

0001

Wilson Kenneth Geddes ur. 1936 zm. 2013

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1982

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
teorię zjawisk fizycznych podczas przejść fazowych.

Uwagi: **(Cornell University Ithaca)**

Źródło:
Problemy 1983 nr 2 s. 23

0002

Bergström Sune ur. 1916 zm. 2004

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1982

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie i badania nad prostaglandynami i substancjami pokrewnymi o zbiorczej nazwie "eikozanoidy".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: B.Samuelsson i J.Van.**

Źródło:
Problemy 1983 nr 1 s. 33

0003

Samuelsson Bengt ur. 1934

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1982

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie i badania nad prostaglandynami i substancjami pokrewnymi o zbiorczej nazwie "eikozanoidy".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: z S.Bergström i J.Van.**

Źródło:
Problemy 1983 nr 1 s. 33

0004

Vane John Robert ur. 1927 zm. 2004

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1982

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie i badania nad prostaglandynami i substancjami pokrewnymi o zbiorczej nazwie "eikozanoidy".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: S. Bergström i B. Samuelsson.**

Źródło:

Problemy 1983 nr 1 s. 33

0005

Klug Aaron ur. 1926 zm. 2018

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1982

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

wkład w rozwój krystalograficznej mikroskopii elektronowej.

Uwagi: **(Cambridge)**

Źródło:

Problemy 1983 nr 2 s. 24

0006

Klitzing Klaus von ur. 1943

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1985

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie nowych zjawisk w fizyce kwantowej mających ogromne znaczenie dla pomiaru oporu elektrycznego.

Źródło:

Dziennik Polski 1985 nr 243

Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

0007

Skłodowska-Curie Maria ur. 1867 zm. 1934

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1911

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

otrzymanie metalicznego radu i badania właściwości Ra i Po oraz badania nad właściwościami biologicznymi ich promieniowania.

Uwagi: **(Paryż, Sorbona); narodowość - Polska**

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 27, /foto/

Nauka Polska jej potrzeby, organizacja i rozwój 2000 R. 9 s. 39-50

Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

0008

Międzynarodowy Ruch Lekarzy przeciwko Wojnie Jądrowej

Rok przyznania nagrody - 1985
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
znaczne zasługi dla ludzkości dzięki rozpowszechnianiu wiarygodnych informacji i rozbudzaniu u ludzi świadomości katastrofalnych następstw wojny atomowej.

Uwagi: **skrót organizacji - IPPNW**

Źródło:
Tygodnik Powszechny 1985 nr 43
Gazeta Krakowska 1985 nr 239 s. 1,6

0009

Merrifield Bruce Robert ur. 1921 zm. 2006

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1984
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
rozwińnięcie metody syntezy chemicznej substancji organicznych zwanych peptydami i proteinami.

Źródło:
Dziennik Zachodni 1984 nr 247

0010

Wałęsa Lech ur. 1943

Kraj - POLSKA
Rok przyznania nagrody - 1983
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
organizowanie wolnych związków zawodowych.

Źródło:
Polityka 1983 nr 42 s. 2
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37 /foto/
Wprost 1999 nr 1 s. 74
Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 51, /foto/

0011

Sienkiewicz Henryk ur. 1846 zm. 1916

Kraj - POLSKA
Rok przyznania nagrody - 1905
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
powieść pt. "Quo Vadis" i za "wybitne osiągnięcia w dziedzinie eposu".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 46*

0012

Cronin James Watson ur. 1931 zm. 2016

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1980

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie naruszenia jednej z fundamentalnych zasad symetrii w rozpadach neutralnych mezonów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: V.L. Fitch.**

Źródło:

Problemy 1980 nr 2 s. 35

0013

Fitch Val Logsdon ur. 1923 zm. 2015

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1980

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie naruszenia jednej z fundamentalnych zasad symetrii w rozpadach neutralnych mezonów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: J.W. Cronin.**

Źródło:

Problemy 1980 nr 2 s. 35

0014

Luthuli Albert John ur. 1898 zm. 1967

Kraj - RPA

Rok przyznania nagrody - 1960

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

walkę o zniesienie dyskryminacji rasowej ludności murzyńskiej.

0015

Sanger Frederick ur. 1918 zm. 2013

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1980

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

opracowanie technik oznaczania sekwencji nukleotydów w kwasach nukleinowych, a w szczególności za określenie w 1954 r. budowy chemicznej insuliny.

Uwagi: **Po raz pierwszy otrzymał nagrodę Nobla w 1958 r.; w 1980 otrzymał ją wspólnie z W. Gilbertem i P. Bergiem.**

Źródło:

Problemy 1981 nr 2 s. 23

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 28, /foto/

0016

Gilbert Walter ur. 1932

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1980

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

opracowanie technik oznaczania sekwencji nukleotydów w kwasach nukleinowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: F. Sanger i P. Berg.**

Źródło:

Problemy 1981 nr 2 s. 23

0017

Berg Paul ur. 1926

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1980

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania w dziedzinie manipulacji genetycznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: F.Sanger i W.Gibert.**

Źródło:

Problemy 1981 nr 2 s. 23

0018

McClintock Barbara ur. 1902 zm. 1992

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1983

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wieloletnie badania w zakresie genetyki roślin i odkrycie tzw. skaczących genów, czyli transpozonów. Jej eksperymenty na kukurydzy pozwoliły wyjaśnić m.in., w jaki sposób bakterie przekazują sobie geny oporności na antybiotyki.

Źródło:

Problemy 1984 nr 1 s. 39

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37 s. 40

0019

Taube Henry ur. 1915 zm. 2005

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1983

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

prace nad mechanizmami reakcji przenoszenia elektronów, zwłaszcza w kompleksowych związkach metali.

Uwagi: **(Uniwersytet Stanforda)**

Źródło:

Problemy 1984 nr 1 s. 37

0020

Ostrom Elinor ur. 1933 zm. 2012

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"analizę ekonomicznego zarządzania, szczególnie wspólnot", za pracę na rzecz zarządzania w gospodarce, za zarządzanie własnością społeczną oraz rozwiązywanie konfliktów pomiędzy firmami. "Udowodniła, że nieprawdą jest pogląd o złym zarządzaniu wspólną własnością przez organizacje jej użytkowników - i co za tym idzie - lepiej, by zajmowało się tym państwo lub firmy prywatne."

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Olivier E. Williamson. Ostrom to pierwsza w historii kobieta, która otrzymała Nagrodę Nobla z dziedziny ekonomii.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2009 nr 240 s. B2, /foto/
Gazeta Wyborcza 2009 nr 240 s. 1, 22, /foto/
Dziennik Polski 2009 nr 240 s. A8, /foto/
Gazeta Krakowska 2009 nr 240 s. 15
Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 36
Dziennik Gazeta Prawna 2009 nr 200 s. A2
Nowe Życie Gospodarcze 2009 nr 19--20 s. 14-15*

0021

Schawlow Arthur ur. 1921 zm. 1999

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1981

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wkład w rozwój laserów oraz zastosowanie technik laserowych do badań własności i struktury materii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: N. Bloembergen i K. Siegbahn.**

Źródło:

Problemy 1982 nr 4 s. 35

0022

Bloembergen Nicolas ur. 1920 zm. 2017

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1981

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wkład w rozwój laserów oraz zastosowanie technik laserowych do badań własności i struktury materii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Schawlow i K. Siegbahn.**

Źródło:

Problemy 1982 nr 4 s. 35

0023

Siegbahn Kai ur. 1918 zm. 2007

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1981

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

powstanie nowej metody spektroskopii elektronowej ESCA (Electron Spectroscopy for Chemical Analysis). Nowa metoda pozwala dokładnie mierzyć poziomy energetyczne atomów, cząstek i ciał stałych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: z N. Bloembergen i A. Schawlow.**

Źródło:

Problemy 1982 nr 4 s. 35

0024

Snell George ur. 1903 zm. 1996

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1980

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie H-antygenów u ludzi i zbadanie czynników genetycznych, które sterują ich powstaniem. Ustalenie podstaw dziedziczności reakcji odpornościowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: z J. Dausset i B. Benacerraf.**

0025

Dausset Jean ur. 1916 zm. 2009

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1980

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie H-antygenów u ludzi i zbadanie czynników genetycznych, które sterują ich powstaniem. Ustalenie podstaw dziedziczności reakcji odpornościowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G. Snell i B. Benacerraf.**

0026

Benacerraf Baruch ur. 1920 zm. 2011

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1980

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie H-antygenów u ludzi i zbadanie czynników genetycznych, które sterują ich powstaniem. Ustalenie podstaw dziedziczności reakcji odpornościowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Dausset i G. Snell.**

0027

Miłosz Czesław ur. 1911 zm. 2004

Kraj - POLSKA

Rok przyznania nagrody - 1980

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

twórczość poetycką; "artysta języka, który w życiu pełnym prób zawiedzionych nadziei użył swoich wyjątkowych talentów i moralnej odwagi, aby przedstawić wymowny komentarz na temat naszej epoki".

Źródło:

Nowe Książki 1980 nr 20 s. 1, /foto/

Tygodnik Kulturalny 1980 nr 42 s. 1,3,6, /foto/

Echo Krakowa 1980 nr 220 s. 1

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 46, /foto/

Gazeta w Krakowie (dodatek do Gazety Wyborczej) 2001 s. 11, /foto/

Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0028

Reymont Władysław ur. 1867 zm. 1925

Kraj - POLSKA

Rok przyznania nagrody - 1924

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

powieść pt. "Chłopi".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 46

Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 32

Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 40

0029

Fowler Wiliam A. ur. 1911 zm. 1995

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1983

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

sformułowanie ogólnej teorii tłumaczącej powstawanie pierwiastków cięższych od tlenu we Wszechświecie.

Uwagi: **(Pasadena, Kalifornijski Instytut Technologiczny) ; nagrodę otrzymał również S. Chandrasekhar.**

Źródło:

Problemy 1984 nr 1 s. 33

0030

Chandrasekhar Subrahmanyan ur. 1910 zm. 1995

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1983

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

sformułowanie teorii przewidującej istnienie granicznej maksymalnej masy gwiazd zwanych białymi karłami (masa Chandrasekhara).

Uwagi: **(Uniwersytet w Chicago); narodowość - India; nagrodę otrzymał również W. Fowler.**

Źródło:

Problemy 1984 nr 1 s. 33

0031

Skłodowska-Curie Maria ur. 1867 zm. 1934

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1903

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie promieniotwórczości naturalnej oraz promieniotwórczych pierwiastków - radu i polonu.

Uwagi: **(Paryż, Sorbona); narodowość - Polska; nagrodę otrzymali również: P. Curie i H. Becquerel.**

Źródło:

*Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 27, /foto/
Nauka Polska jej potrzeby, organizacja i rozwój 2000 R. 9 s. 39-50*

0032

Curie Pierre ur. 1850 zm. 1900

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1903

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie promieniotwórczości naturalnej oraz promieniotwórczych pierwiastków - radu i polonu.

Uwagi: **(Paryż, Sorbona); nagrodę otrzymali również: M. Skłodowska-Curie i H. Becquerel.**

0033

Becquerel Henri ur. 1852 zm. 1908

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1903
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie promieniotwórczości naturalnej oraz promieniotwórczych pierwiastków - radu i polonu.

Uwagi: **(Paryż, Sorbona); nagrodę otrzymali również: M. Skłodowska-Curie i P. Curie.**

0034

Hoffmann Roald ur. 1937

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1981
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace z zakresu chemii teoretycznej - reguła Woodwarda i Hoffmanna o zachowaniu symetrii orbitali.

Uwagi: **(Uniwersytet Cornell w stanie Nowy Jork); narodowość polska; nagrodę otrzymał również K. Fukui.**

Źródło:

Problemy 1982 nr 4 s. 36
Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

0035

Fukui Kenichi ur. 1918 zm. 1998

Kraj - JAPONIA
Rok przyznania nagrody - 1981
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace z zakresu chemii teoretycznej - teoria orbitali cząstkowych.

Uwagi: **(Uniwersytet w Kyoto); nagrodę otrzymał również R. Hoffmann.**

Źródło:

Problemy 1982 nr 4 s. 36

0036

Van der Meer Simon ur. 1925 zm. 2011

Kraj - HOLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1984
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wkład do badań, które doprowadziły do odkrycia bozonów, pośrednich słabych oddziaływań określanych

literami W i Z.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również C. Rubbia.**

Źródło:
Dziennik Polski 1984 nr 247

0037

Rubbia Carlo ur. 1934

Kraj - WŁOCHY
Rok przyznania nagrody - 1984
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wkład do badań, które doprowadziły do odkrycia bozonów, pośrednich słabych oddziaływań określanych literami W i Z.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również S. van der Meer.**

Źródło:
Dziennik Polski 1984 nr 247

0038

Wiesel Torsten N. ur. 1924

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1981
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące przetwarzania informacji w układzie wzrokowym

Uwagi: **(Uniwersytet Harvarda w Bostonie); łącznie z D.H. Hubelem i R. Sperry**

Źródło:
Problemy 1982 nr 4 s. 38

0039

Hubel David H. ur. 1926 zm. 2013

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1981
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące przetwarzania informacji w układzie wzrokowym.

Uwagi: **(Uniwersytet Harvarda w Bostonie); nagrodę otrzymali również: T.N. Wiesel i R. Sperry.**

Źródło:
Problemy 1982 nr 4 s. 38

0040

Sperry Roger ur. 1913 zm. 1994

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1981
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
osiągnięcia w poznaniu fizjologii układu nerwowego, związane ze specjalizacją półkul mózgowych.

Uwagi: **(Pasadena, Kalifornijski Instytut Technologiczny); nagrodę otrzymali również: H. Hubel i T.N. Wiesel.**

Źródło:
Problemy 1982 nr 4 s. 38

0041

Dunant Jean Henri ur. 1828 zm. 1910

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1901
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
tworzenie pierwszych organizacji Czerwonego Krzyża.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F.Passy.**

Źródło:
*Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37 /foto/
Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 48-49, /foto/*

0042

Passy Frederic ur. 1822 zm. 1912

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1901
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J.H.Dunant.**

Źródło:
Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 48-49, /foto/

0043

Hoff Jacobus H. ur. 1852 zm. 1911

Kraj - HOLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1901
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
całokształt prac.

0044

Lorentz Hendric A. ur. 1853 zm. 1928

Kraj - HOLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1902

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wyjaśnienie teoretyczne tzw. zjawiska Zeemana tj. rozszczepienie poziomów energetycznych atomu (cząsteczki) pod wpływem zewnętrznego pola magnetycznego; uwidacznia się rozszczepieniem linii widmowych na składowe.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również P.Zeeman.**

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s.26

0045

Zeeman Pieter ur. 1865 zm. 1943

Kraj - HOLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1902

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wyjaśnienie tzw. zjawiska Zeemana tj. rozszczepienie poziomów energetycznych atomu (cząsteczki) pod wpływem zewnętrznego pola magnetycznego; uwidacznia się rozszczepieniem linii widmowych na składowe.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również H.A. Lorentz.**

0046

Koch Robert ur. 1843 zm. 1910

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1905

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

prace prowadzone nad gruźlicą.

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37 s. 38, /foto/

0047

Coase Roland ur. 1910 zm. 2013

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1991

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

analizę wpływu kosztów transakcyjnych i praw ekonomicznych na instytucjonalne struktury systemów

gospodarczych i ich funkcjonowanie.

Źródło:

Życie Gospodarcze 1991 nr 43
Gazeta Wyborcza 1991 nr 242
Dziennik Polski 1991 nr 240

0048

Ernst Richard ur. 1933

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1991
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

wkład w rozwój metodologii spektroskopii jądrowego rezonansu magnetycznego wysokiej rozdzielczości.

Źródło:

Dziennik Polski 1991 nr 241 s. 1
Gazeta Wyborcza 1991 nr 243 s. 1

0049

Haavelmo Trygve ur. 1911 zm. 1999

Kraj - NORWEGIA
Rok przyznania nagrody - 1989
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

dokonania w dziedzinie ekonometrii.

Uwagi: **Uniwersytet Oslo**

Źródło:

Problemy 1990 nr 1-3
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37

0050

Rok przyznania nagrody - 1940
Dziedzina - fizyka

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0051

Rok przyznania nagrody - 1940
Dziedzina - chemia

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0052

Altman Sidney ur. 1939

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1989
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie i udowodnienie, że RNA działa jako katalizator.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również T. Cech.**

Źródło:
Problemy 1990 nr 1-3
Perspektywy 1989 nr 41
Wiadomości Chemiczne 1990 R.44 z.5/6 s. 349-351, ilustr.

0053

Cech Thomas ur. 1947

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1989
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie i udowodnienie, że RNA działa jako katalizator.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również S. Altman.**

Źródło:
Problemy 1990 nr 1-3
Perspektywy 1989 nr 41
Wiadomości Chemiczne 1990 R.44 z.5/6 s. 349-351, ilustr.

0054

Müller Karl Aleksander ur. 1927

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1987
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie tzw. wysokotemperaturowych materiałów nadprzewodzących.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J.G. Bednorz.**

Źródło:
Problemy 1988, nr 3

0055

Bednorz Johanes Georg ur. 1950

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1987

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie tzw. wysokotemperaturowych materiałów nadprzewodzących.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również K.A. Muller.**

Źródło:

Problemy 1988, nr 3.

0056

Suttner Bertha von ur. 1843 zm. 1914

Kraj - AUSTRIA

Rok przyznania nagrody - 1905

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

założenie Austriackiego Towarzystwa Pokoju.

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 49

0057

Cohen Stanley ur. 1922

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1986

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wykrycie czynników rozwoju komórek nerwowych i czynników rozwoju komórek skórnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również R. Levi-Montalcini.**

Źródło:

Polityka 1986 nr 44

0058

Levi-Montalcini Rita ur. 1909 zm. 2012

Kraj - WŁOCHY

Rok przyznania nagrody - 1986

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wykrycie czynników rozwoju komórek nerwowych i czynników rozwoju komórek skórnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również S. Cohen.**

Źródło: *Polityka 1986 nr 44*

0059

Baeyer Adolf ur. 1835 zm. 1917

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1905
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace nad barwnikami.

0060

Röntgen Wilhelm C. ur. 1845 zm. 1923

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1901
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wykrycie i badania promieni X.

0061

Behring Emil von ur. 1854 zm. 1917

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1901
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
wprowadzenie do leczenia surowic antytoksykacyjnych.

0062

Gobat Charles A. ur. 1843 zm. 1914

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1902
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E. Ducommun.**

0063

Ducommun Elie ur. 1833 zm. 1906

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1902
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: Ch.A. Gobat.**

0064

Fischer Emil H. ur. 1852 zm. 1919

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1902
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badanie aminokwasów i białek.

0065

Gabor Dennis ur. 1900 zm. 1979

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1971
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
opracowanie i rozwinięcie holografii.

Uwagi: **narodowość węgierska**

0066

Lenard Philipp ur. 1862 zm. 1947

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1905
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace nad zjawiskami fotoelektrycznymi i promieniami katodowymi.

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 26

0067

Pawłow Iwan ur. 1849 zm. 1936

Kraj - ZSRR

Rok przyznania nagrody - 1904

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące fizjologii trawienia.

Źródło:

Nauka 2004 nr 4 s. 176-177

0068

Rayleigh John William ur. 1842 zm. 1919

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1904

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie argonu.

Źródło:

Nauka 2004 nr 4 s. 176-177

0069

Ramsay William ur. 1852 zm. 1916

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1904

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace związane z odkryciem gazów szlachetnych.

Źródło:

Nauka 2004 nr 4 s. 176-177

0070

Instytut Prawa Międzynarodowego w Gandawie

Kraj - BELGIA

Rok przyznania nagrody - 1904

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
popieranie rozwoju i kodyfikację prawa międzynarodowego, publicznego i prywatnego.

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 49

0071

Arrhenius Svante August ur. 1859 zm. 1927

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1903

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

prace z dziedziny elektrochemii.

Źródło:

Wiedza i Życie 2000 nr 3 s. 80, nr 6 s. 80

0072

Cremer William R. ur. 1838 zm. 1908

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1903

Dziedzina - pokojowa nagroda

0073

Bjornson Bjornstjerne Martinus ur. 1832 zm. 1910

Kraj - NORWEGIA

Rok przyznania nagrody - 1903

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"talent epicki i dramatyczny" oraz "szlachetnie podniosłą i różnorodną poezję".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 37*

0074

Ross Ronald ur. 1857 zm. 1932

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1902

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad zimnicą (malarią).

0075

Mommsen Theodor ur. 1817 zm. 1903

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1902

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

bycie "jednym z największych pisarzy historycznych, spod pióra, którego wyszła monumentalna Historia Rzymu".

Uwagi: **W 1902 roku postanowiono rozszerzyć warunki nominacji i brać pod uwagę także dzieła historyczne. W związku z tym literackiego Nobla otrzymał profesor Uniwersytetu im. Humboldta w Berlinie, znawca starożytności, autor "Historii Rzymu".**

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 46

Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 33

0076

Lewis Sinclair ur. 1885 zm. 1951

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1930

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"potężną i wyrazistą sztukę prozatorską oraz rzadką umiejętność tworzenia za pomocą satyry i humoru nowych typów i charakterów".

Uwagi: **Autor powieści obyczajowych obnażających wady amerykańskiego społeczeństwa.**

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 36

Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 49

0077

Landsteiner Karl ur. 1868 zm. 1943

Kraj - AUSTRIA

Rok przyznania nagrody - 1930

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie grup krwi.

0078

Lawrence Ernest Orlando ur. 1901 zm. 1958

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1939

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

skonstruowanie wspólnie z M.S.Livingston`em pierwszego na świecie cyklotronu.

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 26

0079

Langmuir Irving ur. 1881 zm. 1957

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1932

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badanie zjawisk powierzchniowych.

0080

Zsigmondy Richard A. ur. 1865 zm. 1929

Kraj - AUSTRIA

Rok przyznania nagrody - 1925

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

całokształt prac w dziedzinie koloidów.

0081

Lippmann Gabriel ur. 1845 zm. 1921

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1908

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

metodę otrzymywania w emulsji barwnych obrazów fotograficznych, opartą na wykorzystaniu zjawiska powstawania barw interferencyjnych.

0082

Laue Max von ur. 1879 zm. 1960

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1914

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

prace dotyczące dyfrakcji i interferencji promieni rentgenowskich w kryształach.

0083

Thomson John Joseph ur. 1856 zm. 1940

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1906

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie elektronu.

Uwagi: **Twórca podstaw nauki o budowie materii i strukturze elektryczności.**

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 26

0084

Moissan Henri Ferdinand ur. 1852 zm. 1907

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1906

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

prace związane z konstrukcją pieca elektrycznego i za wydzielenie fluoru.

0085

Golgi Camillo ur. 1844 zm. 1926

Kraj - WŁOCHY

Rok przyznania nagrody - 1906

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad budową układu nerwowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również S. Ramon y Cajal.**

0086

Ramon y Cajal Santiago ur. 1852 zm. 1934

Kraj - HISZPANIA
Rok przyznania nagrody - 1906
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad budową układu nerwowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również C. Golgi.**

0087

Carducci Giosue ur. 1835 zm. 1907

Kraj - WŁOCHY
Rok przyznania nagrody - 1906
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"głęboką wiedzę, krytyczny umysł, twórczą energię, świeżość sztuki, siłę liryczną tak charakterystyczną dla jego poetyckich arcydzieł".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 31
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 39

0088

Herzberg Gerhard ur. 1904 zm. 1999

Kraj - KANADA
Rok przyznania nagrody - 1971
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace ze spektroskopii molekularnej i mechaniki kwantowej.

Uwagi: **narodowość niemiecka**

0089

Edelman Gerald Maurice ur. 1929 zm. 2014

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1972
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad systemem immunologicznym.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również R. Porter.**

0090

Porter Rodney Robert ur. 1917 zm. 1985

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1972

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad systemem immunologicznym.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również G. Edelman.**

0091

Bardeen John ur. 1908 zm. 1991

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1972

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace nad kwantową teorią nadprzewodników.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Cooper i J. Schrieffer.**

Źródło:
Wiedza i Życie 2006 nr 10 s. 67, /foto/

0092

Cooper Leon N. ur. 1930

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1972

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace nad kwantową teorią nadprzewodników.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Bardeen i J. Schrieffer.**

0093

Schrieffer John R. ur. 1931

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1972

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace nad kwantową teorią nadprzewodników.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: J. Bardeen i L. Cooper.**

0094

Anfinsen Christian B. ur. 1916 zm. 1995

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1972
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania aminokwasów i budowy białek, wyjaśnienie budowy rybonukleozy.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: S. Moore i W. Stein.**

0095

Moore Stanford ur. 1913 zm. 1982

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1972
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania aminokwasów i budowy białek, wyjaśnienie budowy rybonukleozy.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: Ch. Anfinsen i W. Stein.**

0096

Stein William Haward ur. 1911 zm. 1980

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1972
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania aminokwasów i budowy białek, wyjaśnienie budowy rybonukleozy.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ch. Anfinsen i S. Moore.**

0097

Rok przyznania nagrody - 1941
Dziedzina - fizyka

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0098

Rok przyznania nagrody - 1941
Dziedzina - chemia

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0099

Flory Paul J. ur. 1910 zm. 1985

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1974

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania fizykochemiczne polimerów i teorię polimeryzacji.

0100

Wallach Otto ur. 1847 zm. 1931

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1910

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania budowy azoksy- i acyklicznych związków organicznych, olejków eterycznych, czynności optycznych związków organicznych.

0101

Rutherford Ernest ur. 1871 zm. 1937

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1908

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

udowodnienie, że źródłem zachowania pierwiastków radioaktywnych jest spontaniczny rozpad atomów.

Uwagi: **Twórca podstaw współczesnej nauki o promieniotwórczości i budowie atomu. W 1919 r. przeprowadził pierwszą sztuczną reakcję jądrową.**

0102

Ehrlich Paul ur. 1854 zm. 1915

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1908

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie pierwszych skutecznych leków przeciw kile - salwarsanu i acetarsolu.

0103

Miecznikow Ilja ur. 1845 zm. 1916

Kraj - ZSRR

Rok przyznania nagrody - 1908

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad zjawiskiem odporności.

0104

Buchner Eduard ur. 1860 zm. 1917

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1907

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie fermentu-zymazy, co pozwoliło na wyjaśnienie fermentacji alkoholowej i obalenie teorii, że wywołują ją żywe organizmy.

0105

Laveran Charles Louis Alphonse ur. 1845 zm. 1922

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1907

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie w 1880 r. zarodźca zimnicy (plazmodium) we krwi chorych i inne prace dotyczące roli pierwotniaków w powstawaniu chorób.

0106

Kissinger Henry Alfred ur. 1923

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1973

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
rezultat paryskich rokowań, które doprowadziły do przerwania ognia w Wietnamie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Le Duc Tho.**

Źródło:

Polityka 1973 nr 42 s. 2
Echo Krakowa 1973 nr 248 s. 2
Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0107

Le Duc Tho ur. 1911 zm. 1990

Kraj - WIETNAM

Rok przyznania nagrody - 1973

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

rezultat paryskich rokowań, które doprowadziły do przerwania ognia w Wietnamie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również H. Kissingerem. Nagroda nie została przyjęta.**

Źródło:

Polityka 1973 nr 42 s. 2
Echo Krakowa 1973 nr 248 s. 2, nr 251 s. 1
Gazeta Krakowska 1973 nr 255 s. 1
Dziennik Polski 1973 nr 253 s. 2
Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0108

Esaki Leo ur. 1925

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1973

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie zjawiska tunelowego w półprzewodnikach.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: I. Giaever i B. Josephson.**

0109

Josephson Barin David ur. 1940

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1973

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie przewodzenia prądu nadprzewodnictwa przez barierę tunelową (zjawisko Josephsona).

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: L. Esaki i I. Giaever.**

0110

Giaever Ivar ur. 1929

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1973
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie zjawiska tunelowego w półprzewodnikach.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: L. Esaki i B. Josephson.**

0111

Ostwald Wilhelm ur. 1853 zm. 1932

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1909
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania nad katalizą i prace związane z opracowaniem warunków równowagi chemicznej i szybkości reakcji.

0112

Wien Wilhelm ur. 1864 zm. 1928

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1911
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące promieniowania kanalikowego i termicznego.

0113

Gullstrand Allvar ur. 1862 zm. 1930

Kraj - SZWECJA
Rok przyznania nagrody - 1911
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
wynalezienie diagnostycznej lampy szczelinowej; prace nad dioptryką oka i nad astygmatyzmem.

0114

Arnoldson Klas Pontus ur. 1844 zm. 1916

Kraj - SZWECJA
Rok przyznania nagrody - 1908

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
działanie na rzecz pokoju między narodami.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F. Bajer.**

0115

Bajer Fredrik ur. 1837 zm. 1922

Kraj - DANIA

Rok przyznania nagrody - 1908

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
działania na rzecz pokojowego rozwiązania problemu uni norwesko-szwedzkiej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: K. Arnoldson.**

0116

Roosevelt Theodore ur. 1858 zm. 1919

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1906

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
mediacje w rokowaniach pokojowych rosyjsko-japońskich.

0117

Kipling Joseph Rudyard ur. 1865 zm. 1936

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1907

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"zmysł obserwacyjny, dojrzałość idei i wybitny talent prozatorski".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 40*

0118

Renault Louis ur. 1843 zm. 1918

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1907

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **profesor prawa międzynarodowego**

0119

Lagerlof Selma ur. 1858 zm. 1940

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1909

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

głoszenie w twórczości humanizmu i wiarę w ideały chrześcijańskie, czerpiąc z tradycji ludowych i baśni.

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 37

0120

Międzynarodowe Stałe Biuro Pokoju

Rok przyznania nagrody - 1910

Dziedzina - pokojowa nagroda

0121

Johnson Eyvind ur. 1900 zm. 1976

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1974

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"sztukę powieściową, przeglądającą się w czasie i przestrzeni i służącą wolności".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również H. Martinson.**

Źródło:

Życie Literackie 1974 nr 41 s. 3, nr 42 s. 15
Polityka 1974 nr 41 s. 10, /foto/
Twórczość 1975 nr 1 s. 154-155
Kultura 1974 nr 42 s. 3, /foto/
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 39

0122

Martinson Harry ur. 1904 zm. 1978

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1974

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"twórczość, w której jest wszystko - od kropli rosy po kosmos".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E. Johnson.**

Źródło:

Kultura 1974 nr 42 s. 3, /foto/

Polityka 1974 nr 41 s. 10, /foto/

Literatura 1974 nr 42 s. 4, /foto/

Twórczość 1975 nr 1 s. 154-155

Kamena 1974 nr 23 s. 12, /foto/

Życie Literackie 1974 nr 42 s. 15

0123

Heyse Paul ur. 1830 zm. 1914

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1910

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"artyzm i idealizm, które demonstrował na przestrzeni całej swojej długiej i płodnej twórczo drogi".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 37

0124

Hartline Haldan Keffer ur. 1903 zm. 1983

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1967

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad mechanizmem działania wzroku.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G. Wald i R. Granit.**

0125

Wald George ur. 1906 zm. 1997

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1967

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad mechanizmem działania wzroku.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: H. Hartline i R. Granit.**

0126

Granit Ragnar Arthur ur. 1900 zm. 1991

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1967

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad mechanizmem działania wzroku.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: H. Hartline i G. Wald.**

0127

Asturias Miguel Angel ur. 1899 zm. 1974

Kraj - GWATEMALA

Rok przyznania nagrody - 1967

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości literackiej, tematem jego książek są dzieje i legendy Majów oraz życie Indian w dzisiejszej Gwatemali.

Źródło:

Życie Literackie 1967 nr 44 s. 15

Polityka 1967 nr 43 s. 11, /foto/

Dziennik Polski 1967 nr 249

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0128

Cassin Rene ur. 1887 zm. 1976

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1968

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
stworzenie Komisji Praw Człowieka i Karty Praw Człowieka.

Źródło:

Dziennik Polski 1968 nr 241

0129

Bethe Hans Albrecht ur. 1906 zm. 2005

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1967

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
teorię objaśniającą proces powstawania energii słonecznej.

0130

Nirenberg Marshall Warren ur. 1927 zm. 2010

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1968

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
wyjaśnienie natury kodu genetycznego i jego roli w syntezie białek.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. Holley i H. Khoran.**

0131

Holley Robert W. ur. 1922 zm. 1993

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1968

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
wyjaśnienie kodu genetycznego i jego roli w biosyntezie białek.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Nirenberg i H. Khoran.**

0132

Khorana Har Gobind ur. 1922 zm. 2011

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1968

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
wyjaśnienie kodu genetycznego i jego roli w syntezie białek.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Nirenberg i R. Holley.**

0133

Delbruck Max ur. 1906 zm. 1981

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1969

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad molekularnymi procesami biologicznymi bakteriofagów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: S. Luria i A. Hershey.**

0134

Luria Salvador Edward ur. 1912 zm. 1991

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1969

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad molekularnymi procesami biologicznymi bakteriofagów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Delbruck i A. Hershey.**

0135

Hershey Alfred Day ur. 1908 zm. 1997

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1969

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad molekularnymi procesami biologicznymi bakteriofagów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Delbruck i S. Luria.**

0136

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Rok przyznania nagrody - 1969

Dziedzina - pokojowa nagroda

0137

Gell-Mann Murray ur. 1929 zm. 2019

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1969

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

prace dotyczące teorii cząstek elementarnych.

0138

Barton Derek H. ur. 1918 zm. 1998

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1969

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace nad analizą związków molekuł organicznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również O. Hassel.**

0139

Hassel Odd ur. 1897 zm. 1981

Kraj - NORWEGIA

Rok przyznania nagrody - 1969

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace nad analizą związków molekuł organicznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również D. Barton.**

0140

Katz Bernard ur. 1911 zm. 2003

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1970

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycia dotyczące mediatorów uwalnianych na zakończeniach nerwowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Axelrodem i U. Eulerem.**

0141

Axelrod Julius ur. 1912 zm. 2004

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1970

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycia dotyczące mediatorów uwalnianych na zakończeniach nerwowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: B. Katz i U. Euler.**

0142

Euler Ulf Svante ur. 1905 zm. 1983

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1970

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycia dotyczące mediatorów uwalnianych na zakończeniach nerwowych, ważne dla medycyny.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Axelrod i B. Katz.**

0143

Rok przyznania nagrody - 1941

Dziedzina - medycyna

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0144

Hammar skjold Dag ur. 1905 zm. 1961

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1961

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

walkę o pokój.

Uwagi: **Nagroda została przyznana pośmiertnie.**

0145

Crick Francis H. ur. 1916 zm. 2004

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1962

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycia w dziedzinie biologicznych struktur molekularnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Wilkins i J. Watson.**

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37 s. 39

0146

Wilkins Maurice H. ur. 1916 zm. 2004

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1962

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycia w dziedzinie biologicznych struktur molekularnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: F. Crick i J. Watson.**

0147

Watson James Dewey ur. 1928

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1962

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycia w dziedzinie biologicznych struktur molekularnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: F. Crick i M. Wilkins.**

Źródło:
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37 s. 39-40

0148

Perutz Max Ferdinand ur. 1914 zm. 2002

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1962

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace nad określeniem struktury cząsteczki białek : hemoglobiny ludzkiej i mioglobiny kaszalota.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. Kendrew.**

0149

Kendrew John Cowdery ur. 1917 zm. 1997

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1962

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace nad określeniem struktury cząsteczki białek : hemoglobiny ludzkiej i mioglobiny kaszalota.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również M. Perutz.**

0150

Landau Lew Dawidowicz ur. 1908 zm. 1968

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1962
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace w dziedzinie kondensacji materii i skraplania gazów rzadkich.

0151

Ziegler Karl ur. 1898 zm. 1973

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1963
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie katalizatorów polimeryzacji do produkcji polietylenowych tworzyw sztucznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również G. Natta.**

0152

Natta Giulio ur. 1903 zm. 1979

Kraj - WŁOCHY
Rok przyznania nagrody - 1963
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące stereochemii polimerów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również K. Ziegler.**

0153

Eccles John Carew ur. 1903 zm. 1997

Kraj - AUSTRALIA
Rok przyznania nagrody - 1963
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania z dziedziny fizjologii układu nerwowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Huxley i A. Hodgkin.**

0154

Huxley Andrew F. ur. 1917 zm. 2012

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1963

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania z dziedziny układu nerwowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Eccles i A. Hodgkin.**

0155

Hodgkin Alan L. ur. 1914 zm. 1998

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1963
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania z dziedziny fizjologii układu nerwowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Eccles i A. Huxley.**

0156

Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża

Rok przyznania nagrody - 1963
Dziedzina - pokojowa nagroda

Źródło:
Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 49

0157

Crowfoot-Hodgkin Dorothy ur. 1910 zm. 1994

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1964
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace poświęcone określeniu struktury radiograficznej istotnych tkanek biochemicznych.

0158

Lynen Feodor ur. 1911 zm. 1979

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1964
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad cholesterolem.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również K. Bloch.**

0159

Bloch Konrad Emil ur. 1912 zm. 2000

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1964
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad cholesterolem.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: F. Lynen.**

0160

Basov Nikolaj G. ur. 1922 zm. 2001

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1964
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
fundamentalne badania techniki laserowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również:: A. Prochorow i Ch. Townes.**

0161

Prochorow Aleksander M. ur. 1916 zm. 2002

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1964
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
fundamentalne badania techniki laserowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: N. Basov i Ch. Townes.**

0162

Townes Charles Hard ur. 1915 zm. 2015

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1964
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
fundamentalne badania techniki laserowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: N. Basov i A. Prochorow.**

0163

King Martin Luther ur. 1929 zm. 1968

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1964

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
wkład w walkę o równouprawnienie ras.

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37, /foto/

0164

Woodward Robert Burns ur. 1917 zm. 1979

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1965

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
osiągnięcia w dziedzinie syntetycznego tworzenia materii organicznych.

0165

Schwinger Julian Seymour ur. 1918 zm. 1994

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1965

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace w dziedzinie elektrodynamiki kwantowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. Feynman i S. Tomonag.**

0166

Feynman Richard Phillips ur. 1918 zm. 1988

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1965

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace w dziedzinie elektrodynamiki kwantowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Schwinger i S. Tomonaga.**

0167

Tomonaga Shin'ichiro ur. 1906 zm. 1979

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 1965

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace w dziedzinie elektrodynamiki kwantowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Schwinger i R. Feynman.**

0168

Jacob Francois ur. 1920 zm. 2013

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1965

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace w dziedzinie genetycznej regulacji syntezy enzymów i wirusów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: A. Lwoff.**

0169

Lwoff Andre Michel ur. 1902 zm. 1994

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1965

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace w dziedzinie genetycznej regulacji syntezy enzymów i wirusów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F. Jacob.**

0170

Fundusz Narodów Zjednoczonych Pomocy Dzieciom - UNICEF

Rok przyznania nagrody - 1965

Dziedzina - pokojowa nagroda

0171

Mulliken Robert Sanderson ur. 1896 zm. 1986

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1966

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace nad elektronicznymi związkami molekularnymi.

0172

Kastler Alfred ur. 1902 zm. 1984

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1966

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
pomysł teoretycznego modelu "pompy optycznej" tłumiącej strukturę energetyczną atomów.

0173

Borlaug Norman Ernest ur. 1914 zm. 2009

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1970

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
wyhodowanie rekordowo plennych i odpornych na choroby odmian pszenicy, które przyczyniły się do zmniejszenia niedoboru żywności w niektórych krajach Azji, Ameryki Południowej i Afryki.

Uwagi: **Międzynarodowy Ośrodek Uszlachetniania Kukurydzy i Pszenicy w Meksyku**

Źródło:

Życie Warszawy 1988 nr 72 s. 1

Dziennik Polski 1970 nr 252 s. 1

Wszechświat 1971 z. 11 s. 291-292

Gazeta Krakowska 1970 nr 251 s. 1

Echo Krakowa 1970 nr 248 s. 2

0174

Rous Francis Peyton ur. 1879 zm. 1970

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1966

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace nad leczeniem raka.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Ch. Huggins.**

0175

Huggins Charles Brenton ur. 1901 zm. 1997

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1966

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace nad leczeniem raka.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również F. Rous.**

0176

Sutherland Earl W. ur. 1915 zm. 1974

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1971

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad fizjologicznym wykorzystaniem hormonów.

0177

Kuznets Simon Smith ur. 1901 zm. 1985

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1971

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
empiryczną teorię wzrostu gospodarczego.

Uwagi: **narodowość : rosyjska**

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 31 s. 23, /foto/

0178

Rok przyznania nagrody - 1941

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0179

Bekesy George dvon ur. 1899 zm. 1972

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1961

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie mechanizmu pobudzenia receptorów słuchowych i ogół badań z fizjologii ucha.

Uwagi: **narodowość : węgierska**

0180

Rok przyznania nagrody - 1942

Dziedzina - fizyka

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0181

Blumberg Baruch Samuel ur. 1925 zm. 2011

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1976

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie roli antygenu "Australia" w zapaleniach wątroby.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również D. Gajdusek.**

0182

Gajdusek Daniel Carleton ur. 1923 zm. 2008

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1976

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie roli wirusów o bardzo długiej inkubacji (10-20 lat) w niektórych ciężkich schorzeniach układu nerwowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również B. Blumberg.**

0183

Matka Teresa z Kalkuty ur. 1910 zm. 1997

Kraj - INDIE

Rok przyznania nagrody - 1979

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

50-letnią działalność na rzecz biednych w Indiach.

Źródło:

Echo Krakowa 1979 nr 234 s. 2

Gazeta Południowa 1979 nr 235 s. 1

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37, /foto/

Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 50, /foto/

0184

Cormack Allan MacLeod ur. 1924 zm. 1998

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1979

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

prace dotyczące nowej metody diagnostycznej i badawczej - tomografii komputerowej, cennej zwłaszcza w onkologii; Cormack opracował zagadnienie od strony teoretycznej, podał opis komputerowej techniki. tomograficznej już 1963-64; z uwagi na ówczesny stan techniki komputerowej koncepcja ta nie przyjęła się.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również G. Hounsfield (prace prowadzone niezależnie).**

0185

Hounsfield Godfrey Newbold ur. 1919 zm. 2004

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1979

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

prace dotyczące nowej metody diagnostycznej i badawczej - tomografii komputerowej, cennej zwłaszcza w onkologii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: A. Carmack (prace prowadzone niezależnie).**

0186

Mössbauer Rudolf Ludwig ur. 1929 zm. 2011

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1961

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie tzw. zjawiska Mossbauera czyli emisji lub absorpcji kwantów promieniowania gamma przez jądra atomów tworzące sieć krystaliczną ciała stałego (czyli w stanie związanym) zachodzące bez strat energii

na odrzut jądra (1957 Inst. Maxa Plancka w Heidelbergu).

0187

Hofstadter Robert ur. 1915 zm. 1990

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1961

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badanie rozproszonych elektronów o energii ok.900 MeV na jądrach atom. i uzyskanie w 1957 r. ważnych danych o strukturze wewnętrznej nukleonów.

0188

Calvin Melvin ur. 1911 zm. 1997

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1961

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania dotyczące struktury cząstek, katalizy, wyjaśnienia reakcji chemicznych związanych z fotosyntezą.

0189

Hauptman Herbert Aaron ur. 1917 zm. 2011

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1985

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania w dziedzinie rozwoju bezpośrednich metod określania struktur kryształu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. Karle.**

Źródło:

Dziennik Polski 1985 nr 243
Wszehświat 1986 z. 7/8 s. 16

0190

Karle Jerome ur. 1918 zm. 2013

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1985

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania w dziedzinie rozwoju bezpośrednich metod określania struktur kryształu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również H. Hauptman.**

Źródło:
Dziennik Polski 1985 nr 243
Wszechświat 1986 z. 7/8 s. 16

0191

Prigogine Ilia ur. 1917 zm. 2003

Kraj - BELGIA
Rok przyznania nagrody - 1977
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace w dziedzinie termodynamiki, a w szczególności nad własnościami retroaktywnymi i katalicznymi systemów otwartych i zamkniętych.

Uwagi: **narodowość: rosyjska**

0192

Wigner Eugene Paul ur. 1902 zm. 1995

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1963
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie efektu niszczenia sieci krystalicznej pod działaniem cząstek jądr. (1942) i przyczynienie się do sformułowania zasad symetrii unitarnej.

Uwagi: **narodowość: węgierska**

0193

Goeppert-Mayer Maria ur. 1906 zm. 1972

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1963
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace w zakresie fizyki jądrowej; współtwórczyni tzw. powłokowego modelu jądra atomowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J.H. Jensen.**

Źródło:
Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

0194

Jensen Hans (Johannes Daniel) ur. 1907 zm. 1973

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1963
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
współtworzenie tzw. powłokowego modelu jądra atomowego (1949 r.).

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również M. Goeppert-Mayer.**

0195

Ohlin Bertil ur. 1899 zm. 1979

Kraj - SZWECJA
Rok przyznania nagrody - 1977
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące teorii handlu międzynarodowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również J.E. Meade.**

Źródło:
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 41 s. 30, /foto/

0196

Meade James Edward ur. 1907 zm. 1995

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1977
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące handlu międzynarodowego; prace z zakresu bilansu płatniczego i waluty międzynarodowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również B. Ohlin.**

Źródło:
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 42 s. 23, /foto/

0197

Wittig Georg ur. 1897 zm. 1987

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1979
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania dotyczące zastosowania związków boru i fosforu w syntezach organicznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również H. Brown.**

0198

Brown Herbert Charles ur. 1912 zm. 2004

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1979

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania dotyczące zastosowania związków boru i fosforu w syntezach organicznych.

Uwagi: **Narodowość: angielska. Nagrodę otrzymał również G. Wittig.**

0199

Weinberg Steven ur. 1933

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1979

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wkład do badań nad teorią oddziaływania słabego i elektromagnetycznego, a w szczególności słabego prądu neutralnego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Sh. Glashow i A. Salam.**

0200

Glashow Sheldon Lee ur. 1932

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1979

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wkład do badań nad teorią oddziaływania słabego i elektromagnetycznego, a zwłaszcza słabego prądu neutralnego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: S. Weinberg i A. Salam.**

0201

Salam Abdus ur. 1926 zm. 1996

Kraj - PAKISTAN

Rok przyznania nagrody - 1979

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wkład do badań nad teorią oddziaływania słabego i elektromagnetycznego, a w szczególności słabego prądu neutralnego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Sh. Glashow i S. Winberg.**

0202

Temin Howard Martin ur. 1934 zm. 1994

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1975

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania wzajemnego oddziaływania wirusa nowotworowego i genetycznego materiału komórki, które doprowadziły do odkrycia nowego mechanizmu przekazywania informacji genetycznej i warunkującego go enzymu - nazwanego odwrotną transkryptazą.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: D. Baltimore i R. Dulbecco (badania prowadzone niezależnie).**

0203

Baltimore David ur. 1938

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1975

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania wzajemnego oddziaływania wirusa nowotworowego i genetycznego materiału komórki, które doprowadziły do odkrycia nowego mechanizmu przekazywania informacji genetycznej i warunkującego go enzymu - nazwanego odwrotną transkryptazą.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. Dulbecco i H.M. Temin (badania prowadzone niezależnie).**

0204

Dulbecco Renato ur. 1914 zm. 2012

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1975

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad wymianą materiału genetycznego między komórkami i wirusami nowotworowymi.

Uwagi: **Narodowość: włoska. Nagrodę otrzymali również: D. Baltimore i H.M. Temin (badania prowadzone niezależnie).**

0205

Smith Hamilton Othanel ur. 1931

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1978

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie i badanie enzymów restrykcyjnych oraz ich zastosowanie w genetyce molekularnej, co otworzyło drogę inżynierii genetycznej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: W. Arber i D. Nathans.**

0206

Arber Werner ur. 1929

Kraj - SZWAJCARIA

Rok przyznania nagrody - 1978

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie i badanie enzymów restrykcyjnych oraz ich zastosowanie w genetyce molekularnej, co otworzyło drogę inżynierii genetycznej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: H. Smith i D. Nathans.**

0207

Nathans Daniel ur. 1928 zm. 1999

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1978

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie i badania enzymów restrykcyjnych oraz ich zastosowanie w genetyce molekularnej, co otworzyło drogę inżynierii genetycznej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: W. Arber i H. Smith.**

0208

Mitchell Peter D. ur. 1920 zm. 1992

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1978

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

prace z bioenergetyki. Twórca teorii chemiosmotycznej tłumaczącej podstawy przemian energetycznych w oksydacyjnej fosforylacji i fotofosforylacji w żywej komórce.

Źródło:

Nauka 2004 nr 4 s. 176-177

0209

Bohr Aage Niels ur. 1922 zm. 2009

Kraj - DANIA

Rok przyznania nagrody - 1975

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

prace dotyczące absorpcji cząstek, struktury jądra atomowego, teorii reakcji jądrowych; współtwórca tzw. powłokowego modelu jądra.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: B. Mottelson i J. Rainwater.**

0210

Mottelson Benjamin ur. 1926

Kraj - DANIA

Rok przyznania nagrody - 1975

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące głównie struktury jądra atomowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Bohr i J. Rainwater.**

0211

Rainwater Jame ur. 1917 zm. 1986

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1975

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące głównie struktury jądra atomowego, ponadto fizyki neutronowej. W 1953 J. Rainwater odkrył mezoatom M.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Bohr i B. Mottelson.**

0212

Penzias Arno Allan ur. 1933

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1978

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie mikrofalowego promieniowania kosmicznego dalszego planu

Uwagi: **łącznie z R. Wilsonem, niezależnie od P. Kapicy**

Źródło:
Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 29

0213

Wilson Robert Woodrow ur. 1936

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1978

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie mikrofalowego promieniowania kosmicznego dalszego planu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A. Penzias (niezależnie od P. Kapicy).**

Źródło: *Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 29*

0214

Kapica Piotr L. ur. 1894 zm. 1984

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1978
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie nadciekłości helu II (1937 r.).

Uwagi: **Nagroda niezależnie od A. Penziasa i R. Wilsona.**

0215

Guillemin Roger Charles Louis ur. 1924

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1977
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie zjawiska wydzielania hormonów w podwzgórzu mózgu, badanie ich budowy i czynności, co zapoczątkowało neuroendokrynologię.

Uwagi: **Narodowość: francuska. Nagrodę otrzymali również: S.V. Schallym i R. Yalow.**

0216

Schally Andrew Victor ur. 1926

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1977
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie zjawiska wydzielania hormonów w podwzgórzu mózgu, badanie ich budowy i czynności, co zapoczątkowało neuroendokrynologię.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. Guillemin i R. Yalow.**

Źródło: *Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37*

0217

Yalow Rosalyn ur. 1921 zm. 2011

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1977
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace związane z odkryciem i badaniem hormonów podwzgórza mózgu, co zapoczątkowało neuroendokrynologię.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. Guillemin i A.V. Schallym.**

0218

Anderson Philip Warren ur. 1923

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1977
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
badania nad podstawową strukturą elektronów.

Uwagi: **Nagroda niezależnie od J.Van Vlecka i N.F.Motta.**

0219

Vleck Van John Hasbrouck ur. 1899 zm. 1980

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1977
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
badania nad strukturą elektronową ciała stałego.

Uwagi: **Nagroda niezależnie od P. Andersona i N.F. Motta.**

0220

Mott Nevill Francis ur. 1905 zm. 1996

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1977
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
badania dotyczące głównie fizyki ciała stałego, w szczególności elektronowej teorii metali oraz defektów sieci krystalicznej.

Uwagi: **Nagroda niezależnie od J. Van Vlecka i P. Andersona.**

0221

Richter Burton ur. 1931 zm. 2018

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1976
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie ciężkiej cząstki elementarnej nowego typu (zwaną cząstką J/Y).

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również S. Ting (prace prowadzone niezależnie).**

0222

Ting Samuel Chao Chung ur. 1936

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1976
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie w 1974 r. ciężkiej cząstki elementarnej nowego typu (zwaną cząstką J/Y).

Uwagi: **Narodowość: chińska. Nagrodę otrzymał również B. Richter (prace prowadzone niezależnie).**

0223

Carrel Alexis ur. 1873 zm. 1944

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1912
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad zszywaniem naczyń krwionośnych, konserwacją tkanek przez ochłodzenie środowiska, przeszczepianiem narządów; opracował metody hodowli tkanek poza organizmem.

0224

Norrish Ronald George ur. 1897 zm. 1978

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1967
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
opracowanie metody tzw. fotolizy błyskowej i spektroskopii kinetycznej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również G. Porter.**

0225

Porter George ur. 1920 zm. 2002

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1967
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
opracowanie metody tzw. fotolizy błyskowej i spektroskopii kinetycznej (1949 r.).

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również R.G. Norrish.**

0226

Eigen Manfred ur. 1927 zm. 2019

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1967

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badanie kinetyki bardzo szybkich reakcji chemicznych za pomocą metod relaksacyjnych; m.in. badał reakcje enzymatyczne, najszybsze reakcje jonowe (np. kwasów z zasadami).

Uwagi: **Nagroda niezależnie od G. Portera i R.G. Norrish.**

0227

Corrigan Mairead ur. 1944

Kraj - IRLANDIA PÓŁNOCNA

Rok przyznania nagrody - 1976

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

inicjowanie i organizowanie "marszów pokoju", w których kobiety irlandzkie protestowały przeciwko rozlewowi krwi w ich kraju.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również B. Williams; nagroda przyznana w 1977 r.**

0228

Williams Betty ur. 1943

Kraj - IRLANDIA PÓŁNOCNA

Rok przyznania nagrody - 1976

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

inicjowanie i organizowanie "marszów pokoju", w których kobiety irlandzkie protestowały przeciwko rozlewowi krwi w ich kraju.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również M. Corrigan; nagroda przyznana w 1977 r.**

0229

Sadat Anwar ur. 1918 zm. 1981

Kraj - EGIPT

Rok przyznania nagrody - 1978

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

prowadzenie w latach 1977-78 separatystycznych rokowań z Izraelem, zakończonych układem w 1979 r.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również M. Begin.**

Źródło: *Wprost 1999 nr 1 s. 74-75*

0230

Begin Menachem ur. 1913 zm. 1992

Kraj - IZRAEL
Rok przyznania nagrody - 1978
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A. Sadat.**

Źródło: *Wprost 1999 nr 1 s. 74-75*

0231

Friedman Milton ur. 1912 zm. 2006

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1976
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
prace z teorii i historii pieniądza.

Źródło: *Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47*
Przegląd Techniczny 1990 nr 40 s. 26, /foto/

0232

Simon Herbert Alexander ur. 1916 zm. 2001

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1978
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
pionierskie badania nad procesami decyzyjnymi w organizacjach gospodarczych.

Źródło: *Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47*
Przegląd Techniczny 1990 nr 43 s. 26, /foto/

0233

Klein Lawrence Robert ur. 1920 zm. 2013

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1980
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
pionierską działalność w dziedzinie budowy modeli ekonometrycznych.

Źródło:
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 46 s. 29, /foto/

0234

Tinbergen Jan ur. 1903 zm. 1994

Kraj - HOLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1969
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
zasługi w rozwoju ekonometrii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również R. Frisch. Pierwszą Nagrodę Nobla w dziedzinie ekonomii przyznano dopiero w roku 1969. Ufundował ją rok wcześniej Bank Centralny Szwecji, gdy obchodził trzecie setlecie swego istnienia. Komitet Noblowski wyraził zgodę na tę inicjatywę.**

Źródło:
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37 /foto/
Przegląd Techniczny 1990 nr 29 s. 29, /foto/

0235

Frisch Ragnar ur. 1895 zm. 1973

Kraj - NORWEGIA
Rok przyznania nagrody - 1969
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
rozwiniecie i zastosowanie modeli dynamicznych do analizy procesów gospodarczych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. Tinbergen. Pierwszą Nagrodę Nobla w dziedzinie ekonomii przyznano dopiero w roku 1969. Ufundował ją rok wcześniej Bank Centralny Szwecji, gdy obchodził trzecie setlecie swego istnienia. Komitet Noblowski wyraził zgodę na tę inicjatywę.**

Źródło:
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Magazyn Gazety (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37
Przegląd Techniczny 1990 nr 28 s. 25, /foto/

0236

Samuelson Paul Anthony ur. 1915 zm. 2009

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1970
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
prace z zakresu teorii ekonomii.

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 30 s. 23 /foto/

0237

Hicks John Richard ur. 1904 zm. 1989

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1972
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
pionierski wkład do teorii ogólnej równowagi ekonomicznej oraz do teorii dobrobytu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również K.J. Arrow.**

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 33 s. 26, /foto/

0238

Arrow Kenneth J. ur. 1921 zm. 2017

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1972
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
pionierski wkład do teorii dobrobytu i ogólnej teorii równowagi.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J.R. Hicks.**

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 32 s. 23, /foto/

0239

Leontief Wassily ur. 1906 zm. 1999

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1973
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
opracowanie i wdrożenie do badań ekonomicznych nowej metody analizy ilościowej, zwanej analizą przepływów międzygałęziowych lub analizą nakładów i wyników.

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 34 s. 23, /foto/

0240

Koopmans Tjalling C. ur. 1910 zm. 1985

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1975

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
wkład do teorii optymalnej alokacji zasobów.

Uwagi: **Narodowość: holenderska. Nagrodę otrzymał również L.W. Kantorowicz.**

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

Przegląd techniczny 1990 nr 37 s. 55, /foto/

0241

Kantorowicz Leonid W. ur. 1912 zm. 1986

Kraj - ZSRR

Rok przyznania nagrody - 1975

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
oryginalne osiągnięcia w zastosowaniu metod matematycznych do wielu dziedzin życia gospodarczego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również T.C. Koopmans.**

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37

Przegląd Techniczny 1990 nr 38 s. 23, /foto/

0242

Rok przyznania nagrody - 1942

Dziedzina - chemia

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0243

Rok przyznania nagrody - 1942

Dziedzina - medycyna

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0244

Schultz Theodore W. ur. 1902 zm. 1998

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1979

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

pionierskie badania w dziedzinie rozwoju społecznego i gospodarczego ze szczególnym uwzględnieniem krajów rozwijających się.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A. Lewis.**

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 44 s. 23, /foto/

0245

Lewis Arthur W. ur. 1915 zm. 1991

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1979

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

badania nad rozwojem społeczno-ekonomicznym krajów rozwijających się.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: T.W. Schultz.**

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 45 s. 26, /foto/

0246

Tobin James ur. 1918 zm. 2002

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1981

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

analizę rynków finansowych i ich związków z decyzjami dotyczącymi wydatków, zatrudnienia, produkcji i cen.

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 47 s. 26, /foto/

0247

Stigler George J. ur. 1911 zm. 1991

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1982

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

badania nad strukturą przemysłu, funkcjonowaniem rynku oraz przyczynami i skutkami regulowania życia gospodarczego przez państwo.

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 48 s. 29, /foto/

0248

Debreu Gerard ur. 1921 zm. 2004

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1983

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

twórcze rozwinięcie teorii równowagi ogólnej, a przede wszystkim za badania nad rozwiązaniem zestawu równań w modelu Walrasa, za doskonalenie teorii alokacji zasobów, a również za rozszerzenie interpretacji pojęcia "dobro ekonomiczne".

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 49 s. 26, /foto/

0249

Stone Richard ur. 1913 zm. 1991

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1984

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

pionierskie badania nad włączeniem rachunków społecznych różnych sektorów gospodarki do modeli wzrostu gospodarczego oraz za fundamentalny wkład do rozwoju systemu rachunków dochodu narod., a również za osiągnięcia w poszukiwaniu i przekształcaniu danych statyst. niezbędnych do prowadz. tych rachunków.

Źródło:

Problemy 1985 nr 2 s. 41-42
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1990 nr 50 s. 29, /foto/

0250

Modigliani Franco ur. 1918 zm. 2003

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1985

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

pionierskie analizy oszczędności i rynku finansowego. Ich wyniki są przedstawione w formie prostych

wzorów matematycznych.

Uwagi: **narodowość: włoska**

Źródło:

Dziennik Polski 1985 nr 242
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1991 nr 1 s. 19, /foto/

0251

Forssmann Werner ur. 1904 zm. 1979

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1956

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

stworzenie w 1929 r. nowej metody diagnostyki wad serca, przez cewnikowanie, którą sprawdził eksperymentalnie wprowadzając sobie cewnik przez żyłę łokciową do serca.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Cournand i D.W. Richards.**

0252

Cournand Andre Frederic ur. 1895 zm. 1988

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1956

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

prace z zakresu fizjopatologii układu krążenia i nad cewnikowaniem serca, które ugruntowały tę metodę w diagnostyce chorób serca.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: D.W. Richards i W. Forssmann.**

0253

Richards Dickinson Woodruff ur. 1895 zm. 1973

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1956

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad fizjopatologią układu krążenia oraz prace dotyczące cewnikowania serca, które ugruntowały tę metodę w diagnostyce chorób serca.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A.F. Cournand i W. Forssmann.**

0254

Bovet Daniel ur. 1907 zm. 1992

Kraj - WŁOCHY

Rok przyznania nagrody - 1957
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad środkami przeciwhistaminowymi i syntezę związków chemicznych o działaniu podobnym do kurary.

Uwagi: **narodowość: szwajcarska**

0255

Pearson Lester Bowles ur. 1897 zm. 1972

Kraj - KANADA
Rok przyznania nagrody - 1957
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
udział w rozwiązywaniu kryzysu sueskiego.

0256

Weller Thomas Huckle ur. 1915 zm. 2008

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1954
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie możliwości hodowania wirusa choroby Heinego- Medina na podłożu z tkanek zwierzęcych, co umożliwiło wytworzenie szczepionki przeciw tej chorobie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J.F. Enders i F.Ch. Robbins.**

0257

Robbins Frederick Chapman ur. 1916 zm. 2003

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1954
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie możliwości kodowania wirusów choroby Heinego- Medina na podłożu z różnych żywych tkanek zwierzęcych, co umożliwiło wytworzenie szczepionki zapobiegawczej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J.F. Enders i Th.H. Weller.**

0258

Enders John Franklin ur. 1897 zm. 1985

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1954
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
opracowanie w 1953 we własnym laboratorium metody hodowli wirusów choroby Heinego- Medina na żywych tkankach zwierzęcych, co umożliwiło produkcję szczepionki ochronnej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Th.H. Weller i F.Ch. Robbins.**

0259

Tamm Igor Jewgieniewicz ur. 1895 zm. 1972

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1958
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie metody pozwalającej zmierzyć szybkość i masę cząstek elementarnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: P.A. Czerenkow i I.M. Frank.**

0260

Czerenkow Paweł Aleksiejewicz ur. 1904 zm. 1990

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1958
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie metody pozwalającej zmierzyć szybkość i masę cząstek elementarnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: I.M. Frank i I.J. Tamm.**

0261

Frank Ilja M. ur. 1908 zm. 1990

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1958
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie metody pozwalającej zmierzyć szybkość i masę cząstek elementarnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: P.A. Czerenkow i I.J. Tamm.**

0262

Sanger Frederick ur. 1918 zm. 2013

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1958
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące struktury białek (określił m.in. w 1954 r. budowę chemiczną insuliny) i kwasów nukleinowych.

Źródło:
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 28

0263

Hinshelwood Cyril ur. 1897 zm. 1967

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1956
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace badawcze w dziedzinie kinetyki łańcuchowych reakcji chemicznych (wyjaśnił w 1928 r. przebieg wybuchowego spalania wodoru) oraz dotyczące rozwoju bakterii i kinetyki procesów enzymatycznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: N.N. Siemionow.**

0264

Siemionow Nikołaj ur. 1896 zm. 1986

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1956
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania w dziedzinie kinetyki chemicznej; opracował teorię reakcji łańcuchowych (podał mechanizm wielu reakcji łańcuchowych), teorię wybuchu cieplnego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: C. Hinshelwood.**

0265

Todd Alexander Robertus ur. 1907 zm. 1997

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1957
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania nad witaminą B12 i nad nukleoproteinami.

0266

Theorell Axel Hugo Theodor ur. 1903 zm. 1982

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1955
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace nad enzymami biorącymi udział w procesie utleniania.

0267

Noel-Baker Philip John ur. 1889 zm. 1982

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1959
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
szczególną aktywność w dziedzinie międzynarodowego rozbrojenia.

0268

Pire Dominique Georges ur. 1910 zm. 1969

Kraj - BELGIA
Rok przyznania nagrody - 1958
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
stworzenie "europejskich miasteczek" - ośrodków przyjmujących uchodźców.

0269

Heyrovsky Jaroslav ur. 1890 zm. 1967

Kraj - CZECHOSŁOWACJA
Rok przyznania nagrody - 1959
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
opracowanie polarograficznej metody analizy chemicznej.

0270

Yang Chen Ning ur. 1922

Kraj - CHINY
Rok przyznania nagrody - 1957
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania nad zjawiskiem parytetu w przyrodzie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również D.T. Lee.**

0271

Lee Tsung-Dao ur. 1926

Kraj - CHINY

Rok przyznania nagrody - 1957

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania nad zjawiskiem parytetu w przyrodzie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Ch.N. Yang.**

0272

Myrdal Gunnar ur. 1898 zm. 1987

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1974

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

pionierskie prace na temat teorii pieniądza i wahań cyklicznych oraz pogłębioną analizę współzależności zjawisk ekonomicznych, społecznych i instytucjonalnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F.A. von Hayek.**

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

Przegląd Techniczny 1990 nr 36 s. 23, /foto/

0273

Hayek Friedrich August ur. 1899 zm. 1992

Kraj - AUSTRIA

Rok przyznania nagrody - 1974

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

pionierską pracę z zakresu teorii pieniądza i wahań cyklicznych oraz wnikliwą analizę współzależności między zjawiskami gospodarczymi, społecznymi i instytucjonalnymi.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również G. Myrdal.**

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

Przegląd Techniczny 1990 nr 35 s. 23, /foto/

0274

Solow Robert M. ur. 1924

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1987
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
wkład do teorii wzrostu gospodarczego.

Źródło:

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1991 nr 3 s. 26, /foto/

0275

Kocher Emil Theodor ur. 1841 zm. 1917

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1909
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace o funkcji i chorobach tarczycy.

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37 s. 38, /foto/

0276

Burnet Frank MacFarlane ur. 1899 zm. 1985

Kraj - AUSTRALIA
Rok przyznania nagrody - 1960
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
osiągnięcia w badaniach nad przeszczepianiem tkanek i leczeniem chorób popromiennych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również P.B. Medawar.**

0277

Medawar Peter Brian ur. 1915 zm. 1987

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1960
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
osiągnięcia w badaniach nad przeszczepianiem tkanek i leczeniem chorób popromiennych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F. Burnet.**

0278

Ochoa Severo ur. 1905 zm. 1993

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1959

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania enzymatycznej syntezy RNA i DNA.

Uwagi: **Narodowość: hiszpańska. Nagrodę otrzymał również A. Kornberg.**

0279

Amnesty International

Rok przyznania nagrody - 1977

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
opiekę nad więźniami politycznymi na całym świecie.

0280

Steinbeck John ur. 1902 zm. 1968

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1962

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości; szczególnie za "realistyczny i poetycki dar połączony z subtelnym humorem i ostrym widzeniem spraw socjalnych".

Źródło:

Życie Literackie 1962 nr 44

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 31

0281

Beckett Samuel ur. 1906 zm. 1989

Kraj - IRLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1969

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
nagrodzony za to, że "w nowych dla dramatu i prozy formach ukazuje wzniosłość człowieka w jego skrajnym opuszczeniu".

Źródło:

Życie Literackie 1969 nr 44 s. 15

Kultura 1969 nr 44 s. 3, /foto/
Echo Krakowa 1969 nr 250
Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla*. Kraków 1993

0282

Yasunari Kawabata ur. 1899 zm. 1972

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 1968

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"mistrzostwo pisarskie, które oddaje istotę japońskiej świadomości".

Źródło:

Kultura 1968 nr 45 s.10, /foto/

Tygodnik Kulturalny 1968 nr 43 s. 7

Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla*. Kraków 1993

Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 31

Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 48

0283

Urząd Wysokiego Komisarza d/s Uchodźców

Rok przyznania nagrody - 1981

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

pomoc jaką niesie dla 16 milionów uchodźców w świecie.

Źródło:

Życie Warszawy 1981 nr 239 s. 5

Dziennik Polski 1981 nr 246 s. 2

0284

Lafontaine Henri Marie ur. 1854 zm. 1943

Kraj - BELGIA

Rok przyznania nagrody - 1913

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

prace w międzynarodowym ruchu pacyfistycznym.

0285

Kornberg Arthur ur. 1918 zm. 2007

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1959
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania biologicznej syntezy DNA i RNA.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również S. Ochoa.**

0286

Rok przyznania nagrody - 1942
Dziedzina - literatura

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0287

Kossel Albrecht ur. 1853 zm. 1927

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1910
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie histydyny, prowadził badania substancji białkowych oraz kwasów nukleinowych będące pierwszą próbą wyjaśnienia procesów biochemicznych zachodzących w komórce.

0288

Eliot Thomas Stearns ur. 1888 zm. 1965

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1948
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"wydatny wkład nowatorski we współczesną poezję".

Źródło:

*Górny G: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 36*

0289

Pirandello Luigi ur. 1867 zm. 1936

Kraj - WŁOCHY
Rok przyznania nagrody - 1934

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"twórczą śmiałość i wynalazczość w odrodzeniu sztuki dramaturgicznej i scenicznej".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 32*

0290

Faulkner William ur. 1897 zm. 1962

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1949

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"znacznym i unikalnym z artystycznego punktu widzenia wkładem w rozwój współczesnej powieści amerykańskiej".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 33*

0291

Buck Pearl ur. 1892 zm. 1973

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1938

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"wspaniałym epickim opisem życia chińskich chłopów i za bibliograficzne arcydzieła".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0292

Bunin Ivan A. ur. 1870 zm. 1953

Kraj - ZSRR

Rok przyznania nagrody - 1933

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"surowe mistrzostwo, z którym rozwija on tradycje klasycznej literatury rosyjskiej".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 47
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 39-40*

0293

Gide Andre ur. 1869 zm. 1951

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1947

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"głębokie i znakomite artystycznie utwory, w których ludzkie problemy przedstawione są z nieustraszonym umiłowaniem prawdy i głęboką przenikliwością psychologiczną".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 47*

0294

Galsworthy John ur. 1867 zm. 1933

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1932

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

powieść "Saga rodu Forsytów".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Przewodnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 33*

0295

Laxness Halldór Kiljan (właśc. H.K.Gudjansson) ur. 1902 zm. 1998

Kraj - ISLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1955

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"wyrazistą siłę epicką, która odrodziła wielką sztukę prozatorską Islandii".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 31*

0296

Jimenez Juan Ramo ur. 1881 zm. 1958

Kraj - HISZPANIA

Rok przyznania nagrody - 1956

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
poezję liryczną, "wzór wielkiego ducha i czystości artystycznej w hiszpańskiej poezji".

Źródło:
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0297

Mann Thomas ur. 1875 zm. 1955

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1929
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
powieści: "Buddenbrookowie" (1901, wyd.pol.1931) i "Czrodziejska góra" (1924, wyd.pol.1930).

Źródło:
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 38

0298

Libby Willard Frank ur. 1908 zm. 1980

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1960
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
opracowanie metody wyznaczania wieku przedmiotów pochodzenia organicznego lub zawierających węgiel, polegającą na pomiarze aktywności promieniotwórczej izotopu węgla 14C.

0299

Segre Emilio Gino ur. 1905 zm. 1989

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1959
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie pierwiastków technetu (1937) i plutonu (1940) oraz antyprotonu.

Uwagi: **Narodowość: włoska. Nagrodę otrzymał również O. Chamberlain.**

0300

Chamberlain Owen ur. 1920 zm. 2006

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1959
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie antyprotonu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E. Segre.**

0301

Onsager Lars ur. 1903 zm. 1976

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1968
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania m.in. w dziedzinie teorii elektrolitów i teorii dielektryków, rozdzielania izotopów, termodynamiki procesów nieodwracalnych; sformułował tzw. zasadę O.

Uwagi: **narodowość: norweska**

0302

Frisch Karl ur. 1886 zm. 1982

Kraj - AUSTRIA
Rok przyznania nagrody - 1973
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania w dziedzinie zoopsychologii, głównie dotyczące instynktu u zwierząt.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: K. Lorenze i N. Tinbergen.**

0303

Lorenz Konrad Zacharias ur. 1903 zm. 1989

Kraj - AUSTRIA
Rok przyznania nagrody - 1973
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania w dziedzinie zoopsychologii, głównie dotyczące instynktu u zwierząt.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: K. von Frisch i N. Tinbergen.**

0304

Tinbergen Nikolaas ur. 1907 zm. 1988

Kraj - HOLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1973
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania w dziedzinie zoopsychologii, głównie dotyczące instynktu u zwierząt (zwł.ptaków).

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również : K. von Frisch i K. Lorenz.**

0305

Dale Henry Hallett ur. 1875 zm. 1968

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1936
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad zjawiskami chemicznymi związanymi z przekazywaniem impulsów nerwowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: O. Loewi.**

0306

Loewi Otto ur. 1873 zm. 1961

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1936
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad zjawiskami chemicznymi związanymi z przekazywaniem impulsów nerwowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: H. Dale.**

0307

Planck Max Karl Ernst ur. 1858 zm. 1947

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1918
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
sformułowanie w 1900 r. prawa rozkładu energii w widmie promieniowania ciała doskonale czarnego (Plancka prawo promieniowania); wprowadził podstawowe dla mechaniki kwantowej pojęcie porcji (kwantu) energii i stałej h (Plancka stała).

0308

Nicolle Charles ur. 1866 zm. 1936

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1928
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad tyfusem plamistym.

0309

Theiler Max ur. 1899 zm. 1972

Kraj - RPA
Rok przyznania nagrody - 1951
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad wirusem żółtej febry i opracowanie skutecznych szczepionek przeciwko tej chorobie.

0310

Stark Johannes ur. 1874 zm. 1957

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1919
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie analizy linii spektralnych.

0311

Spitteler Carl pseud.C.Felix Tandem ur. 1845 zm. 1924

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1919
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
niezrównany epos "Wiosna olimpijska".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0312

Svedberg Theodor ur. 1884 zm. 1971

Kraj - SZWECJA
Rok przyznania nagrody - 1926
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace nad systemami dyspersyjnymi.

0313

Undset Sigrid ur. 1882 zm. 1949

Kraj - NORWEGIA

Rok przyznania nagrody - 1928

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

walkę o równouprawnienie kobiet (w powieściach, nowelach i esejach). Autorka słynnej trylogii historycznej "Krystyna córka Lawransa" oraz dwutomowego cyklu "Olaf, syna Auduna" i powieści psychologicznej "Krzak gorejący".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0314

Richardson Owen Williams ur. 1879 zm. 1959

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1928

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania w dziedzinie elektroniki i chemii.

0315

Schrödinger Erwin ur. 1887 zm. 1961

Kraj - AUSTRIA

Rok przyznania nagrody - 1933

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

stworzenie matematycznych podstaw mechaniki falowej (Schrödingera równanie).

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: P.A. Dirac.**

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 26

0316

Dirac Paul Adrian Maurice ur. 1902 zm. 1984

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1933

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
stworzenie matematycznych podstaw mechaniki falowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: E. Schrodinger.**

Źródło: *Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 26*

0317

Raman Chandrasekhara Venkata ur. 1888 zm. 1970

Kraj - INDIE
Rok przyznania nagrody - 1930
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace z zakresu optyki, fizyki cząsteczkowej, akustyki; w 1928 r. odkrył kombinacyjne rozpraszanie światła (tzw. Ramana zjawisko).

0318

Spemann Hans ur. 1869 zm. 1941

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1935
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
osiągnięcia w dziedzinie embriologii.

0319

Szent-Gyorgyi Albert Nagyrapolt von ur. 1893 zm. 1986

Kraj - WĘGRY
Rok przyznania nagrody - 1937
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace badawcze nad witaminą C.

0320

Heisenberg Werner Carl ur. 1901 zm. 1976

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1932
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
stworzenie mechaniki kwantowej.

Źródło:
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 72

0321

Stresemann Gustav ur. 1878 zm. 1929

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1926
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
starania na rzecz porozumienia w Europie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: A. Briand.**

0322

Domagk Gerhard ur. 1895 zm. 1964

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1939
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie w 1934 r. przeciwbakteryjnego działania sulfonamidu prontosilu, które zapoczątkowało stosowanie sulfonamidów w leczeniu.

0323

Erlanger Joseph ur. 1874 zm. 1965

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1944
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad czynnością nerwów, głównie nad zróżnicowaniem czynnościowym włókien nerwowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: H.S. Gasser.**

0324

Gasser Herbert Spencer ur. 1888 zm. 1963

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1944
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania elektrofizjologiczne nad czynnością nerwów, głównie nad zróżnicowaniem czynnościowym włókien nerwowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: J. Erlanger.**

0325

Giauque William Francis ur. 1895 zm. 1982

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1949

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania własności substancji w niskich temperaturach.

0326

Hahn Otto ur. 1879 zm. 1968

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1944

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

przeprowadzenie pierwszej reakcji rozszczepienia jądra atomowego.

0327

Heymans Corneille Jean Francois ur. 1892 zm. 1968

Kraj - BELGIA

Rok przyznania nagrody - 1938

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wyjaśnienie roli tętniczej zatoki szyjnej i łuku aorty w procesie oddychania.

0328

Hull Cordell ur. 1871 zm. 1955

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1945

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

udział w kreowaniu ONZ.

0329

Blackett Patrick Maynard ur. 1897 zm. 1974

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1948

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

prace w zakresie fizyki jądrowej i promieniowania kosmicznego.

0330

Dawes Charles Gates ur. 1865 zm. 1951

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1925

Dziedzina - pokojowa nagroda

0331

United Nations Peacekeeping Forces /Pokojowe siły ONZ/

Rok przyznania nagrody - 1988

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

zmniejszenie napięcia tam, gdzie wynegocjowano zawieszenie ognia, ale gdzie pozostaje do podpisania traktat pokojowy.

Źródło:

Życie Warszawy 1988 nr 286 s. 1,6 nr 288 s. 6

Rzeczpospolita 1989 nr 5 s. 3

Kultura 1988 nr 41 s. 2

Dziennik Polski 1988 nr 229 s. 1,2

Gazeta Krakowska nr 230 s. 1

Echo Krakowa 1988 nr 192 s. 2

0332

Bunche Ralph ur. 1904 zm. 1971

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1950

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

mediacje w konflikcie arabsko-izraelskim o Palestynę (z ramienia ONZ); aktywny działacz ruchu murzyńskiego w Stanach Zjednoczonych; współautor Karty ONZ.

0333

Hench Philip Showalter ur. 1896 zm. 1965

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1950

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycia dotyczące budowy chemicznej i działania hormonów kory nadnerczy oraz ich zastosowania w leczeniu chorób reumatycznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: E.C. Kendall i T. Reichstein.**

0334

Kendall Edward Calvin ur. 1886 zm. 1972

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1950

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badanie syntezy i zastosowań w lecznictwie hormonów kory nadnerczy.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ph. Sh. Hench i T. Reichstein.**

0335

Reichstein Tadeusz ur. 1897 zm. 1996

Kraj - SZWAJCARIA

Rok przyznania nagrody - 1950

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

prace dotyczące chemicznej struktury i biologicznego działania hormonów kory nadnercza.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ph.Sh. Hench i E.C. Kendall.**

Źródło:

*Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37*

0336

Boyd-Orr John ur. 1880 zm. 1971

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1949
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
działanie w krajowym i międzynarodowym ruchu obrońców pokoju.

0337

Einthoven Willem ur. 1860 zm. 1927

Kraj - HOLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1924
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania nad prądami czynnościowymi serca oraz skonstruowanie galwanometru strunowego (1903) i zastosowanie go do badań fizjologicznych stworzyły podstawy klinicznej - elektrokardiografii.

0338

Alder Kurt ur. 1902 zm. 1958

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1950
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
opracowanie tzw. syntezy dienowej; prowadził badania w dziedzinie stereochemii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: O. Diels.**

0339

Diels Otto Paul ur. 1876 zm. 1954

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1950
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
opracowanie tzw. syntezy dienowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: K. Alder.**

0340

Bohr Niels Henrik ur. 1885 zm. 1962

Kraj - DANIA
Rok przyznania nagrody - 1922

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
opracowanie w 1913 r. teorii budowy atomu wodoru.

0341

Chadwick James ur. 1891 zm. 1974

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1935
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie w 1932 r. neutronu, cząstki jądra atomowego.

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 26

0342

Brogie Louis Victor de ur. 1892 zm. 1987

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1929
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie istoty falowej elektronów.

0343

Rok przyznania nagrody - 1940
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **nagrody nie przyznano**

0344

Hess Victor Franz ur. 1883 zm. 1964

Kraj - AUSTRIA
Rok przyznania nagrody - 1936
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie w 1913 r. promieni kosmicznych.

Uwagi: **Nagroda niezależnie od C.D. Andersona.**

0345

Hopkins Frederick Gowland ur. 1861 zm. 1947

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1929

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie witaminy wzrostowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: Ch. Eijkman.**

0346

Eijkman Christian ur. 1858 zm. 1930

Kraj - HOLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1929

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie witaminy wzrostowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: F.G. Hopkins.**

0347

Lipscomb William Nuun ur. 1919 zm. 2011

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1976

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące chemii boranów, natury wiązań chemicznych, budowy i funkcji enzymów.

0348

Cornforth John Warcup ur. 1917 zm. 2013

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1975

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania procesów syntezy enzymatycznej związków biologicznych, głównie tworzenia się cholesterolu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: V. Prelog (nagroda niezależna).**

0349

Prelog Vladimir ur. 1906 zm. 1998

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1975
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
stereochemiczne badania powstawania związków biologicznych naturalnych i syntetycznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: J.W. Cornforth (nagroda niezależna).**

0350

Aston Francis William ur. 1877 zm. 1945

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1922
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie większości naturalnych trwałych izotopów.

0351

Fleming Alexander ur. 1881 zm. 1955

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1945
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie penicyliny i jej wartości lecznicze.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: E.B. Chain i H.W. Florey.**

Źródło: *Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37 s. 39, /foto/*

0352

Chain Ernst Boris ur. 1906 zm. 1979

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1945
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie penicyliny i jej wartości lecznicze.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Fleming i H.W. Florey.**

0353

Florey Howard Walter ur. 1898 zm. 1968

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1945

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie penicyliny i jej wartości lecznicze.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Fleming i E.B. Chain.**

0354

Lee Yuan Tse ur. 1936

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1986

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

technikę krzyżowania wiązek molekularnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również D.R. Herschbach.**

0355

Herschbach Dudley Robert ur. 1932

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1986

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

technikę krzyżowania wiązek molekularnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J.T. Lee.**

0356

Polanyi John Carles ur. 1929

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 1986

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"rejestrację" zjawisk obserwowanych w trakcie krzyżowania wiązek cząsteczek.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J.T. Lee i D.R. Herschbach, nagroda niezależna.**

0357

Urząd Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds Uchodźców

Rok przyznania nagrody - 1954

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
działalność prowadzoną od zakończenia wojny.

Uwagi: **Nagroda przyznana dopiero w 1955 roku.**

0358

Ramsey Norman ur. 1915 zm. 2011

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1989

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wynalezienie tzw wydzielonego pola, zwanego też metodą oscylacyjną, które może być zastosowane w zegarach atomowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: H. Dehmelt i W. Paul (nagroda niezależna).**

Źródło:
Wiedza i Życie 1990 nr 1/2 s. 67-71

0359

Dehmelt Hans ur. 1922 zm. 2017

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1989

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
opracowanie metody tzw. pułapki jonowej. Polega ona na badaniu materii przy wyeliminowaniu zakłóceń pochodzących z ruchu atomów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: W. Paul, nagroda niezależna od N. Ramsey'a.**

Źródło:
Polityka 1989 nr 43 s. 10
Gazeta Krakowska 1989 nr 239 s. 1

0360

Paul Wolfgang ur. 1913 zm. 1993

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1989

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
opracowanie metody tzw pułapki jonowej. Polega ona na badaniu materii przy wyeliminowaniu zakłóceń pochodzących z ruchu atomów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: H. Dehmelt, nagroda niezależna od N. Ramsey'a.**

Źródło:

Polityka 1989 nr 43 s. 10
Gazeta Krakowska 1989 nr 239 s. 1

0361

Cram Donald ur. 1919 zm. 2001

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1987

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

wkład w tzw chemię supramolekularną. Wyodrębnił proste cząsteczki naśladujące sposoby działania enzymów, a więc substancji będących katalizatorami w reakcjach chemicznych, od których zależy życie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ch.J. Pedersen i J.M. Lehn.**

Źródło:

Echo Krakowa 1988 nr 71 s. 1,2
Polityka 1987 nr 44 s. 11

0362

Pedersen Charles ur. 1904 zm. 1989

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1987

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

wkład w tzw chemię supramolekularną. Wyodrębnił proste cząsteczki naśladujące sposoby działania enzymów, a więc substancji będących katalizatorami w reakcjach chemicznych, od których zależy życie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: D. Cram i J.M. Lehn.**

Źródło:

Echo Krakowa 1988 nr 71 s. 1,2
Polityka 1987 nr 44 s. 11

0363

Lehn Jean-Marie ur. 1939

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1987

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

wkład w tzw chemię supramolekularną. Wyodrębnił proste cząsteczki naśladujące sposoby działania enzymów, a więc substancji będących katalizatorami w reakcjach chemicznych, od których zależy życie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: D. Cram i Ch. Pedersen.**

Źródło:

Echo Krakowa 1988 nr 71 s. 1,2
Polityka 1987 nr 44 s. 11

0364

Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża

Rok przyznania nagrody - 1944

Dziedzina - pokojowa nagroda

0365

Harden Arthur ur. 1865 zm. 1940

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1929

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania nad fermentacją cukrów i udziałem enzymów w fermentacji cukrów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: H.K. Euler-Chelpin.**

0366

Euler-Chelpin Hans Karl ur. 1873 zm. 1964

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1929

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania nad fermentacją cukrów i udziałem enzymów w fermentacji cukrów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: A. Harden.**

0367

Tatum Edward Lawrie ur. 1909 zm. 1975

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1958

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad grzybem *Neurospora crassa*, które doprowadziły do odkrycia, że wszystkie reakcje biochemiczne w organizmie kontrolowane przez enzymy są uwarunkowane genetycznie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G.W. Beadle i J. Lederberg.**

0368

Beadle George Wells ur. 1903 zm. 1989

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1958

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad genetycznym uwarunkowaniem reakcji biochemicznej w organizmie (prowadzone na *Neurospora crassa* - grzybie z klasy workowców).

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: E.L. Tatum i J. Lederberg.**

0369

Lederberg Joshua ur. 1925 zm. 2008

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1958

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad genetycznym uwarunkowaniem reakcji biochemicznej w organizmie (prowadzone na *Neurospora crassa* - grzybie z klasy workowców).

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: E.L. Tatum i G.W. Beadle.**

0370

Sato Eisaku ur. 1901 zm. 1975

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 1974

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: S. MacBride.**

0371

Bishop Michael J. ur. 1936

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1989

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycia dotyczące komórkowego pochodzenia onkogenów retrowirusowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również H.E. Varmus.**

Źródło:

Dziennik Polski 1989 nr 236 s. 1

0372

Varmus Harold E. ur. 1939

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1989

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycia dotyczące komórkowego pochodzenia onkogenów retrowirusowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również M. Bishop.**

Źródło:

Dziennik Polski 1989 nr 236 s. 1

0373

Alvarez Luis Walter ur. 1911 zm. 1988

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1968

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie w 1937 roku nowego typu przemiany promieniotwórczej (tzw wychwyty K), współodkrywca w 1956 roku hiperonu &; odkrywca i badacz wielu rezonansów.

0374

Susumu Tonegawa ur. 1939

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 1987

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie tajników somatycznej rekombinacji genów immunoglobulinowych.

Źródło:

Problemy 1988 nr 2 s. 7-10

Gazeta Krakowska 1987 nr 239 s. 2

0375

Asser Tobias ur. 1838 zm. 1913

Kraj - HOLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1911

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A. Fried.**

0376

Fried Alfred ur. 1864 zm. 1921

Kraj - AUSTRIA

Rok przyznania nagrody - 1911

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A. Tobias.**

0377

Finsen Niels Ryberg ur. 1860 zm. 1904

Kraj - DANIA

Rok przyznania nagrody - 1903

Dziedzina - medycyna

0378

Michelson Albert Abraham ur. 1852 zm. 1931

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1907

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"konstrukcję precyzyjnych przyrządów optycznych i wykonanie przy ich użyciu niezwykle dokładnych pomiarów spektroskopowych i metrologicznych".

Źródło:

Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

0379

Richards Theodore William ur. 1868 zm. 1928

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1914

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

ściśle określenie mas atomowych 25 pierwiastków, stwierdzając m.in., że masy atomowe ołowiu pochodzącego z rud uranu oraz z rud toru są różne (1913); odkrycie to stało się jednym z dowodów na istnienie izotopów.

0380

Hemingway Ernest ur. 1899 zm. 1961

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1954

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"nowoczesny styl, w którym przejawia się mistrzowskie opanowanie sztuki pisania". Nagrodzony za opowiadanie "Stary człowiek i morze", które jest hymnem o moralnym zwycięstwie, które otrzymuje człowiek poniosłszy klęskę.

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 49, /foto/

0381

Camus Albert ur. 1913 zm. 1960

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1957

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

ogromny wkład w literaturę ukazującą znaczenie ludzkiego sumienia.

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 36

0382

Pasternak Boris ur. 1890 zm. 1960

Kraj - ZSRR

Rok przyznania nagrody - 1958

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"znaczące osiągnięcia we współczesnej poezji lirycznej, a także za kontynuowanie tradycji wielkiej prozy epickiej".

Uwagi: **Nagroda nie została przyjęta. Powodem nacisku władz ZSRR na pisarza była powieść "Doktor Żywago", której użycie jakoby dla wszczęcia antyradzieckiej kampanii na Zachodzie.**

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 47-49, /foto/
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 36-37
Polityka 1996 nr 42 s. 80

0383

Quasimodo Salvatore ur. 1901 zm. 1968

Kraj - WŁOCHY
Rok przyznania nagrody - 1959
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"poezję liryczną, która z klasyczną żywiołowością wyraża tragiczne doświadczenie naszych czasów".

Źródło:
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0384

Perse Saint-John /właśc. Alexis Saint-Leger ur. 1887 zm. 1975

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1960
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"wzniosłość i obrazowość, które odzwierciedlają uwarunkowania naszych czasów".

Źródło:
*Dziennik Polski 1960 nr 256 /biogram/
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 32
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 39*

0385

Andrić Ivo ur. 1892 zm. 1975

Kraj - JUGOSŁAWIA
Rok przyznania nagrody - 1961
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości.

Źródło:
*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 47
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 37*

0386

Seferis Giorgos ur. 1900 zm. 1971

Kraj - GRECJA
Rok przyznania nagrody - 1963
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"wybitne utwory liryczne oddające pokłon światu starożytnych Hellenów".

Uwagi: **Nazwisko właściwe J. Stillanos Seferiadis.**

Źródło:

Kultura 1963 nr 23 s. 4
Życie Literackie 1963 nr 44 s. 11
Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla*. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 37

0387

Sartre Jean Paul ur. 1905 zm. 1980

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1964
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości.

Uwagi: **Nagroda nie została przyjęta.**

Źródło:

Życie Literackie 1964 nr 44 s. 10
Oświadczenie J.P. Sartre'a. *Kultura* 1964 nr 44 s. 3
Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla*. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 38
Polityka 1996 nr 42 s. 80
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 45-49, /foto/

0388

Szołochow Michaił A. ur. 1905 zm. 1984

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1965
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"siłę artystyczną i prawdziwość eposu o dońskim kozactwie w przełomowych dla Rosji czasach".

Źródło:

Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla*. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 38
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 47

0389

Sachs Nelly ur. 1891 zm. 1970

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1966
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"wybitne utwory liryczne i dramatyczne analizujące los narodu żydowskiego".

Uwagi: **Poetka pochodzenia żydowskiego zamieszkała w Szwecji. Nagrodę otrzymał również Szemuelem Agnon.**

Źródło:

Życie Literackie 1966 nr 44 /biogram/
Współczesność 1966 nr 16

Polityka 1966 nr 47 s.10 /*fot.*/
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 37

0390

Agnon Szmuel Josef /właśc. Sz.J.Czaczkas ur. 1888 zm. 1970

Kraj - IZRAEL

Rok przyznania nagrody - 1966

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości; w jego twórczości przeważają tematy związane z martyrologią i eksterminacją Żydów europejskich w okresie hitleryzmu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również N. Nelly.**

Źródło:

Życie Literackie 1966 nr 44 s. 11 /*biogram*/, nr 49 s. 8
Współczesność 1966 nr 16 /*biogram*/
Polityka 1966 nr 47 s. 10, /*foto*/
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /*foto*/
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 37

0391

Neruda Pablo /właśc. Neftali Ricardo Reyes Basualto ur. 1904 zm. 1974

Kraj - CHILE

Rok przyznania nagrody - 1971

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości; szczególnie za "poezję, która z nadzwyczajną siłą wyraża los całego kontynentu".

Źródło:

Życie Literackie 1971 nr 44 s. 15 /*foto*/
Twórczość 1972 nr 2 s. 161-162
Echo Krakowa 1971 nr 248 s. 1
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0392

White Patrick ur. 1912 zm. 1990

Kraj - AUSTRALIA

Rok przyznania nagrody - 1973

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"epickie i psychologiczne mistrzostwo, dzięki któremu odkryty został nowy literacki kontynent".

Źródło:

Kultura 1973 nr 43 s. 1,7, /*foto*/
Życie Literackie 1973 nr 43 s. 15, nr 46 s. 4 /*foto*/
Polityka 1973 nr 43 s. 15 /*foto*/

Tygodnik Kult. 1973 nr 46
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 32
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 49

0393

Aleixandre Vicente ur. 1898 zm. 1984

Kraj - HISZPANIA
Rok przyznania nagrody - 1977
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

dorobek w nowatorskiej poezji, która "związana jest równocześnie z tradycjami liryzmu hiszpańskiego i nurtami współczesnymi, ilustrując los człowieka w kosmosie i nowoczesnym społeczeństwie".

Źródło:

Życie i Myśl 1978 nr 1 s. 87-91
Życie Literackie 1977 nr 42 s. 19
Przegląd Księgarski 1977 nr 23-24 s. 2
Kultura 1977 nr 44 s. 3, /foto/
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0394

Bellow Saul ur. 1915 zm. 2005

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1976
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości

Uwagi: **Jest uznawany za jednego z głównych przedstawicieli tzw. "nurtu żydowskiego" literatury amerykańskiej.**

Źródło:

Nowe Książki 1976 nr 22 s. 94
Polityka 1976 nr 44 s. 12-13
Kultura 1976 nr 44 s. 4
Tygodnik Powszechny 1976 nr 45 s. 8, /foto/
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 38

0395

Elitis Odyseas /właśc. Odyseas Alepoudhelis ur. 1911 zm. 1996

Kraj - GRECJA
Rok przyznania nagrody - 1979
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

poezję, która oparta na greckiej tradycji, ze zmysłową siłą i intelektualną jasnością przedstawia walkę współczesnego człowieka o wolność i prawo do twórczego działania.

Źródło:

Nowe Książki 1979 nr 22 s. 108

Kultura 1979 nr 45 s. 2, /foto/

Życie Literackie 1979 nr 43 s. 15

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0396

Canetti Elias ur. 1905 zm. 1994

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1981

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"twórczość artystyczną nacechowaną szerokimi horyzontami, bogactwem idei i artystyczną siłą wyrazu".

Uwagi: **narodowość: bułgarska; pisze po niemiecku**

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 39

0397

Marquez Gabriel Garcia ur. 1928 zm. 2014

Kraj - KOLUMBIA

Rok przyznania nagrody - 1982

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

powieści i nowele, w których fantastyka i rzeczywistość tworzą świat wyobraźni ukazujący życie i sprzeczności Ameryki Południowej.

Źródło:

Dziennik Polski 1982 nr 183 s. 1, 2

Gazeta Krakowska 1982 nr 183 s. 1

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

Trybuna Ludu 1982 nr 269 s. 6, /foto/

Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 47

0398

Boll Heinrich ur. 1917 zm. 1985

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1972

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"twórczość, która stała się ważnym wkładem w odrodzenie niemieckiej literatury"; inspiracją dla jego twórczości była wojna i jej destrukcyjny wpływ na życie w powojennych Niemczech.

Źródło:

Trybuna Ludu 1972 nr 293 s. 2

Życie Literackie 1972 nr 44 s. 15, /foto/

Echo Krakowa 1972 nr 247 s. 1, /foto/

Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej nagrody Nobla. Kraków 1993*
Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 33-34
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 38-39
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 47

0399

Golding William Gerard ur. 1911 zm. 1993

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1983
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"powieści, które wyrazistością realistycznej narracji, uniwersalnością i różnorodnością alegorii objaśniają miejsce człowieka we współczesnym świecie".

Źródło:

Echo Krakowa 1983 nr 197 s. 1
Gazeta Krakowska 1983 nr 237 s. 1
Życie Literackie 1983 nr 43 s. 11
Odrodzenie 1983 nr 5 s. 8, /ilustr./
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0400

Seifert Jaroslav ur. 1901 zm. 1986

Kraj - CZECHOSŁOWACJA
Rok przyznania nagrody - 1984
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości, a szczególnie za "przenikniętą zmysłowością, otwartością i bogactwem kreatywnej fantazji, która daje obraz ludzkiej niezłomności i wielostronności".

Źródło:

Polityka 1984 nr 43 s. 10
Literatura na świecie 1984
Przekrój 1987 nr 2213 s. 11
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0401

Simon Claude ur. 1913 zm. 2005

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1985
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości; również za połączenie w swej twórczości porządków: poetyckiego i malarskiego.

Źródło:

Przekrój 1985 nr 2110 s. 15
Życie Literackie 1985 nr 43 s. 15

Człowiek i Światopogląd 1986 nr 11 s. 106-110
Literatura na Świecie 1986 nr 11/12
Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla*. Kraków 1993

0402

Soyinka Wole ur. 1934

Kraj - NIGERIA

Rok przyznania nagrody - 1986

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

Za to, że "w szerokiej perspektywie kulturalnej wzbogaconej tonami poetyckimi pisarz ten przedstawia dramatyzm ludzkiego bytu".

Źródło:

Życie Literackie 1986 nr 43 s. 9

Poradnik Bibliotekarza 1987 nr 4 s. 21

Dziennik Polski 1986 nr 242 s. 1,2

Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla*. Kraków 1993

Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 49

0403

Brodsky Joseph ur. 1940 zm. 1996

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1987

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości, a w szczególności za "uniwersalne wartości całokształtu twórczości literackiej, odznaczające się jasnością myśli i poetycką siłą".

Uwagi: **narodowość: rosyjska; w 1977 roku przyjął obywatelstwo amerykańskie**

Źródło:

Przekrój 1987 nr 2213

Czas Krakowski 1990 nr 154 s. 5

Kultura 1987 nr 51 s. 8

Przekrój 1993 nr 27 s. 7

Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla*. Kraków 1993

Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 48

Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 38

0404

Mahfouz Naguib ur. 1911 zm. 2006

Kraj - EGIPT

Rok przyznania nagrody - 1988

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

podniesienie na wyższy poziom powieści jako gatunku i przyczynienia się do rozwoju języka literackiego w kręgu kultury arabskiej.

Źródło:

Polityka 1988 nr 44 s. 8 /biogram/
Życie Warszawy 1989 nr 221 (dod. *Kultura i Życie* 1989 nr 19 s. 1,3)
Dziennik Polski 1988 nr 241 s. 1, 2
Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993*

0405

Cela Camilo Jose ur. 1916 zm. 2002

Kraj - HISZPANIA
Rok przyznania nagrody - 1989
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości.

Źródło:

Polityka 1989 nr 44 s. 9 /biogram/
Gazeta Krakowska 1989 nr 251 s. 5
Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993*

0406

Paz Octavio ur. 1914 zm. 1998

Kraj - MEKSYK
Rok przyznania nagrody - 1990
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości. Nazywany jest "pielgrzymem po kulturach świata". Główne motywy jego twórczości to miłość, śmierć, samotność, problem czasu i bytu.

Źródło:

Życie Warszawy 1990 nr 238 s. 1, /foto/, nr 266 s. 7
Gazeta Wyborcza 1990 nr 240
Gazeta Krakowska 1990 nr 238 s. 1
Nauka Polska 1990 /wyd. 1991/ R. 39 nr 6 s. 145-148
Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993*

0407

Gordimer Nadine ur. 1923 zm. 2014

Kraj - RPA
Rok przyznania nagrody - 1991
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości. Znana z odwagi działaczka Afrykańskiego Kongresu Narodowego. W swoich powieściach (m.in. "Świat obcych ludzi", "Gość honorowy", "Opowieść mojego syna") demaskuje politykę segregacji rasowej.

Źródło:

Życie Warszawy 1991 nr 233 s. 1 /foto/

Gazeta Wyborcza 1991 nr 232 s. 1 /foto/
Polityka 1991 nr 41 s. 5
Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993*

0408

Walcott Derek ur. 1930 zm. 2017

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1992
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
twórczość poetycką charakteryzującą się przemieszaniem elementów anglo-amerykańskich, europejskich, a zwłaszcza karaibskich.

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1992 nr 238
Dziennik Polski 1992 nr 237 s. 1
Życie Literackie 1992 nr 241 s. 3
Gazeta Krakowska 1992 nr 289 s. 5
Górny G.: *Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993*
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 36
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 49

0409

Brandt Willy /właśc. Karl Herbert Frahm ur. 1913 zm. 1992

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1971
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
wybitny wkład na rzecz stworzenia warunków dla pokoju w Europie.

Źródło:

Dziennik Polski 1971 nr 250 s. 1
Polityka 1971 nr 44 s. 2

0410

Robles Alfonso Garcia ur. 1911 zm. 1991

Kraj - MEKSYK
Rok przyznania nagrody - 1982
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
działalność na rzecz rozbrojenia.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: A. Myrdal.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1982 nr 177 s. 1
Dziennik Polski 1982 nr 177 s. 1,2

0411

Myrdal Alva ur. 1902 zm. 1986

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1982

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
aktywność w dziedzinie rozbrojenia międzynarodowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: G.A. Robles.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1982 nr 177 s. 1

Dziennik Polski 1982 nr 177 s. 1,2

0412

Tutu Desmond ur. 1931

Kraj - RPA

Rok przyznania nagrody - 1984

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
walkę w sposób pokojowy z apartheidem.

Źródło:

Rzeczpospolita 1984 nr 250 s. 1

Gazeta Krakowska 1984 nr 249 s. 1

0413

Gorbaczow Michail ur. 1931

Kraj - ZSRR

Rok przyznania nagrody - 1990

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
prowadzoną politykę zagraniczną.

Źródło:

Dziennik Polski 1990 nr 201 s. 1,5

Nauka Polska 1990 /wyd. 1991/ R.39 nr 6 s. 145-148

0414

Allais Maurice ur. 1911 zm. 2010

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1988

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

pionierski wkład do teorii rynku i skutecznego wykorzystania nakładów.

Źródło:

Polityka 1988 nr 46 s. 10
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-45
Przegląd Techniczny 1991 nr 4 s. 32

0415

Rabi Isidor Isaac ur. 1898 zm. 1988

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1944

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

prace głównie z fizyki jądrowej, mechaniki kwantowej i magnetyzmu; zastosował metody rezonansowe do badania magnetycznych właściwości atomów.

Źródło:

Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

0416

Muller Paul Herman ur. 1899 zm. 1965

Kraj - SZWAJCARIA

Rok przyznania nagrody - 1948

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie właściwości owadobójczych DDT (azotoku), trucizny o działaniu kontaktowym.

0417

Powell Cecil Frank ur. 1903 zm. 1969

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1950

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie w 1947 roku mezonu pi; przyczynił się do wprowadzenia fotograficznej metody obserwacji śladów cząstek elementarnych w promieniowaniu kosmicznym.

0418

Corey Elias James ur. 1928

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1990
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
opracowanie metody produkowania organicznych substancji z pojedynczych molekuł.

Źródło:
Nauka Polska 1990 /wyd. 1991/ R.39 nr 6 s. 145-148

0419

Northrop John Howard ur. 1891 zm. 1987

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1946
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace nad wyodrębnieniem enzymów i wirusów w czystej postaci.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J.B. Sumner i W.M. Stanley.**

0420

Sumner James Batcheller ur. 1887 zm. 1955

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1946
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
otrzymanie w postaci krystalicznej enzymu ureazę (1926) i udowodnienie jego białkowej budowy; w 1937 roku wykrystalizował enzym katalazę.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J.H. Northrop i W.M. Stanley.**

0421

Stanley Wendell Meredith ur. 1904 zm. 1971

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1946
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
wyodrębnienie enzymów i wirusów w czystej postaci; w 1935 roku wyizolował w postaci krystalicznej pierwszy wirus (wirus mozaiki tytoniowej).

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J.H. Northrop i J.B. Sumner.**

0422

Pauli Wolfgang ur. 1900 zm. 1958

Kraj - AUSTRIA
Rok przyznania nagrody - 1945
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
sformułowanie jednej z najważniejszych zasad fizyki współczesnej tzw. Pauliego zasadę wykluczenia.

0423

Braun Karl Ferdinand ur. 1850 zm. 1918

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1909
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace z zakresu radiotelegrafii, termoelektryczności, elektrolizy; twórca elektrometru i w 1897 roku lampy elektronowej (tzw.lampy B); wynalazca w 1906 roku detektora kryształkowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również G. Marconi.**

0424

Marconi Guglielmo ur. 1874 zm. 1937

Kraj - WŁOCHY
Rok przyznania nagrody - 1909
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
zbudowanie w latach 1895-1897 (niezależnie od A. Popowa) radiotelegrafu; w 1899 roku uzyskał łączność radiową przez Kanał La Manche, w 1901 roku przez Ocean Atlantycki.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: K.F. Braun.**

0425

Krebs Edwin Gerhard ur. 1918 zm. 2009

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1992
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie mechanizmu, regulującego aktywność różnorodnych białek i enzymów w komórce. Mechanizmem tym kieruje fosforylaza, enzym, który może istnieć w formie aktywnej i nieaktywnej.

Uwagi: **Washington University; nagrodę otrzymał również E.H. Fischer.**

Źródło:

*Polityka 1992 nr 43 s. 10 /biogram/
Gazeta Wyborcza 1992 nr 241 s. 6
Gazeta Krakowska 1992 nr 289 s. 5
Problemy 1993 nr 1*

0426

Fischer Edmond Henri ur. 1920

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1992

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie mechanizmu, regulującego aktywność różnorodnych białek i enzymów w komórce. Mechanizmem tym kieruje fosforylaza, enzym, który może istnieć w formie aktywnej i nieaktywnej.

Uwagi: **narodowość: szwajcarska; Washington University; nagrodę otrzymał również E.G. Krebs.**

Źródło:

Polityka 1992 nr 43 s. 10 /biogram/

Gazeta Wyborcza 1992 nr 241 s. 6

Dziennik Polski 1992 nr 240 s. 4

Gazeta Krakowska 1992 nr 289 s. 5

Problemy 1993 nr 1

0427

Cori Karl Ferdinand ur. 1896 zm. 1984

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1947

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad przemianą glikogenu i nad enzymami, które w niej uczestniczą (cykl Corich). Odkrył on i wykrystalizował fosforylazę, która odgrywa kluczową rolę w przyswajaniu przez odpoczywający mięsień energii, pochodzącej z rozkładu glikogenu na cukry proste.

Uwagi: **Nagrodę otrzymała również G.T. Cori.**

Źródło:

Polityka 1992 nr 43 s. 10

0428

Cori Gerli Theresa ur. 1896 zm. 1957

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1947

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad przemianą glikogenu i nad enzymami, które w niej uczestniczą (cykl Corich). Odkrył on i wykrystalizował fosforylazę, która odgrywa kluczową rolę w przyswajaniu przez odpoczywający mięsień energii, pochodzącej z rozkładu glikogenu na cukry proste.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F.K. Cori.**

Źródło:

Polityka 1992 nr 43 s. 10

0429

Appleton Edward ur. 1892 zm. 1965

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1947
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
badania nad rozchodzeniem się fal radiowych i własnościami górnych warstw atmosfery.

0430

Hess Walter Rudolf ur. 1881 zm. 1973

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1949
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
wynalezienie igielnych elektrod głębinowych, które umożliwiają badanie układu nerwowego w warunkach zbliżonych do normy.

0431

Jensen Johannes Vilhelm ur. 1873 zm. 1950

Kraj - DANIA
Rok przyznania nagrody - 1944
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"rzadko spotykaną siłę i bogactwo poetyckiej wyobraźni połączone z duchowym umiłowaniem nauki i odrębności stylu twórczego".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 45
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 39*

0432

Echegaray Eizaguirre Jose ur. 1832 zm. 1916

Kraj - HISZPANIA
Rok przyznania nagrody - 1904
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F. Mistral.**

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 45-49*

0433

Mistral Frederic ur. 1830 zm. 1914

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1904

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E.J. Echegaray.**

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 31

Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 39

Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 45-49

0434

Hauptmann Gerhart ur. 1862 zm. 1946

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1912

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości, a przede wszystkim w uznaniu jego różnorodnej i wybitnej działalności w dziedzinie sztuki dramatycznej.

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0435

Benavente Martinez ur. 1866 zm. 1954

Kraj - HISZPANIA

Rok przyznania nagrody - 1922

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości, a szczególnie za "błyskotliwe mistrzostwo, z jakim kontynuuje tradycje hiszpańskiego dramatu".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0436

Kellogg Frank Billinds ur. 1856 zm. 1937

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1929

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
Pakt Brianda-Kellogga (pakt przeciwko wojnie).

0437

Hevesy George ur. 1885 zm. 1966

Kraj - WĘGRY
Rok przyznania nagrody - 1943
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
użycie izotopów jako wskaźników do badań chemicznych.

0438

Cecil of Chelwood Edgar Algernon Robert ur. 1864 zm. 1958

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1937
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
współtworzenie Ligi Narodów, rzecznik zbiorowego bezpieczeństwa i ograniczenia zbrojeń.

0439

Bourgeois Leon ur. 1851 zm. 1925

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1920
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
współorganizowanie Ligi Narodów, rzecznik pokojowego regulowania konfliktów międzynarodowych.

0440

Chamberlain Austen Joseph ur. 1863 zm. 1937

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1925
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
współtworzenie traktatów lokarneńskich.

0441

France Anatole /właśc. Francois A. Thibault ur. 1844 zm. 1924

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1921

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

błyskotliwe osiągnięcia literackie wyróżniające się wykwintnością stylu, głębokim humanizmem i prawdziwie galijskim temperamentem.

Źródło:

Okolice 1989 nr 7/8 s. 80-86

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0442

Fischer Hans ur. 1881 zm. 1945

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1930

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badanie pirolu i układów pirolowych, wchodzących w skład barwników krwi, żółci, zielonych liści; przeprowadził w 1929 roku syntezę hematyny, heminy, w 1931 roku bilirubiny; ostatecznie wyjaśnił budowę chlorofilu.

0443

Bridgman Percy Williams ur. 1882 zm. 1961

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1946

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badanie właściwości ciał pod dużymi ciśnieniami (uzyskał ciśnienie 4,1678 MPa), przy czym odkrył wiele nowych odmian substancji istniejących tylko w takich warunkach (np. tzw. czarny fosfor).

0444

Bothe Walter ur. 1891 zm. 1957

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1954

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie w 1929 roku szczególnego charakteru promieniowania jonizującego w wyższych warstwach atmosfery.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również M. Born.**

0445

Born Max ur. 1882 zm. 1970

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1954
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
statystyczną interpretację teorii kwantowej oraz za teorię sieci krystalicznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: W. Bothe.**

0446

Brattain Walter Houser ur. 1902 zm. 1987

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1956
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wynalezienie w 1948 roku tranzystora ostrzowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Bardeen i W.B. Shockley.**

0447

Bardeen John ur. 1908 zm. 1991

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1956
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wynalezienie w 1948 roku tranzystora ostrzowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: W.H. Brattain i W.B. Shockley.**

Źródło:
Wiedza i Życie 2006 nr 10 s. 67, /foto/

0448

Shockley William Bradford ur. 1910 zm. 1989

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1956
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wynalezienie w 1949 roku tranzystora warstwowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: W.H. Brattain i J. Bardeen.**

0449

Hamsun Knut /właśc. Knud Pedersen ur. 1859 zm. 1952

Kraj - NORWEGIA
Rok przyznania nagrody - 1920
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
powieść "Błogosławieństwo ziemi", która była hymnem na cześć życia i natury.

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 31

0450

Fischer Ernst Otto ur. 1918 zm. 2007

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1973
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
teorię związków kompleksowych metaloorganicznych o budowie sandwiczowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: G. Wilkinson.**

0451

Wilkinson Geoffrey ur. 1921 zm. 1996

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1973
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące związków metaloorganicznych, zwłaszcza nowych syntez związków sandwiczowych, nie tylko z żelazem, ale i z innymi metalami przejściowymi.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E.O. Fischer (prace prowadzone niezależnie).**

0452

Lamb Willis Eugene ur. 1913 zm. 2008

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1955
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie i zbadanie tzw. przesunięcie Lamba.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: P. Kusch.**

0453

Kusch Polykarp ur. 1911 zm. 1993

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1955
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
badania nad pomiarem pól magnetycznych cząsteczek podstawowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: W.E. Lambe (prace prowadzone niezależnie).**

0454

Duve Christian R. ur. 1917 zm. 2013

Kraj - BELGIA
Rok przyznania nagrody - 1974
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania w dziedzinie cytologii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Claude i G.E. Palad.**

0455

Claude Albert ur. 1899 zm. 1983

Kraj - BELGIA
Rok przyznania nagrody - 1974
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania w dziedzinie cytologii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ch.R. Duve i G.E. Palad.**

0456

Palade George Emile ur. 1912 zm. 2008

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1974
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania w dziedzinie cytologii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ch.R. Duve i A. Claude.**

0457

Krogh Schack August Steenberg ur. 1874 zm. 1949

Kraj - DANIA

Rok przyznania nagrody - 1920

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie zależności wytwarzania energii od ilości tlenu pobieranego przez organizm.

0458

Meyerhof Otto ur. 1884 zm. 1951

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1922

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie zależności pomiędzy pochłanianiem tlenu a wytwarzaniem przez mięśnie kwasu mlekowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A.V. Hill.**

0459

Hill Archibald Viviam ur. 1886 zm. 1977

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1922

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wykazanie, w swych badaniach nad przemianami energetycznymi w mięśniach i nerwach, że znaczna część ciepła wytwarza się po skurczu mięśnia i zależy od obecności tlenu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również O. Meyerhof.**

0460

Henderson Arthur ur. 1863 zm. 1935

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1934

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

przewodniczenie konferencji rozbrojeniowej w Genewie w 1932 roku.

0461

Jouhaux Leon ur. 1879 zm. 1954

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1951
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
przewodniczenie w Międzynarodowym Zrzeszeniu Wolnych Związków Zawodowych.

0462

Kuhn Richard ur. 1900 zm. 1967

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1938
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace związane z wyodrębnieniem witaminy A oraz syntezą (1936) witaminy B2 (ryboflawina).

0463

Leloir Luis Friderico ur. 1906 zm. 1987

Kraj - ARGENTYNA
Rok przyznania nagrody - 1970
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania enzymów i koenzymów (odkrył urydynodwufosfoglukozę) biosyntezy cukrów.

0464

Purcell Edward Mills ur. 1912 zm. 1997

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1952
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie w 1946 roku jednej z metod detekcji rezonansu jądrowego (absorpcja rezonansowa).

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F. Bloch (prace prowadzone niezależnie).**

0465

Bloch Felix ur. 1905 zm. 1983

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1952

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie (w 1946 r.) jednej z metod detekcji - rezonansu jądrowego magnetycznego.

Uwagi: **narodowość: szwajcarska; nagrodę otrzymał również E.M. Purcell.**

0466

Moniz Antonio Cayetano de Abreu Freire de Egas ur. 1874 zm. 1955

Kraj - PORTUGALIA

Rok przyznania nagrody - 1949

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wprowadzenie w 1936 roku leukotomii.

0467

Tiselius Arne Wilhelm ur. 1902 zm. 1971

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1948

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

opracowanie elektroforezy oraz rozwinięcie metody wydzielenia i oczyszczania substancji naturalnych (białek surowicy, hormonów, wirusów, enzymów, wielocukrów i in.).

0468

Muller Hermann Joseph ur. 1890 zm. 1967

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1946

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

udowodnienie w 1927 r., że promienie rentgenowskie indukują mutacje.

0469

Robinson Robert ur. 1886 zm. 1975

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1947

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania alkaloidów, wyjaśnił budowę morfiny (1925) i strychniny (1946)/ oraz antocyjany, zsyntetyzował penicylinę.

0470

Organizacja Kwarków amerykańskich

Rok przyznania nagrody - 1947

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

pomoc ofiarom I i II wojny światowej.

Uwagi: **Kwakrzy, nazywający siebie "przyjaciółmi pokoju".**

0471

Mistral Gabriela /właśc. Lucila Godoy y Alcayaga ur. 1889 zm. 1957

Kraj - CHILE

Rok przyznania nagrody - 1945

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości. Naukowiec, działaczka oświatowa, bojowniczką o prawa kobiet i Indian. Autorka głęboko humanistycznych liryków (m.in. tom "Ternura") nazywana "poetką wszelkich odcieni rozpaczy".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 45-49*

0472

Gennes Pierre Gilles ur. 1932 zm. 2007

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1991

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie, że metody stosowane do opisywania ładu w prostych systemach mogą być uogólniane w odniesieniu do bardziej skomplikowanych form materii, zwłaszcza do płynnych kryształów i polimerów.

Źródło:

0473

Bergius Friedrich ur. 1884 zm. 1949

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1931

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

opracowanie procesu skraplania węgla i wyprodukowanie benzyny syntetycznej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również C. Bosch.**

0474

Bosch Carl ur. 1874 zm. 1940

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1931

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

podstawową pracę o technologii amoniaku syntetycznego, stosowanego w produkcji nawozów sztucznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F. Bergius.**

0475

McMillan Edwin Mattison ur. 1907 zm. 1991

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1951

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie pierwiastków transuranowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również G.Th. Seaborg.**

0476

Seaborg Glenn Theodore ur. 1912 zm. 1999

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1951

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie szeregu pierwiastków transuranowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E.M. McMillan.**

0477

Fermi Enrico ur. 1901 zm. 1954

Kraj - WŁOCHY

Rok przyznania nagrody - 1938

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące reakcji atomowych z neutronami.

0478

Fibiger Johannes Andreas ur. 1867 zm. 1928

Kraj - DANIA

Rok przyznania nagrody - 1926

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace nad rakiem żołądka. Pierwszy w 1913 roku wywołał doświadczalnie raka żołądka u szczurów (przez zarażenie w specjalny sposób pewnym gatunkiem pasożytniczego nicienia), nowotwór dawał przerzuty, a po przeszczepieniu na inne tkanki wytwarzał nowe guzy; odkrycie to wywołało przełom w metodach badań nad rakiem.

0479

Dam Henrik Carl Peter ur. 1895 zm. 1976

Kraj - DANIA

Rok przyznania nagrody - 1943

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie i wyodrębnienie czynnika zwiększającego krzepliwość krwi (wit.K2) (niezależnie od P. Karrera).

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E. A. Doisy.**

0480

Doisy Edward Adelbert ur. 1893 zm. 1986

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1943

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania estrogenów, w 1935 roku wyodrębnił najaktywniejszy z nich - estradiol; w 1939 roku wyizolował wit. K1 oraz wit.K2.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również H.C.P. Dam.**

0481

Debye Peter Joseph Wilhelm ur. 1884 zm. 1966

Kraj - HOLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1936

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące teorii struktury molekularnej.

0482

Compton Arthur Holly ur. 1892 zm. 1962

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1927

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie i wyjaśnienie tzw. zjawiska C. Specjalista w dziedzinie fizyki jądrowej i atomowej, promieniowania X oraz promieniowania kosmicznego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Ch.Th. Wilson.**

0483

Wilson Charles Thomson Rees ur. 1869 zm. 1959

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1927

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prowadzenie badań dotyczących promieniotwórczości oraz mechanizmu kondensacji pary wodnej; w 1911 roku skonstruował tzw. komorę W do obserwacji pojedynczych cząstek jonizujących.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A.H. Compton.**

0484

Soderblom Lars Olof Jonathan ur. 1886 zm. 1931

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1930

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
działanie w ruchu ekumenicznym.

0485

Waksman Selman Abraham ur. 1888 zm. 1973

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1952

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

badania nad rolą drobnoustrojów glebowych uwieńczone odkryciem w 1944 roku streptomycyny.

0486

Soddy Frederick ur. 1877 zm. 1956

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1921

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

prace nad radioaktywnością.

0487

Millikan Robert Andrews ur. 1868 zm. 1953

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1923

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

zmierzenie wartości elementarnych ładunków elektrycznych, pozwalające na doświadczalne sprawdzenie prawa zjawiska fotoelektrycznego.

0488

Pregl Fritz ur. 1869 zm. 1930

Kraj - AUSTRIA

Rok przyznania nagrody - 1923

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

metodę ilościowej analizy związków organicznych.

0489

Ossietzky Carl ur. 1889 zm. 1938

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1935

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Przyznana w 1936 roku.**

0490

Yeats William Butler ur. 1865 zm. 1939

Kraj - IRLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1923

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości.

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0491

Siegbahn Karl Manne ur. 1886 zm. 1978

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1924

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prowadzenie badań w zakresie spektroskopii promieniowania (m.in. odkrył serię miękkiego promieniowania X) oraz właściwości promieni B.

0492

Perrin Jean Baptiste ur. 1870 zm. 1942

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1926

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące badania natury promieniowania katodowego (1895) oraz doświadczalnego potwierdzenia słuszności molekularno-statystycznej teorii Einsteina-Smoluchowskiego ruchów Browna.

0493

Wieland Heinrich Otto ur. 1877 zm. 1957

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1927

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

zbadanie składu kwasów żółciowych i pochodnych substancji.

0494

Wagner-Jauregg Julius ur. 1857 zm. 1940

Kraj - AUSTRIA

Rok przyznania nagrody - 1927

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie metody leczenia szczepionką malarii paraliżu postępującego.

0495

Virtanen Artturi Ilmari ur. 1895 zm. 1973

Kraj - FINLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1945

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania asymilacji azotu, kwasowości gleb, procesów fermentacyjnych w zielonej paszy; opracował metodę konserwowania pasz.

0496

Schweitzer Albert ur. 1875 zm. 1965

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1952

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

prowadzenie szpitala i akcji humanitarnej w Gabonie.

0497

Marshall George Catlett ur. 1880 zm. 1959

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1953
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
szybką odbudowę Europy po wojnie.

Źródło:
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37, /foto/

0498

Staudinger Hermann ur. 1881 zm. 1965

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1953
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania nad budową polimerów naturalnych (kauczuku, celulozy) i syntetycznych (polistyrenu, polioctanu, winylu); opracował wiskozymetryczną metodę oznaczania mas cząsteczkowych polimerów; odkrył keteny.

0499

Zernike Frits ur. 1888 zm. 1966

Kraj - HOLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1953
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
opracowanie, mające duże znaczenie dla rozwoju techniki mikroskopowej, metody tzw. kontrastu fazowego.

0500

Pauling Linus Carl ur. 1901 zm. 1994

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1954
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prowadzenie badań dotyczących struktury cząsteczek, teorii wiązań chemicznych, opracował teorię rezonansu chemicznego; przedstawił model cząsteczki białka w postaci heliksu.

Uwagi: **Ponadto pokojowa nagroda Nobla w 1962 roku.**

Źródło:
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 27, /foto/

0501

Vigneaud Vincent ur. 1901 zm. 1978

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1955

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

prace dotyczące m.in. metabolizmu aminokwasów, struktury chemicznej biotyny (1942 r. podał jej wzór), insuliny oraz hormonów: oksytocyny i wazopresyny (w 1953 r. określił ich budowę, w 1954 r. dokonał syntezy).

0502

Pauling Linus Carl ur. 1901 zm. 1994

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1962

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Ponadto nagroda Nobla z chemii w 1954 roku.**

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 27

0503

Quidde Ludwig ur. 1858 zm. 1941

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1927

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

Prezesurę w Niemieckim Towarzystwie Pokojowym i przewodniczenie Niemieckiemu Kartelowi Pokojowemu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F.E. Buisson.**

0504

Buisson Ferdinand Edouard ur. 1841 zm. 1932

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1927

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

odegranie wielkiej roli w walce o laicyzację, zwłaszcza szkoły oraz o bezpłatne i obowiązkowe nauczanie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również L. Quidde.**

0505

Nernst Walther ur. 1864 zm. 1941

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1920

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace w dziedzinie termochemii.

Źródło:

Wiedza i Życie 2000 nr 6 s. 80

Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

0506

Willstatter Richard ur. 1872 zm. 1942

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1915

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
wyjaśnienie budowy chlorofilu oraz kilku innych barwników roślinnych z grupy.

0507

Richet Charles Robert ur. 1850 zm. 1935

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1913

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace nad anafilaksją.

0508

Tagore Rabindranath /właśc.R.Thakur ur. 1861 zm. 1941

Kraj - INDIE

Rok przyznania nagrody - 1913

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
wkład w rozwój literackiego języka bengalskiego.

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0509

Russell Bertrand Arthur ur. 1872 zm. 1970

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1950

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości.

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 32

Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 36

Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 45-49

0510

Sillanpaa Frans Emil ur. 1888 zm. 1964

Kraj - FINLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1939

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości; szczególnie za "głębokie przeniknięcie w życie fińskich chłopów i wyborne opisanie ich obyczajów i więzi z przyrodą".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0511

O'Neill Eugene Gladstone ur. 1888 zm. 1953

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1936

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
tworzenie współczesnego dramatu amerykańskiego; za prawdziwość i głębię utworów dramatycznych, traktujących w nowy sposób gatunek tragedii.

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0512

Rolland Romain ur. 1866 zm. 1944

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1915

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całość swej twórczości, zaznaczonej powieścią "Jan Krzysztof"(1906-1912) oraz za "wielki idealizm utworów literackich, za współczucie i za umiłowanie prawdy, z którą opisuje on różne charaktery ludzkie".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0513

Eucken Rudolf ur. 1846 zm. 1926

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1908

Dziedzina - literatura

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0514

Shaw George Bernard ur. 1856 zm. 1950

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1925

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości; odnowiciel angielskiego dramatu, przez wiele lat był najgłośniejszym ang. pisarzem teatr., ceniony i dziś za bystrość obserwacji obyczajowej, ironię, kpiarski dowcip, błyskotliwy dialog pełen paradoksów.

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 40

0515

Windaus Adolf ur. 1876 zm. 1959

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1928

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie antykrzywicznej witaminy D.

0516

Warburg Otto Heinrich ur. 1883 zm. 1970

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1931
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
badania mechanizmu oddychania tkanek rakowych.

0517

Morgan Thomas Hunt ur. 1866 zm. 1945

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1933
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycia dotyczące roli chromosomów w przekazywaniu cech dziedzicznych.

0518

Yukawa Hideki ur. 1907 zm. 1981

Kraj - JAPONIA
Rok przyznania nagrody - 1949
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace z dziedziny mechaniki kwantowej, fizyki jądrowej, teorii cząstek elementarnych; szczególnie duże znaczenie miały jego prace dotyczące teorii sił jądrowych; w 1935 roku przewidział istnienie mezonów.

0519

Balch Emily Greene ur. 1867 zm. 1961

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1946
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J.R. Mott.**

0520

Urey Harold Clayton ur. 1893 zm. 1981

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1934

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

otrzymanie ciężkiego wodoru - deuteru, badań składu izotopowy wielu pierwiastków chemicznych i metody rozdzielania izotopów.

0521

Walton Ernest Thomas ur. 1903 zm. 1995

Kraj - IRLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1951

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania nad sztucznym rozszczepieniem atomu (w 1932 roku przeprowadził pierwszą reakcję jądrową wywołaną sztucznie przyśpieszonymi cząstkami).

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J.D. Cockcroft.**

0522

Cockcroft John Douglas ur. 1897 zm. 1967

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1951

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania nad sztucznym rozszczepieniem atomu (w 1932 roku przeprowadził, wspólnie z E.Th.Waltonem, pierwszą reakcję jądrową wywołaną sztucznie przyśpieszonymi cząstkami).

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E.Th. Walton.**

0523

Stern Otto ur. 1888 zm. 1969

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1943

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wyznaczenie momentu magnetycznego protonu i deuteronu.

Uwagi: **narodowość: niemiecka**

0524

Churchill Winston Leonard Spencer ur. 1874 zm. 1965

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1953

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

literackie prezentowanie historii i biografii, a także za błyskotliwą retorykę w służbie wartości ogólnoludzkich; "wielkie mistrzostwo utworów o charakterze historycznym i biograficznym, a także błyskotliwą sztukę oratorską, z pomocą której bronił najwyższych ludzkich wartości".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 47-49, /foto/
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 36

0525

Neel Louis Eugene Felix ur. 1904 zm. 2000

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1970

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania dotyczące głównie ferromagnetyzmu (-Neela punkt).

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również H.O. Alfven.**

0526

Alfven Hannes ur. 1908 zm. 1995

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1970

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

stworzenie magnetohydrodynamiki, twórca nowej dziedziny fizyki - elektrodynamiki kosm.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również L.E. Neel.**

0527

Barkla Charles Glover ur. 1877 zm. 1944

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1917

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

prace dotyczące rozprzestrzeniania się fal elektromagnetycznych oraz własności promieni X.

Źródło:

Wiedza i Życie 2000 nr 1 s. 80
Polityka 1996 nr 42 s. 80

0528

Bragg William Henry ur. 1862 zm. 1942

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1915

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania nad strukturą kryształów przy pomocy promieni X.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również W.L. Bragg.**

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 26

0529

Bragg William Lawrence ur. 1890 zm. 1971

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1915

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania nad strukturą kryształów przy pomocy promieni X.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również W.H. Bragg.**

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 26

0530

Bordet Jules Jean Baptiste ur. 1870 zm. 1961

Kraj - BELGIA

Rok przyznania nagrody - 1919

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

opisanie odczynu wiązania - dopełniacza, wykorzystanego następnie m.in. do serodiagnostyki kiły (- Wassermanna odczyn); w 1906 roku odkrył (razem z O.Gengou) zarazki krztuśca.

0531

Bergson Henri ur. 1859 zm. 1941

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1927

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości, jako "znak uznania dla jego jaskrawych i podtrzymujących wiarę w życie idei, a także dla wyjątkowego mistrzostwa, z jakim te idee były wcielane".

Źródło:

0532

Barany Robert ur. 1876 zm. 1936

Kraj - AUSTRIA

Rok przyznania nagrody - 1914

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

prace nad fizjologią i patologią błędniaka.

0533

Dalen Nils Gustaf ur. 1869 zm. 1937

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1912

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wynalezienie automatu do regulacji dopływu gazu do gazowych latarni morskich i boi.

Źródło:

Wiedza i Życie 2000 nr 7 s. 80

0534

Deledda Grazia ur. 1871 zm. 1936

Kraj - WŁOCHY

Rok przyznania nagrody - 1926

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości, związanej tematycznie z rodziną Sardynią (m.in. "Elias Portou", "Trzcina na wietrze", "Matka").

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0535

Heidenstam Verner ur. 1859 zm. 1940

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1916

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości.

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 38*

0536

Guillaume Charles Edouard ur. 1861 zm. 1938

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1920

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie anomalii stopów stali i niklu, co umożliwiło wykonanie precyzyjnych pomiarów wielkości fizycznych.

Uwagi: **narodowość: szwajcarska**

0537

Haber Fritz ur. 1868 zm. 1934

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1918

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania w dziedzinie termicznego rozkładu węglowodorów, elektrochemii, katalizy, termodynamiki reakcji chemicznych przebiegających w układach gazowych; w latach 1905-1910 opracował metodę syntezy amoniaku.

Źródło:

Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

0538

Maeterlinck Maurice ur. 1862 zm. 1949

Kraj - BELGIA

Rok przyznania nagrody - 1911

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"wielostronną działalność literacką, a w szczególności za utwory dramatyczne, wyróżniające się bogactwem wyobraźni i poetycką fantazją".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0539

Kamerlingh-Onnes Heike ur. 1853 zm. 1926

Kraj - HOLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1913

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

prowadzenie badań głównie w dziedzinie fizyki niskich temperatur; m.in. pierwszy otrzymał temperatury bliskie zera bezwzględnego; w 1908 r. skroplił hel; w 1911 r. odkrył nadprzewodnictwo; w 1913 r. wykonał pierwszy elektromagnes nadprzewodnikowy.

0540

Mauriac Francois ur. 1885 zm. 1970

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1952

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości.

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1994 nr 10 s. 39*

0541

Pontoppidan Henrik ur. 1857 zm. 1943

Kraj - DANIA

Rok przyznania nagrody - 1917

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"prawdziwe opisanie życia współczesnego Danii".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również K. Gjellerup.**

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Przewodnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 33*

0542

Gjellerup Karl ur. 1857 zm. 1919

Kraj - DANIA

Rok przyznania nagrody - 1917

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"za różnorodną twórczość poetycką i wzniosłe ideały".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również H. Pontoppidan.**

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Poradnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 32

0543

Root Elihu ur. 1845 zm. 1937

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1912

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

przewodniczenie w latach 1910-1925 amerykańskiemu funduszowi na rzecz pokoju światowego.

0544

Sabatier Paul ur. 1854 zm. 1941

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1912

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania głównie procesów katalitycznego uwodorniania, kondensacji i izomeryzacji związków organicznych oraz katalitycznego krakingu ciężkich węglowodorów; jako katalizatory w tych procesach zastosował metale i ich tlenki.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również V.A. Grignard.**

0545

Grignard Victor Auguste ur. 1871 zm. 1935

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1912

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

opracowanie syntezy halogenków magnezoorganicznych (tzw.związków G), które zastosował w wielu syntezach organicznych (-Grignarda reakcje); badania dotyczące terpenów, mechanizmu reakcji krakowania, bojowych środków trujących.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również P. Sabatier.**

0546

Lagerkvist Par ur. 1891 zm. 1974

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1951

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości.

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0547

Rok przyznania nagrody - 1941

Dziedzina - literatura

Uwagi: **nagrody nie przyznano**

0548

Whipple George Hoyt ur. 1878 zm. 1976

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1934

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wynalezienie metody leczenia niedokrwistości złośliwej przez podawanie surowej wątroby i wyciągów z niej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G.R. Minot i W.P. Murphy.**

0549

Minot George Richards ur. 1885 zm. 1950

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1934

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wprowadzenie w 1926 roku pierwszej skutecznej metody leczenia niedokrwistości złośliwej przez podawanie chorym surowej wątroby (później zastąpionej wyciągiem z niej).

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: W.P. Murphy i G.H. Whipple.**

0550

Murphy William Parry ur. 1892 zm. 1987

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1934

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wprowadzenie w 1926 roku pierwszej skutecznej metody leczenia niedokrwistości złośliwej przez podawanie chorym surowej wątroby (później zastąpionej wyciągiem z niej).

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G.R. Minot i G.H. Whipple.**

0551

Franck James ur. 1882 zm. 1964

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1925

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania wzbudzeń i jonizacji atomów w wyniku zderzeń z elektronami.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również G. Hertz.**

0552

Hertz Gustav ur. 1887 zm. 1975

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1925

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania zderzeń elektronów z atomami gazu, w wyniku których wyznaczone zostały poziomy energetyczne atomów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. Franck.**

0553

Krebs Hans Adolf ur. 1900 zm. 1981

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1953

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

opisanie cyklu przemian biochemicznych produktów rozkładu cukrów, tłuszczów i białek zw. cyklem - Krebsa.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F.A. Lipmann.**

0554

Lipmann Fritz Albert ur. 1899 zm. 1986

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1953

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

prowadzenie badań nad fermentacją masłową, stwierdził, że powstający podczas fermentacji kwas pirogronowy ulega przemianie w fosforan acetylu; w 1947 r. zbadał koenzym A, odkrył, że w jego skład

wchodzi kwas pantotenowy.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również H.A. Krebs.**

0555

Einstein Albert ur. 1879 zm. 1955

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1921

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
prace nad korpuskularną (fotonową) naturą światła.

Źródło:

*Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37, /foto/
Polityka 1996 nr 42 s. 80*

0556

Hesse Hermann ur. 1877 zm. 1962

Kraj - SZWAJCARIA

Rok przyznania nagrody - 1946

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"natchnioną twórczość, w której we wszystkim z wielką oczywistością ujawniają się klasyczne ideały humanizmu, a także za błyskotliwy styl".

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Przewodnik Bibliotekarza 1996 nr 9 s. 32-33*

0557

Lange Christian ur. 1869 zm. 1938

Kraj - NORWEGIA

Rok przyznania nagrody - 1921

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
działalność przy organizowaniu Ligi Narodów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również H.K. Branting.**

0558

Branting Hjalmar Karl ur. 1860 zm. 1925

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1921
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
przeprowadzenie szeregu reform społecznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Ch. Lange.**

0559

Thomson George Paget ur. 1892 zm. 1975

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1937
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie fenomenu interferencji przy napromieniowaniu metali elektronami.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również C.J. Davisson.**

Źródło:
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 26

0560

Davisson Clinton Joseph ur. 1881 zm. 1958

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1937
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie fenomenu interferencji przy napromieniowaniu metali elektronami.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również G.P. Thomson.**

0561

Martin Archer John Porter ur. 1910 zm. 2002

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1952
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
rozwińnięcie procesu chromatografii papieru filtracyjnego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również R.L. Synge.**

0562

Synge Richard Laurence Millington ur. 1914 zm. 1994

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1952

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
rozwiniecie procesu chromatografii papieru filtracyjnego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A.J. Martin.**

0563

Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża

Rok przyznania nagrody - 1917
Dziedzina - pokojowa nagroda

0564

Werner Alfred ur. 1866 zm. 1919

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1913
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prowadzenie badań dotyczących budowy nieorganicznych związków kompleksowych, stereochemii związków azotu, izomerycznych form oksymów; sformułował koordynacyjną teorię wartościowości.

0565

Karrer Paul ur. 1889 zm. 1971

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1937
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badanie węglowodorów i witaminy C.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również W.N. Haworth.**

0566

Haworth Walter Norman ur. 1883 zm. 1950

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1937
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania węglowodorów i witaminy C.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również P. Karrer.**

0567

Wiesel Elie ur. 1928 zm. 2016

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1986

Dziedzina - pokojowa nagroda

Źródło:

Tygodnik Powszechny 1986 nr 45 s. 6

Dziennik Polski 1986 nr 240 s. 1, nr 248 s. 1

Echo Krakowa 1986 nr 201 s. 1

0568

Houssay Bernardo Alberto ur. 1887 zm. 1971

Kraj - ARGENTYNA

Rok przyznania nagrody - 1947

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie roli przysadki mózgowej w rozwoju cukrzycy u zwierząt pozbawionych trzustki.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: C. Cori i G. Cori.**

0569

Koehler Georges J. ur. 1946 zm. 1995

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1984

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

rozwinięcie techniki otrzymywania przeciwciał monoklonalnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: N.K. Jerne i C. Milstein.**

Źródło:

Dziennik Polski 1984 nr 245

0570

Jerne Niels K. ur. 1911 zm. 1994

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1984

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
wkład teoretyczny w badania nad systemem immunologicznym.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G. Koehler i C. Milstein.**

Źródło:
Dziennik Polski 1984 nr 245

0571

Milstein Cesar ur. 1927 zm. 2002

Kraj - ARGENTYNA
Rok przyznania nagrody - 1984
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
rozwinięcie techniki otrzymywania przeciwciał monoklonalnych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G. Koehler i N. Jerne.**

Źródło:
Dziennik Polski 1984 nr 245

0572

Moneta Ernesto Teodoro ur. 1833 zm. 1918

Kraj - WŁOCHY
Rok przyznania nagrody - 1907
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **przewodniczący Lombard League of Peace**

0573

Esquivel Adolfo Perez ur. 1931

Kraj - ARGENTYNA
Rok przyznania nagrody - 1980
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
obronę praw człowieka w Argentynie.

Źródło:
Dziennik Polski 1980 nr 223 s. 1, nr 267 s. 2
Echo Krakowa 1980 nr 222 s. 1, nr 267 s. 2

0574

Dalajlama ur. 1935

Kraj - TYBET
Rok przyznania nagrody - 1989
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
wkład do pokojowego łągodzenia konfliktów.

Źródło:

Kultura 1989 nr 44 s. 4
Polityka 1989 nr 41 s. 12
Życie Warszawy 1989 nr 233 s. 4
Życie Literackie 1989 nr 41 s. 9
Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0575

Rok przyznania nagrody - 1940
Dziedzina - medycyna

Uwagi: **nagrody nie przyznano**

0576

Rok przyznania nagrody - 1940
Dziedzina - literatura

Uwagi: **nagrody nie przyznano**

0577

Angell Norman ur. 1872 zm. 1967

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1933
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
działania na rzecz pokoju w różnych instytucjach międzynarodowych i w swoich pismach.

0578

Ružička Leopold ur. 1887 zm. 1976

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1939
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania hormonów (1934-35 przeprowadził syntezę androsteronu i testosteronu), terpenów, polimetylenu, substancji zapachowych.

Uwagi: **narodowość: jugosłowiańska; nagrodę otrzymał również A. Butenandt.**

0579

Butenandt Adolf ur. 1903 zm. 1995

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1939
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
prace dotyczące biochemii hormonów płciowych (podał wzór chemiczny androsteronu, progesteronu, estronu) i substancji wabiących u owadów; zsyntetyzował testosteron.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: L. Ruzicka.**

0580

Black James W. ur. 1924 zm. 2010

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1988
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
wynalezienie leków zwalczających podstawową grupę chorób.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G.B. Elion i G.H. Hitchings.**

0581

Elion Gertrude Belle ur. 1918 zm. 1999

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1988
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
wynalezienie leków zwalczających podstawową grupę chorób.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Black i G.H. Hitchings.**

0582

Addams Jane ur. 1860 zm. 1935

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1931
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
działalność na rzecz praw wyborczych dla kobiet.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również N.M. Butler.**

0583

Butler Nicholas Murray ur. 1862 zm. 1947

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1931
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
pracę w powstaniu moratorium H. Hoovera.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. Addams.**

0584

Ruska Ernst ur. 1906 zm. 1988

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1986
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wynalezienie mikroskopu elektronicznego .

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również H. Rohrer i G. Binnig.**

Źródło:
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 26

0585

Rohrer Heinz ur. 1933 zm. 2013

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 1986
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wynalezienie mikroskopu siatkowo-tunelowego (1981).

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G. Binnig i E. Ruska.**

Źródło:
Polityka 1986 nr 44

0586

Binnig Gerd ur. 1947

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1986
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wynalezienie mikroskopu siatkowo-tunelowego (1981).

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: H. Rohrer i E. Ruska.**

Źródło:
Polityka 1986 nr 44

0587

Hewish Antony ur. 1924

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1974
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie pulsarów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również M. Ryle.**

Źródło:
Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 29

0588

Ryle Martin ur. 1918 zm. 1984

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1974
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie pulsarów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A. Hewish.**

Źródło:
Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 29

0589

Adrian Edgar ur. 1889 zm. 1977

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1932
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycia dotyczące funkcji neuronu (narośl na pniach nerwowych).

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Ch.S. Sherrington.**

0590

Sherrington Charles Scott ur. 1857 zm. 1952

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1932

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycia dotyczące funkcji neuronu (narośl na pniach nerwowych).

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E.D. Adrian.**

0591

Lamas Carlos Saavedra ur. 1878 zm. 1959

Kraj - ARGENTYNA

Rok przyznania nagrody - 1936

Dziedzina - pokojowa nagroda

0592

Banting Frederik Grant ur. 1891 zm. 1941

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 1923

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wyodrębnienie insuliny (w postaci fizjologicznie czynnego wyciągu z trzustki), spowodowało to przewrót w leczeniu cukrzycy.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J.J. Macleod.**

0593

Macleod John James Rickard ur. 1876 zm. 1935

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 1923

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wyodrębnienie insuliny (w postaci fizjologicznie czynnego wyciągu z trzustki), spowodowało to przewrót w leczeniu cukrzycy.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F.G. Banting.**

0594

Wilson Thomas Woodrow ur. 1856 zm. 1924

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1919
Dziedzina - pokojowa nagroda

Źródło:

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37, /foto/

0595

Nansen Fridtjof ur. 1861 zm. 1930

Kraj - NORWEGIA
Rok przyznania nagrody - 1922
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

poświęcenie się pracy społecznej, kierowanie m.in. akcją pomocy dla ludności Powołża, dotkniętej klęską głodu.

0596

Sołżenicyn Aleksander ur. 1918 zm. 2008

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1970
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"Jeden dzień z życia Iwana Denisowicza" - powieść o życiu w łagrze. Wyróżniony za "siłę moralną, zaczerpniętą z tradycji wielkiej literatury rosyjskiej".

Uwagi: **Sołżenicyn osobiście nie odebrał nagrody - sądził, że władze ZSRR uniemożliwiłyby mu powrót do kraju.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1970 nr 254 s. 2
Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 47
Życie Literackie 1970 nr 42 s. 13

0597

Gard Roger Martin ur. 1881 zm. 1958

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1937
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

powieść "Rodzina Thibault"; nagrodzony za "siłę artystyczną i prawdę w przedstawianiu człowieka, a także najbardziej odczuwalnych problemów współczesnego życia".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0598

Sanchez Oscar Arias ur. 1940

Kraj - COSTA RICA

Rok przyznania nagrody - 1987

Dziedzina - pokojowa nagroda

Źródło:

Życie Literackie 1987 nr 241 s. 1, 4

0599

Anderson Carl David ur. 1905 zm. 1991

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1936

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wynalezienie w 1932 roku pozytronu.

Uwagi: **Nagroda niezależnie od V.F. Hessa.**

0600

Joliot-Curie Frederic Jean ur. 1900 zm. 1958

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1935

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie w 1934 roku zjawiska sztucznej promieniotwórczości.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał wspólnie z żoną Ireną.**

0601

Joliot-Curie Irena ur. 1897 zm. 1956

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1935

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie w 1934 roku zjawiska sztucznej promieniotwórczości.

Uwagi: **Nagrodę otrzymała wspólnie z mężem Fredericem.**

0602

Sharpe William ur. 1934

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1990

Dziedzina - ekonomia

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Miller i H. Merton.**

Źródło:

Życie Warszawy 1990 nr 242 s. 5
Nauka Polska 1990 /wyd. 1991/ R.39 nr 6 s. 145-148
Życie Gospodarcze 1990 nr 47 s. 13
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0603

Miller Merton ur. 1923 zm. 2000

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1990

Dziedzina - ekonomia

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: W. Sharpe i H. Markowitz.**

Źródło:

Życie Warszawy 1990 nr 242 s. 5
Nauka Polska 1990 /wyd. 1991/ R.39 nr 6 s. 145-148
Życie Gospodarcze 1990 nr 47 s. 13
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0604

Markowitz Harry ur. 1927

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1990

Dziedzina - ekonomia

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: W. Sharp i M. Miller.**

Źródło:

Życie Warszawy 1990 nr 242 s. 5
Nauka Polska 1990 /wyd. 1991/ R.39 nr 6 s. 145-148
Życie Gospodarcze 1990 nr 47 s. 13
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0605

Brown Michael ur. 1935

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1985
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace w dziedzinie przemiany cholesterolu mające ogromne znaczenie w leczeniu miażdżycy tętnic.

Uwagi: **Nagroe otrzymał również J. Goldstein.**

Źródło:
Polityka 1998 nr 44 s. 84-86

0606

Goldstein Joseph ur. 1940

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1985
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace w dziedzinie przemiany cholesterolu mające ogromne znaczenie w leczeniu miażdżycy tętnic.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również M. Brown.**

Źródło:
Polityka 1998 nr 44 s. 84-86

0607

Sacharow Andrej Dmitriewicz ur. 1921 zm. 1989

Kraj - ZSRR
Rok przyznania nagrody - 1975
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Sacharow nie przybył do Oslo na ceremonię wręczenia pokojowej nagrody Nobla. Władze radzieckie uznały, że jest to "nagroda za antysowietyzm" i odmówiły laureatowi wizy wyjazdowej z kraju. Nagrodę odebrała w jego imieniu żona E. Boner.**

Źródło:
Trybuna Ludu 1975 nr 239 s. 2

0608

Prudhomme Sully ur. 1839 zm. 1907

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1901
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"idealizm, doskonałość artystyczną, a także niezwykle połączenie duchowości i talentu".

Źródło:
*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 45-49, /foto/*

0609

Van der Waals Johannes Diderik ur. 1837 zm. 1923

Kraj - HOLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1910
Dziedzina - fizyka

0610

Montale Eugenio ur. 1896 zm. 1981

Kraj - WŁOCHY
Rok przyznania nagrody - 1975
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
całokształt twórczości, a szczególnie za "znaczące osiągnięcia w poezji, która odznaczała się przenikliwością oraz wyrażaniem zupełnie pozbawionych iluzji poglądów na życie".

Źródło:

Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993

0611

Monod Jacques ur. 1910 zm. 1976

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1965
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
prace z fizjologii, kinetyki reakcji metabolizmu bakterii oraz dotyczące procesów i mechanizmów dziedziczenia na poziomie komórkowym.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: F. Jacob i A. Lwoff.**

0612

Singer Isaac Bashevis /pseud.Warshafsky ur. 1904 zm. 1981

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1978
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"Sztukmistrza z Lublina" - pełną uczucia sztukę prozatorską, która wyrastając z polsko-żydowskich tradycji kulturalnych porusza jednocześnie odwieczne problemy.

Uwagi: **Pisarz żydowski pochodzenia polskiego.**

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/*

0613

Rok przyznania nagrody - 1914

Dziedzina - literatura

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0614

Rok przyznania nagrody - 1914

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0615

Rok przyznania nagrody - 1915

Dziedzina - medycyna

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0616

Rok przyznania nagrody - 1915

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0617

Rok przyznania nagrody - 1916
Dziedzina - fizyka

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0618

Rok przyznania nagrody - 1916
Dziedzina - chemia

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0619

Rok przyznania nagrody - 1916
Dziedzina - medycyna

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0620

Rok przyznania nagrody - 1916
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0621

Rok przyznania nagrody - 1917
Dziedzina - chemia

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0622

Rok przyznania nagrody - 1917
Dziedzina - medycyna

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0623

Rok przyznania nagrody - 1918
Dziedzina - medycyna

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0624

Rok przyznania nagrody - 1918
Dziedzina - literatura

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0625

Rok przyznania nagrody - 1918
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0626

Rok przyznania nagrody - 1919
Dziedzina - chemia

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0627

Rok przyznania nagrody - 1921
Dziedzina - medycyna

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0628

Rok przyznania nagrody - 1923
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0629

Rok przyznania nagrody - 1924
Dziedzina - chemia

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0630

Rok przyznania nagrody - 1924
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0631

Rok przyznania nagrody - 1925

Dziedzina - medycyna

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0632

Rok przyznania nagrody - 1928

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0633

Rok przyznania nagrody - 1931

Dziedzina - fizyka

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0634

Rok przyznania nagrody - 1932

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0635

Rok przyznania nagrody - 1933
Dziedzina - chemia

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0636

Rok przyznania nagrody - 1934
Dziedzina - fizyka

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0637

Rok przyznania nagrody - 1935
Dziedzina - literatura

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0638

Rok przyznania nagrody - 1939
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0639

MacBride Sean ur. 1904 zm. 1988

Kraj - IRLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1974
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E. Sato.**

0640

Glaser Donald Arthur ur. 1926 zm. 2013

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1960

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badanie promieniowania kosmicznego, w 1952 roku skonstruował - komorę pęcherzykową (tzw.komorę G.).

0641

Mott John R. ur. 1865 zm. 1955

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1946

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E.G. Balch.**

0642

Karlfeldt Erik Axel ur. 1864 zm. 1931

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 1931

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

całokształt twórczości.

Źródło:

*Górny G.: Leksykon laureatów literackiej Nagrody Nobla. Kraków 1993
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 49*

0643

Briand Aristide ur. 1862 zm. 1932

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1926

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

rzecznictwo rozbrojenia i zbiorowego bezpieczeństwa, jeden z twórców układu w Locarno (1925).

0644

Międzynarodowy Urząd Nansenowski ds.Uchodźców

Rok przyznania nagrody - 1938

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

0645

Aung San Suu Kyi ur. 1945

Kraj - BIRMA

Rok przyznania nagrody - 1991

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
działalność w obronie praw człowieka i demokracji.

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1991 nr 241

Czas 1991 nr 229 s. 1

Życie Warszawy 1991 nr 242 s. 1, 5

Tygodnik Powszechny 1991 nr 43 s. 3

Kobieta i Życie 1991 nr 45 s. 2, /foto/

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37, /foto/

Wprost 1999 nr 1 s. 74

0646

Becker Gary ur. 1930 zm. 2014

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1992

Dziedzina - ekonomia

Uwagi: **Uniwersytet w Chicago**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1992 nr 289 s. 5

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-46

0647

Charpak Georges ur. 1924 zm. 2010

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1992
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
skonstruowanie detektora cząstek elementarnych, zwaną dziś komorą Charpaka.

Uwagi: **urodził się w Sarnach nad Prypecią (leżącą przed wojną w granicach II Rzeczypospolitej) w biednej rodzinie żydowskiej.**

Źródło:
Gazeta Krakowska 1992 nr 289 s. 5
Problemy 1993 nr 2 s. 30-32
Gazeta Wyborcza (Magazyn Gazety) z 17 października 1997 r. s. 29
Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

0648

Menchu Tum Rigoberta ur. 1959

Kraj - MEKSYK
Rok przyznania nagrody - 1992
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
"wieloletnią pracę na rzecz społecznej sprawiedliwości i etniczno-kulturowego pojednania".

Uwagi: **pochodzenie: indiańskie**

Źródło:
Gazeta Wyborcza 1992 nr 245 s. 4
Dziennik Polski 1992 nr 244 s. 1
Gazeta Krakowska 1992 nr 289 s. 5
Wprost 1999 nr 1 s. 74

0649

Kendall Henry W. ur. 1926 zm. 1999

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1990
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wykazanie istnienia najdrobniejszych cząsteczek, z których składa się jądro atomu, sześć tzw.kwarków.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Friedman i R. Taylor.**

Źródło:
Polityka 1990 nr 44 s. 10
Życie Gospodarcze 1991 nr 43 s. 11
Nauka Polska 1990 /wyd. 1991/ R.39 nr 6 s. 145-148
Fizyka w szkole 1991 nr 3 s. 136-138

0650

Friedman Jerome I. ur. 1930

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1990
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wykazanie istnienia najdrobniejszych cząsteczek, z których składa się jądro atomu, sześć tzw.kwarków.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: H. Kendall i R. Taylor.**

Źródło:

Polityka 1990 nr 44 s. 10

Życie Gospodarcze 1991 nr 43 s. 11

Fizyka w szkole 1991 nr 3 s. 136-138

Nauka Polska 1990 /wyd. 1991/ R.39 nr 6 s. 145-148

0651

Taylor Richard E. ur. 1929 zm. 2018

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 1990

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wykazanie istnienia najdrobniejszych cząsteczek, z których składa się jądro atomu, sześć tzw.kwarków.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: H. Kendall i J. Friedman.**

Źródło:

Polityka 1990 nr 44 s. 10

Życie Gospodarcze 1991 nr 43 s. 11

Fizyka w szkole 1991 nr 3 s. 136-138

Nauka Polska 1990 /wyd. 1991/ R.39 nr 6 s. 145-148

0652

Murray Joseph E. ur. 1919 zm. 2012

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1990

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

transplantacje organów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również D.E. Thomas.**

Źródło:

Nauka Polska 1990 /wyd. 1991/ R.39 nr 6 s. 145-148

0653

Thomas Donnal E. ur. 1920 zm. 2012

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1990

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

prace nad przeszczepem komórek szpiku kostnego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. Murray.**

Źródło:

Nauka Polska 1990 /wyd. 1991/ R.39 nr 6 s. 145-148

0654

Lederman Leon ur. 1922 zm. 2018

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1988

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wybitne osiągnięcia w dziedzinie neutrin.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Schwartz i J. Steinberger.**

Źródło:
Problemy 1989 nr 3

0655

Schwartz Melvin ur. 1932 zm. 2006

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1988

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wybitne osiągnięcia w dziedzinie neutrin.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: L. Lederman i J. Steinberger.**

Źródło:
Problemy 1989 nr 3

0656

Steinberger Jack ur. 1921

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1988

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
wybitne osiągnięcia w dziedzinie neutrin.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: L. Lederman i M. Schwartz.**

Źródło:
Problemy 1989 nr 3

0657

Deisenhofer Johann ur. 1943

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1988

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
strukturę białka integralnego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. Huber i H. Michel.**

Źródło: *Wiadomości Chemiczne 1990 R.44 z.3/4 s. 181-191, /ilustr./*

0658

Huber Robert ur. 1937

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1988
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
strukturę białka integralnego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Deisenhofer i H. Michel.**

Źródło: *Wiadomości Chemiczne 1990 R.44 z.3/4 s. 181-191, /ilustr./*

0659

Michel Hartmut ur. 1948

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1988
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
strukturę białka integralnego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Deisenhofer i R. Huber.**

Źródło: *Wiadomości Chemiczne 1990 R.44 z.3/4 s. 181-191, /ilustr./*

0660

Rok przyznania nagrody - 1942
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0661

Rok przyznania nagrody - 1943
Dziedzina - literatura

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0662

Rok przyznania nagrody - 1943

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0663

Rok przyznania nagrody - 1948

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0664

Rok przyznania nagrody - 1955

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0665

Rok przyznania nagrody - 1966

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0666

Rok przyznania nagrody - 1967
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0667

Rok przyznania nagrody - 1972
Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0668

Neher Erwin ur. 1944

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1991
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
"zrewolucjonizowanie nowoczesnej biologii, ułatwił badania i przyczynił się do zrozumienia mechanizmów komórkowych, leżących u podłoża niektórych chorób, w tym cukrzycy i zwłóknienia torbielowego".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również B. Sakmann.**

Źródło:
Polityka 1991 nr 44 s. 10

0669

Sakmann Bert ur. 1942

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1991
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
"zrewolucjonizowanie nowoczesnej biologii, ułatwił badania i przyczynił się do zrozumienia mechanizmów komórkowych, leżących u podłoża niektórych chorób, w tym cukrzycy i zwłóknienia torbielowego".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również E. Neher.**

Źródło:
Polityka 1991 nr 44 s. 10
Czas Krakowski 1991 nr 224 s. 1

0670

Marcus Rudolph A. ur. 1923

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1992

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania, które poważnie wpłynęły na rozwój chemii eksperymentalnej.

Źródło:

Gazeta Krakowska 1992 nr 289 s. 5

0671

Estournelles de Constant Paul ur. 1852 zm. 1924

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1909

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A. Beernaert.**

0672

Estournelles de Constant Paul ur. 1852 zm. 1924

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 1909

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **łącznie z A. Beernaertem**

0673

Beernaert Auguste ur. 1829 zm. 1912

Kraj - BELGIA

Rok przyznania nagrody - 1909

Dziedzina - pokojowa nagroda

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również P. Estorunellesem de Constant.**

0674

Sharp Phillip ur. 1944

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1993
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
stwierdzenie, że w niciach podwójnej spirali występują fragmenty nie mające wartości dla przekazu genetycznego. Nazwano je intronami.

Uwagi: **Sharp kieruje wydziałem biologii Massachusetts Institute of Technology.**

Źródło:
Gazeta Krakowska 1993 nr 286 s. 4

0675

Roberts Richard ur. 1943

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1993
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
stwierdzenie, że w niciach podwójnej spirali występują fragmenty nie mające wartości dla przekazu genetycznego. Nazwano je intronami.

Uwagi: **Od 1992 r. jest dyrektorem ds. badań New England Biolabs w stanie Massachusetts.**

Źródło:
Gazeta Krakowska 1993 nr 286 s. 4

0676

Morrison Toni ur. 1931 zm. 2019

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1993
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
Za to, że " w powieściach charakteryzujących się siłą wizji literackiej i poetyckich wartości, przedstawia najważniejsze problemy amerykańskiej rzeczywistości".

Źródło:
Gazeta Krakowska 1993 nr 286 s. 4
Gazeta Wyborcza 1993 nr 301 s. 7 /pożar u Noblistki/
Górný Grzegorz : Leksykon literackich laureatów Nagrody Nobla. Kraków, 1993 s. 230-231
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 49

0677

Mandela Nelson ur. 1918 zm. 2013

Kraj - RPA
Rok przyznania nagrody - 1993
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
wysiłki na rzecz pokojowego wyeliminowania apartheidu i położenie podwalin pod demokrację w RPA. W wyniku ich osobistego zaangażowania wyznaczone zostały na 27 kwietnia 1994 r. demokratyczne wybory.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Frederik de Klerk.**

Źródło:

Dziennik Polski 1993 nr 301 s. 2
Gazeta Krakowska 1993 nr 287 s. 4
Forum 1993 nr 50 s. 12 /wywiad z Nelsonem Mandela/
Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0678

Klerk de Frederik ur. 1936

Kraj - RPA

Rok przyznania nagrody - 1993

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

wysiłki na rzecz pokojowego wyeliminowania apartheidu i położenie podwalin pod demokrację w RPA. W wyniku ich osobistego zaangażowania wyznaczone zostały na 27 kwietnia 1994 roku demokratyczne wybory.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Nelsone Mandela.**

Źródło:

Dziennik Polski 1993 nr 301 s. 2
Gazeta Krakowska 1993 nr 287 s. 4
Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0679

North Douglass ur. 1920 zm. 2015

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1993

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

badanie wpływu wywieranego na gospodarkę przez wzajemne oddziaływanie instytucji politycznych i gospodarczych. Stwierdził, że sfera polityki negatywnie odbija się na instytucjach ekonomicznych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Robert Foglem. North D. jest profesorem Uniwersytetu Waszyngtona w St.Louis w stanie Missouri.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1993 nr 286 s. 4
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0680

Fogel Robert ur. 1926 zm. 2013

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1993

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

podważenie tradycyjnego przekonania Amerykanów, że ogromne znaczenie dla rozwoju gospodarczego USA w II poł.XIX w. miała kolej żelazna. Uczony skonstruował model, w którym USA zostały pozbawione tego środka transportu, natomiast znalazły się w posiadaniu większej ilości kanałów wodnych.

Uwagi: **Związany jest z Uniwersytetem Chicago.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1993 nr 286 s. 4
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0681

Hulse Russell Alan ur. 1951

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1993

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

zaobserwowanie podwójnego pulsara, czyli wysyłającą impulsy radiowe gwiazdę, która krąży wraz ze znajdującym się w sąsiedztwie obiektem wokół wspólnego środka mas.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. Taylor. R. Hulse pracuje na Uniwersytecie Princeton.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1993 nr 286 s. 4
Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 30

0682

Taylor Joseph Hooton ur. 1941

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1993

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

zaobserwowanie podwójnego pulsara, czyli wysyłającą impulsy radiowe gwiazdę, która krąży wraz ze znajdującym się w sąsiedztwie obiektem wokół wspólnego środka mas.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również R. Hulse. J. Taylor pracuje na Uniwersytecie Princeton.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1993 nr 286 s. 4
Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 30

0683

Smith Michael ur. 1932 zm. 2000

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 1993

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

opracowanie metody, która pozwala dokonywać zmian w cząsteczkach DNA, dzięki czemu możliwe stało się tworzenie białek o nowych właściwościach. W ten sposób uzyskuje się szybciej rosnące odmiany zbóż. Wynalazek Smitha obiecuje stworzenie zwierząt, których do tej pory nie było w przyrodzie.

Źródło:

Gazeta Krakowska 1993 nr 286 s. 4

0684

Mullis Kary B. ur. 1944 zm. 2019

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1993

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

wynalezienie metody, zwanej łańcuchową reakcją polimerazy, która pozwala analizować fragmenty kodu genetycznego DNA, a także szybko je powielać.

Uwagi: **Mullis jest dyrektorem firmy Xytronyx w San Diego w Kalifornii.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1993 nr 286 s. 4

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 40 s. 28, /foto/

0685

Olah George A. ur. 1927 zm. 2017

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1994

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

otrzymanie względnie trwałych karbokationów. Odkrycie to uutorowało drogę wielu nowym syntezom w chemii organicznej.

Uwagi: **po pochodzenie węgierskie**

Źródło:

Dziennik Polski 1994 nr 237 s. 1; nr 239 s. 7

0686

Shull Clifford G. ur. 1915 zm. 2001

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1994

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania, które pozwoliły m.in. wynaleźć nowe ceramiczne nadprzewodniki, ustalić z czego wynikają elastyczne właściwości polimerów oraz lepiej zrozumieć strukturę wirusów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również B. Brockhouse.**

Źródło:

Dziennik Polski 1994 nr 237 s. 1; nr 239 s. 1, 7

0687

Brockhous Bertram N. ur. 1918 zm. 2003

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 1994

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania, które pozwoliły m.in. wynaleźć nowe ceramiczne nadprzewodniki, ustalić z czego wynikają elastyczne właściwości polimerów oraz lepiej zrozumieć strukturę wirusów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również C. Shull.**

Źródło:
Dziennik Polski 1994 nr 237 s. 1; nr 239 s. 1, 7

0688

Oe Kenzaburo ur. 1935

Kraj - JAPONIA
Rok przyznania nagrody - 1994
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"stworzenie oryginalnego świata wyobraźni, w którym przegląda się ludzki los".

Źródło:
Gazeta Krakowska 1994 nr 238 s. 1
Rzeczpospolita 1994 nr 240 s. 1, 6
Dziennik Polski 1994 nr 239 s. 2; nr 244 s. 5

0689

Gilman Alfred Goodman ur. 1941 zm. 2015

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1994
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
"odkrycie znaczenia tzw. białek G w przekazywaniu i modulowaniu różnego rodzaju sygnałów wewnątrz komórek i pomiędzy nimi. Znajomość tego procesu ma wielkie znaczenie praktyczne, ponieważ zakłócenia w funkcjonowaniu białek G są źródłem wielu chorób, takich jak np. cholera.

Uwagi: **[Uniwersytet w Teksasie]; Nagrodę otrzymał również M. Rodbell.**

Źródło:
Dziennik Polski 1994 nr 236 s. 2
Gazeta Wyborcza 1994 nr 237 s. 1, 5

0690

Rodbell Martin ur. 1925 zm. 1998

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1994
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
"odkrycie znaczenia tzw. białek G w przekazywaniu i modulowaniu różnego rodzaju sygnałów wewnątrz komórek i pomiędzy nimi. Znajomość tego procesu ma wielkie znaczenie praktyczne, ponieważ zakłócenia w funkcjonowaniu białek G są źródłem wielu chorób, takich jak np. cholera.

Uwagi: **[Narodowy Instytut Zdrowia w Bethesda pod Waszyngtonem]; Nagrodę otrzymał również A. Gilman.**

Źródło:
Dziennik Polski 1994 nr 236 s. 2
Gazeta Wyborcza 1994 nr 237 s. 1, 5

0691

Selten Reinhard ur. 1930 zm. 2016

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1994

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

dogłębną analizę równowagi w teorii gier niezespołowych np. pokera czy szachów. Prace laureatów "opierają się na grach towarzyskich jako podstawie zrozumienia skomplikowanych problemów ekonomicznych" - głosi uzasadnienie werdyktu Akademii ogłoszone w Sztokholmie.

Uwagi: **[Uniwersytet w Bonn]; Nagrodę otrzymali również: J. Nash i J. Harsanyi.**

Źródło:

Dziennik Polski 1994 nr 237 s. 1, 6

Rzeczpospolita 1994 nr 238 s. 1, 9

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0692

Nash John F. ur. 1928 zm. 2015

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1994

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

dogłębną analizę równowagi w teorii gier niezespołowych np. pokera czy szachów. Wykazał, że w "każdej grze ze skończoną liczbą graczy istnieje równowaga tzw. mieszanych strategii".

Uwagi: **[Uniwersytet Princeton]; Nagrodę otrzymali również: R. Selten i J. Harsanyi.**

Źródło:

Dziennik Polski 1994 nr 237 s. 1, 6

Rzeczpospolita 1994 nr 238 s. 1, 9

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0693

Harsanyi John C. ur. 1920 zm. 2000

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1994

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

dogłębną analizę równowagi w teorii gier niezespołowych np. pokera czy szachów. Dostarczył zasadniczego wkładu w podwaliny państwa opiekuńczego i w dziedzinach moralności i filozofii na styku z ekonomią polityczną.

Uwagi: **Narodowość węgierska; [Uniwersytet Berkeley w Kalifornii]; Nagrodę otrzymali również: R. Selten i J. Nash.**

Źródło:

Dziennik Polski 1994 nr 237 s. 1, 6

Rzeczpospolita 1994 nr 238 s. 1, 9

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0694

Arafat Jaser ur. 1929 zm. 2004

Kraj - IZRAEL

Rok przyznania nagrody - 1994

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"wielki wkład w historyczny proces, w wyniku którego pokój i współpraca mogą zastąpić wojnę i nienawiść w tym regionie".

Uwagi: **Lider Organizacji Wyzwolenia Palestyny; Nagrodę otrzymali również: I. Rabin i S. Peres.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1994 nr 239 s. 1-2

Rzeczpospolita 1994 nr 241 s. 1, 5, 26-27

Gazeta Wyborcza 1994 nr 241 s. 1, 6

Wprost nr 1 s. 74-75

0695

Rabin Icchak ur. 1922 zm. 1995

Kraj - IZRAEL

Rok przyznania nagrody - 1994

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"wielki wkład w historyczny proces, w wyniku którego pokój i współpraca mogą zastąpić wojnę i nienawiść w tym regionie".

Uwagi: **Premier Izraela, lider Partii Pracy; Nagrodę otrzymali również: J. Arafat i S. Peres.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1994 nr 239 s. 1-2

Wprost 1999 nr 1 s. 74

0696

Peres Szimon ur. 1923 zm. 2016

Kraj - IZRAEL

Rok przyznania nagrody - 1994

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"wielki wkład w historyczny proces, w wyniku którego pokój i współpraca mogą zastąpić wojnę i nienawiść w tym regionie".

Uwagi: **Minister Spraw Zagranicznych Izraela; Nagrodę otrzymali również: J. Arafat i I. Rabin.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 1994 nr 239 s. 1-2

Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0697

Rowland Sherwood F. ur. 1927 zm. 2012

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1995
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania dotyczące tworzenia się i rozkładu ozonu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Molin i P. Crutzen.**

Źródło:
Dziennik Polski 1995 nr 236 s. 1, 9

0698

Molina Mario ur. 1943

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1995
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania dotyczące tworzenia się i rozkładu ozonu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: S.F. Rowland i P. Crutzen ; pochodzenie meksykańskie.**

Źródło:
Dziennik Polski 1995 nr 236 s. 1, 9

0699

Crutzen Paul ur. 1934

Kraj - HOLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1995
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
badania dotyczące tworzenia się i rozkładu ozonu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: S.F. Rowland i M. Molin.**

Źródło:
Dziennik Polski 1995 nr 236 s. 1, 9

0700

Reines Frederick ur. 1918 zm. 1998

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1995
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
"pionierski wkład do fizyki leptonów" - cząstek elementarnych, zaliczanych do najmniejszych cegiełek materii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również M.L. Perl ; Uniwersytet Kalifornijski.**

Źródło:
Dziennik Polski 1995 nr 236 s. 1, 9

0701

Perl Martin L. ur. 1927 zm. 2014

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1995

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"pionierski wkład do fizyki leptonów" - cząstek elementarnych, zaliczanych do najmniejszych cegiełek materii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również F. Reines ; Uniwersytet Kalifornijski.**

Źródło:

Dziennik Polski 1995 nr 236 s. 1, 9

0702

Lewis Edward ur. 1918 zm. 2004

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1995

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

"odkrycia dotyczące genetycznej kontroli wczesnego rozwoju embriona".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ch. Nuesslein-Volhard i E. Wieschaus ; Kalifornijski Instytut Technologii w Los Angeles.**

Źródło:

Dziennik Polski 1995 nr 234 s. 1, 9
Polityka 1998 nr 44 s. 84-85

0703

Nuesslein-Volhard Christiane ur. 1943

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 1995

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

"odkrycia dotyczące genetycznej kontroli wczesnego rozwoju embriona".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: E. Lewis i E. Wieschaus ; Instytut Maxa-Plancka w Tybindze.**

Źródło:

Dzennik Polski 1995 nr 234 s. 1, 9
Polityka 1998 nr 44 s. 84-85

0704

Wieschausem Erick ur. 1947

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1995

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

"odkrycia dotyczące genetycznej kontroli wczesnego rozwoju embriona".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ch. Nusslein-Volhard i E. Lewis ; Uniwersytet Princeton ; pochodzenie szwajcarskie.**

Źródło:

Dziennik Polski 1995 nr 234 s. 1, 9
Polityka 1998 nr 44 s. 84-85

0705

Lucas Robert ur. 1937

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1995

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

badania w dziedzinie makroekonomii.

Uwagi: **Uniwersytet Chicago**

Źródło:

Dziennik Polski 1995 nr 235 s. 1, 6
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0706

Szyborska Wisława ur. 1923 zm. 2012

Kraj - POLSKA

Rok przyznania nagrody - 1996

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"poezję, która z ironiczną precyzją pozwala wydobyć historyczny i biologiczny kontekst fragmentów ludzkiej rzeczywistości".

Źródło:

Dziennik Polski 1996 nr 233 s. 1, 3
Dziennik Polski 1996 nr 234 s. 1, 3
Polityka 1996 nr 42 s. 45
Wprost 1997 nr 2 s. 17-19
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 46, /foto/
Gazeta w Krakowie (dodatek do Gazety Wyborczej) 2001 s. 10-11, /foto/
Polityka 1996 nr 42 s. 45-46

0707

Ramos-Horta Jose ur. 1949

Rok przyznania nagrody - 1996

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"wkład w sprawiedliwe i pokojowe rozwiązanie konfliktu we wschodnim Timorze", zaanektowanym przez Indonezję.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również biskup katolicki - C. Belo.**

Źródło:
Dziennik Polski 1996 nr 240 s. 1, 5
Wprost 1999 nr 1 s. 74

0708

Belo Carlox Filipe Ximenes ur. 1948

Rok przyznania nagrody - 1996
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
"wkład w sprawiedliwe i pokojowe rozwiązanie konfliktu we wschodnim Timorze", zaanektowanym przez Indonezję.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. Ramos-Horta.**

Źródło:
Dziennik Polski 1996 nr 240 s. 1, 5
Wprost 1999 nr 1 s. 74

0709

Richardson Robert ur. 1937 zm. 2013

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1996
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
"odkrycie nadciekłości helu-3".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: D. Osheroff i D. Lee. Badania zostały przeprowadzone na początku lat 70.**

Źródło:
Dziennik Polski 1996 nr 238 s. 1, 2
Dziennik Polski 1996 nr 242 s. 5

0710

Osheroff Douglas ur. 1945

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1996
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
"odkrycie nadciekłości helu-3".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. Richardson i D. Lee. Badania zostały przeprowadzone na początku lat 70.**

Źródło:
Dziennik Polski 1996 nr 238 s. 1, 2
Dziennik Polski 1996 nr 242 s. 5

0711

Lee David ur. 1931

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1996

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie nadciekłości helu-3".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. Richardson i D. Osheroff. Badania zostały przeprowadzone na początku lat 70.**

Źródło:

Dziennik Polski 1996 nr 238 s. 1, 2

Dziennik Polski 1996 nr 242 s. 5

0712

Zinkernagel Rolf ur. 1944

Kraj - SZWAJCARIA

Rok przyznania nagrody - 1996

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wybitne osiągnięcia w badaniach nad mechanizmami rozpoznawania przez organizm ludzki obcych ciał.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również P. Doherty. Laureaci dokonali swych odkryć w latach 1973-75 w Instytucie Badań Medycznych w Canberze w Australii.**

Źródło:

Dziennik Polski 1996 nr 236 s. 1, 2

Dziennik Polski 1996 nr 242 s. 5

0713

Doherty Peter ur. 1940

Kraj - AUSTRALIA

Rok przyznania nagrody - 1996

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wybitne osiągnięcia w badaniach nad mechanizmami rozpoznawania przez organizm ludzki obcych ciał.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również R. Zinkernagel. Laureaci dokonali swych odkryć w latach 1973-75 w Instytucie Badań Medycznych w Canberze w Australii.**

Źródło:

Dziennik Polski 1996 nr 236 s. 1, 2

Dziennik Polski 1996 nr 242 s. 5

0714

Vickrey William ur. 1914 zm. 1996

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 1996
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
wkład w "teorię motywacji w warunkach informacji asymetrycznych".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. Mirrlees.**

Źródło:
Dziennik Polski 1996 nr 237 s. 1, 6
Dziennik Polski 1996 nr 242 s. 5
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0715

Mirrlees James A. ur. 1936 zm. 2018

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1996
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
wkład w "teorię motywacji w warunkach informacji asymetrycznych".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również W. Vickrey. J. Mirrlees - od 1995 roku profesor ekonomii na Uniwersytecie w Cambridge.**

Źródło:
Dziennik Polski 1996 nr 237 s. 1, 6
Dziennik Polski 1996 nr 242 s. 5
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0716

Kroto Harold ur. 1939 zm. 2016

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1996
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
dokonane w 1985 roku odkrycie fullerenów, nowych odmian alotropowych węgla.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. Smalley i R. Curl. Kroto jest związany z Polską, ego dziadek pochodził z miejscowości Bojanowo koło Leszna.**

Źródło:
Dziennik Polski 1996 nr 238 s. 1, 2
Dziennik Polski 1996 nr 242 s. 5
Gazeta Krakowska 1996 nr 244 s. 17
Gazeta Krakowska 1996 nr 288 s. 6
Rzeczpospolita 1996 nr 237 s. 27
Gazeta Wyborcza 1996 nr 237 s. 11
Postępy Fizyki 1996 z. 6 s. 621-623
Wiadomości Chemiczne 1997 nr 3/4 s. 111-123
Chemia w Szkole 1997 nr 5 s. 280-282
Wszechświat 1997 z. 7/8 s. 171-175
BIP 2001 nr 97/98 s. 4-5

0717

Smalley Richard ur. 1943 zm. 2005

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1996

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

dokonane w 1985 roku odkrycie fullerenów, nowych odmian alotropowych węgla.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: H. Kroto i R. Curl.**

Źródło:

Dziennik Polski 1996 nr 238 s. 1, 2

Dziennik Polski 1996 nr 242 s. 5

0718

Curl Robert ur. 1933

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1996

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

dokonane w 1985 roku odkrycie fullerenów, nowych odmian alotropowych węgla.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: H. Kroto i R. Smalley.**

Źródło:

Dziennik Polski 1996 nr 238 s. 1, 2

Dziennik Polski 1996 nr 242 s. 5

0719

Prusiner Stanley B. ur. 1942

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1997

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie prionów - białkowej substancji zakaznej atakującej ludzi i zwierzęta, wywołującej m.in. chorobę szalonych krow.

Uwagi: **University of California, School of Medicine (San Francisco)**

Źródło:

Wiedza i Życie 1997 nr 12 s. 15

Przekrój 1997 nr 44 s. 5

Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37 s. 40

Polityka 1998 nr 44 s. 84

0720

Chu Steven ur. 1948

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1997

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

rozwój metod pułapkowania i schładzania atomów za pomocą światła laserowego.

Uwagi: **Stanford University ; nagrodę otrzymał również C. Cohen-Tannoudji.**

Źródło:

Wiedza i Życie 1997 nr 12 s. 15
Przekrój 1997 nr 44 s. 38

0721

Cohen-Tannoudji Claude ur. 1933

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1997
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
rozwój metod pułapkowania i schładzania atomów za pomocą światła laserowego.

Uwagi: **College de France i Ecole Normale Superieure ; Nagrodę otrzymał również S. Chu.**

Źródło:

Wiedza i Życie 1997 nr 12 s. 15
Przekrój 1997 nr 44 s. 38

0722

Walker John Ernest ur. 1941

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1997
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
wyjaśnienie mechanizmu enzymatycznego syntezy kwasu adenozynotrifosforowego (ATP).

Uwagi: **Medical Research Council Laboratory of Molecular Biology (Cambridge, W. Brytania) ; nagrodę otrzymali również: P. Boyer i J. Scou.**

Źródło:

Wiedza i Życie 1997 nr 12 s. 15
Przekrój 1997 nr 44 s. 38

0723

Boyer Paul Delos ur. 1918 zm. 2018

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1977
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
wyjaśnienie mechanizmu enzymatycznego syntezy kwasu adenozynotrifosforowego (ATP).

Uwagi: **University of California (Los Angeles) ; nagrodę otrzymali również J. Walker i J. Scou.**

Źródło:

Wiedza i Życie 1997 nr 12 s. 15
Przekrój 1997 nr 44 s. 38

0724

Skou Jens C. ur. 1918 zm. 2018

Kraj - DANIA

Rok przyznania nagrody - 1997

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie pierwszego enzymu przenoszącego jony m.in. sodu.

Uwagi: **Uniwersytet w Arhus (Dania) ; nagrodę otrzymali również: P. Boyer i J. Walker.**

Źródło:

Wiedza i Życie 1997 nr 12 s. 15

Przekrój 1997 nr 44 s. 38

0725

Merton Robert Carhart ur. 1944

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1997

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

opracowanie w latach siedemdziesiątych metody wyceny instrumentów pochodnych ze szczególnym uwzględnieniem opcji.

Uwagi: **Stanford University**

Źródło:

Wiedza i Życie 1997 nr 12 s. 15

Przekrój 1997 nr 44 s. 5, 38

Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0726

Fo Dario ur. 1926 zm. 2016

Kraj - WŁOCHY

Rok przyznania nagrody - 1997

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

twórczość, która "naśladując średniowiecznych błaznów, piętnuje władzę i przywraca godność upośledzonym".

Uwagi: **włoski dramaturg (także reżyser i aktor)**

Źródło:

Wiedza i Życie 1997 nr 12 s. 15

Przekrój 1997 nr 43 s. 12; nr 44 s. 5

Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0727

Williams Jody ur. 1950

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1997
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
kampanię na rzecz zakazu produkcji i stosowania min przeciwpiechotnych.

Źródło:

Wiedza i Życie 1997 nr 12 s. 15
Przekrój 1997 nr 44 s. 5
Wprost 1999 nr 1 s. 74

0728

Phillips William ur. 1948

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1997
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
"rozwój metod schładzania i pułapkowania atomów za pomocą światła laserowego".

Uwagi: **Narodowy Instytut Standardów i Technologii w Gaithersburg w Maryland; nagrodę otrzymał wspólnie z Chu S. i Cohenem-Tannoudji C.**

Źródło:

Wiedza i Życie 1997 nr 12
Przekrój 1997 nr 44 s. 38
Dziennik Polski 1997 nr 288 s. 8

0729

Scholes Myron ur. 1941

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 1997
Dziedzina - ekonomia

Uwagi: **Uniwersytet Harvarda w Cambridge ; nagrodę otrzymał również M. Scholes.**

Źródło:

Wiedza i Życie 1997 nr 12 s. 15
Przekrój 1997 nr 44 s. 5, 38
Dziennik Polski 1997 s. 5, 38
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47

0730

Saramago Jose ur. 1922 zm. 2010

Kraj - PORTUGALIA
Rok przyznania nagrody - 1998
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
dzieło, które "przypowieściami, podtrzymywanymi przez wyobraźnię, współczucie i ironię, stale umożliwia nam pojmowanie iluzorycznej rzeczywistości".

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1998 nr 237 s. 1, 20-22
Życie 1998 nr 237 s. 1, 10
Dziennik Polski 1998 nr 237 s. 1, 5
Gazeta Krakowska 1998 nr 237 s. 1, 10
Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0731

Ignarro Louis J. ur. 1941

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1998

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wykrycie roli jaką pełni tlenek azotu w powstawaniu chorób naczyniowo-sercowych, wykorzystywany do produkcji leków nasercowych oraz na impotencję m.in. viagry.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: F. Murad i R. Furchgott.**

Źródło:

Rzeczpospolita 1998 nr 240 s. 1, 8, 25
Życie 1998 nr 240 s. 1, 6
Gazeta Wyborcza 1998 nr 240 s. 1, 2, 18-19
Polityka 1998 nr 44 s. 84-86, /foto/

0732

Murad Ferid ur. 1936

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1998

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wykrycie roli, jaką pełni tlenek azotu w powstawaniu chorób naczyniowo-sercowych, wykorzystywany do produkcji leków nasercowych oraz na impotencję m.in. viagry.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: L. Ignarro i R. Furchgott.**

Źródło:

Rzeczpospolita 1998 nr 240 s. 1, 8, 25
Życie 1998 nr 240 s. 1, 6
Gazeta Wyborcza 1998 nr 240 s. 1, 2, 18-19
Polityka 1998 nr 44 s. 84-86, /foto/

0733

Furchgott Robert F. ur. 1916 zm. 2009

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1998

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wykrycie roli, jaką pełni tlenek azotu w powstawaniu chorób naczyniowo-sercowych, wykorzystywany do produkcji leków nasercowych oraz na impotencję m.in. viagry.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: L. Ignarro i F. Murad.**

Źródło:

Rzeczpospolita 1998 nr 240 s. 1, 8, 25
Życie 1998 nr 240 s. 1, 6
Gazeta Wyborcza 1998 nr 240 s. 1, 2, 18-19
Polityka 1998 nr 44 s. 84-86, /foto/

0734

Störmer Horst L. ur. 1949

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1998

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

doświadczalne i teoretyczne prace nad zachowaniem elektronów poruszających się w silnych polach magnetycznych

Uwagi: **Stromer z pochodzenia Niemiec, pracuje na Uniwersytecie Columbia; nagrodę otrzymali również R. Laughlin i D. Tsui**

Źródło:

Rzeczpospolita 1998 nr 241 s. 1, 25
Gazeta Wyborcza 1998 nr 241 s. 1, 2, 14-16
Życie 1998 nr 241 s. 9
Polityka 1998 nr 44 s. 84, /foto/

0735

Laughlin Robert C. ur. 1950

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1998

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

doświadczalne i teoretyczne prace nad zachowaniem elektronów poruszających się w silnych polach magnetycznych.

Uwagi: **Laughlin pracuje na Uniwersytecie Stanford. Nagrodę otrzymali również: H. Stoermer i D. Tsui.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1998 nr 241 s. 1, 2, 14-16
Rzeczpospolita 1998 nr 241 s. 1, 25
Życie 1998 nr 241 s. 9
Polityka 1998 nr 44 s. 84, /foto/

0736

Tsui Daniel C. ur. 1939

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1998

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

doświadczalne i teoretyczne prace nad zachowaniem elektronów poruszających się w silnych polach magnetycznych.

Uwagi: **Tsui urodził się w Chinach. Pracuje na Uniwersytecie Princeton. Nagrodę otrzymali również: H.**

Stoermer i R. Furchgott.

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1998 nr 241 s. 1, 2, 14-16
Rzeczpospolita 1998 nr 241 s. 1, 25
Życie 1998 nr 241 s. 9
Polityka 1998 nr 44 s. 84, /foto/

0737

Kohn Walter ur. 1923 zm. 2016

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1998

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"opracowanie metod teoretycznych studiów nad własnościami cząsteczek chemicznych oraz reakcjami chemicznymi".

Uwagi: **Kohn urodził się w Wiedniu. Pracuje na Uniwersytecie Kalifornijskim. Nagrodę otrzymał również J. Pople.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1998 nr 241 s. 1, 2, 14-16
Rzeczpospolita 1998 nr 241 s. 1, 25
Życie 1998 nr 241 s. 9
Polityka 1998 nr 44 s. 84-85, /foto/

0738

Pople John ur. 1925 zm. 2004

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1998

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"opracowanie metod teoretycznych studiów nad własnościami cząsteczek chemicznych oraz reakcjami chemicznymi".

Uwagi: **Pople pracuje w Northwest University w Chicago. Nagrodę otrzymał również W. Kohn.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1998 nr 241 s. 1, 2, 14-16
Rzeczpospolita 1998 nr 241 s. 1, 25
Życie 1998 nr 241 s. 9
Polityka 1998 nr 44 s. 84-85, /foto/

0739

Sen Amartya ur. 1933

Kraj - INDIE

Rok przyznania nagrody - 1998

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

badania nad tzw. ekonomią dobrobytu. Praca Sena przyczyniła się do lepszego zrozumienia ekonomicznych mechanizmów ubóstwa i klęski głodu.

Uwagi: **Sen pracuje na Uniwersytecie w Cambridge.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1998 nr 242 s. 1, 2, 20
Życie 1998 nr 242 s. 1, 12, 14
Rzeczpospolita 1998 nr 242 s. 1, 9
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0740

Hume John ur. 1937

Kraj - IRLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1998
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

pracę na rzecz zakończenia "narodowego, religijnego i społecznego konfliktu w Irlandii Północnej, który kosztował życie ponad 3,5 tys. ludzi".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również D. Trimble.**

Źródło:

Dziennik Polski 1998 nr 244 s. 1
Gazeta Wyborcza 1998 nr 244 s. 1, 2, 6
Rzeczpospolita 1998 nr 244 s. 1, 4, 6
Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0741

Trimble David ur. 1944

Kraj - IRLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1998
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

pracę na rzecz zakończenia "narodowego, religijnego i społecznego konfliktu w Irlandii Północnej, który kosztował życie ponad 3,5 tys. ludzi".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. Hume.**

Źródło:

Dziennik Polski 1998 nr 244 s. 1
Gazeta Wyborcza 1998 nr 244 s. 1, 2, 6
Rzeczpospolita 1998 nr 244 s. 1, 4, 6
Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0742

Grass Gunter ur. 1927 zm. 2015

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 1999
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"odmalowanie zapomnianego oblicza historii w bajkach przepojonych czarnym humorem".

Uwagi: **Urodzony w Gdańsku-Wrzeszczu.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1999 nr 230 s. 1
Dziennik Polski 1999 nr 230 s. 1, 4
Gazeta Krakowska 1999 nr 230 s. 1, 2, /foto/
Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 47

0743

Mundell Robert A. ur. 1932

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 1999

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

analizę polityki pieniężnej i podatkowej w warunkach różnych reżimów kursów wymiany oraz analizę optymalnych obszarów walutowych.

Uwagi: **Universytet Columbia w Nowym Jorku**

Źródło:

Dziennik Polski 1999 nr 241 s. 1, 10
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37

0744

Zewail Ahmed H. ur. 1946 zm. 2016

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1999

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"badania nad stanami przejściowymi reakcji chemicznych przy użyciu spektroskopii femtosekundowej".
Specjalna kamera, którą sam skonstruował, pozwala na obserwowanie ruchów atomów w cząsteczkach w świetle krótkich błysków lasera.

Uwagi: **California Institute of Technology w Pasadenie, USA**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1999 nr 240 s. 1, 15-16
Dziennik Polski 1999 nr 241 s. 10
Gazeta Krakowska 1999 nr 240 s. 1, 2

0745

Hoofdt Gerardus't ur. 1946

Kraj - HOLANDIA

Rok przyznania nagrody - 1999

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"wyjaśnienie struktury kwantowej oddziaływań słabych w fizyce. Ich praca dała badaczom dobrze funkcjonujący mechanizm teoretyczny, który może być użyty między innymi do przepowiadania właściwości nowych cząstek".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również M. Veltman.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1999 nr 240 s. 1, 14
Dziennik Polski 1999 nr 240 s. 1, 8
Gazeta Krakowska 1999 nr 240 s. 1, 2

0746

Veltman Martinus ur. 1931

Kraj - HOLANDIA
Rok przyznania nagrody - 1999
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"wyjaśnienie struktury kwantowej oddziaływań słabych w fizyce. Ich praca dała badaczom dobrze funkcjonujący mechanizm teoretyczny, który może być użyty między innymi do przepowiadania właściwości nowych cząstek".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również G. Hoof.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1999 nr 240 s. 1, 14
Dziennik Polski 1999 nr 240 s. 1, 8
Gazeta Krakowska 1999 nr 240 s. 1, 2

0747

Blobel Guenter ur. 1936 zm. 2018

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 1999
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrycie, w jaki sposób nowo powstające cząsteczki białek kierowane są na właściwe miejsce w komórkach. Odkrył mechanizmy sygnalizacyjne, dzięki którym cząsteczki białek przemieszczają się między komórkami lub wewnątrz komórek żywych organizmów - od drożdży po człowieka.

Uwagi: **Uniwersytet Rockefellera w Nowym Jorku**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 1999 nr 239 s. 1,19-21
Dziennik Polski 1999 nr 241 s. 10
Gazeta Krakowska 1999 nr 239 s. 1, /foto/
Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

0748

Lekarze bez granic

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 1999
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

pionierską działalność humanitarną na różnych kontynentach. Laureaci ratowali zdrowie i życie, m.in. uciekinierów z Wietnamu, ruandyjskich Hutu, kosowskich Albańczyków oraz ofiar trzęsienia ziemi w Turcji.

Źródło:

Forum Akademickie 1999 nr 11 s. 12
Magazyn Gazeta (dodatek do Gazety Wyborczej) 2000 nr 37, /foto/

0749

Carlsson Arvid ur. 1923 zm. 2018

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 2000

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

"pionierskie badania nad przekazywaniem sygnałów w układzie nerwowym". Badania umożliwiające zrozumienie przyczyn chorób psychicznych i neurologicznych. Badania te umożliwiły też opracowanie nowych leków.

Uwagi: **Uniwersytet w Goeteborgu ; nagrodę otrzymali również: E. Kandel i P. Greengard.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 2000 nr 237 s. 1, 2

Dziennik Polski 2000 nr 237 s. 1, 8

Dziennik Polski 2000 nr 239 s. 12, /foto/

0750

Kandel Eric ur. 1929

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2000

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrył, że zmiany w efektywności impulsów synapsów (połączeń neuronów) odgrywają główną rolę w uczeniu się i zapamiętywaniu.

Uwagi: **Uniwersytet Columbia w Nowym Jorku ; nagrodę otrzymali również: A. Carlsson i P. Greengard.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 2000 nr 237 s. 1, 2

Dziennik Polski 2000 nr 237 s. 1, 8; nr 239 s. 12, /foto/

0751

Greengard Paul ur. 1925 zm. 2019

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2000

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

odkrył, że fosforylacja białek jest ważna dla formowania się pamięci.

Uwagi: **Uniwersytet Rockefellera w Nowym Jorku ; nagrodę otrzymali również: A. Carlsson i E. Kandel.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 2000 nr 237 s. 1, 2

Dziennik Polski 2000 nr 237 s. 1, 8; nr 239 s. 12, /foto/

0752

Heckman James ur. 1944

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2000
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
opracowanie "teorii szeroko stosowanych w analizie statystycznej zachowań poszczególnych osób i gospodarstw domowych".

Uwagi: **Uniwersytet w Chicago; nagrodę otrzymał również D. McFadden.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2000 nr 239 s. 2, /foto/
Dziennik Polski 2000 nr 239 s. 1, 12, /foto/
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47*

0753

McFadden Daniel ur. 1937

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2000
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
opracowanie "teorii i metod szeroko stosowanych w analizie statystycznej zachowań poszczególnych osób i gospodarstw domowych".

Uwagi: **Uniwersytet Kalifornii w Berkeley; nagrodę otrzymał również J. Heckman.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2000 nr 239 s. 2, /foto/
Dziennik Polski 2000 nr 239 s. 1,12, /foto/
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47*

0754

Kim De Dzung ur. 1925 zm. 2009

Kraj - KOREA POŁUDNIOWA
Rok przyznania nagrody - 2000
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
"pracę na rzecz praw człowieka i demokracji w Azji i Korei", a przede wszystkim za politykę pojednania wobec Korei Północnej.

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2000 nr 241 s. 1, 2, 9, /foto/
Dziennik Polski 2000 nr 241 s. 1, 13, /foto/
Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 49, /foto/*

0755

Xingjian Gao ur. 1940

Kraj - CHINY
Rok przyznania nagrody - 2000
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"dzieła o uniwersalnej wartości, gorzkiej wnikliwości i geniuszu językowym, które to elementy otworzyły nowe drogi dla rozwoju chińskiego powieściopisarstwa, poezji i dramaturgii".

Uwagi: **Od 1987 roku przebywa we Francji.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2000 nr 240 s. 1,12, /foto/
Dziennik Polski 2000 nr 240 s. 1,5, /foto/
Polityka 2000 nr 43 s. 92
Forum 2000 nr 14 s. 14
Wprost 2000 nr 43 s. 110-111
Magazyn (dod. Gazety Wyborczej) 2001 nr 1 s. 22-23
Wiedza i Życie 2001 nr 2*

0756

Kilby Jack ur. 1923 zm. 2005

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2000

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"wkład w wynalezienie układów scalonych".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: H. Kroemer i A. Żores.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2000 nr 238 s. 1,19, /foto/
Dziennik Polski 2000 nr 239 s. 12, /foto/*

0757

Kroemer Herbert ur. 1928

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 2000

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"wkład w wynalezienie układów scalonych".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Kilby i A. Żores.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2000 nr 238 s. 1,19, /foto/
Dziennik Polski 2000 nr 239 s. 12, /foto/*

0758

Żores Alferow ur. 1930 zm. 2019

Kraj - ROSJA

Rok przyznania nagrody - 2000

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"wkład w wynalezienie układów scalonych".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. Kilby i H. Kroemer.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2000 nr 238 s. 1,19, /foto/
Dziennik Polski 2000 nr 239 s. 12, /foto/*

0759

Heeger Alan ur. 1936

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2000

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

wynalezienie i rozwinięcie materiałów opartych na polimerach przewodzących elektryczność.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. MacDiarmid i H. Shirakawa.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2000 nr 238 s. 19
Dziennik Polski 2000 nr 239 s. 12
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 50-53
Polimery 2001 nr 2 s. 135-136*

0760

MacDiarmid Alan ur. 1927 zm. 2007

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2000

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

wynalezienie i rozwinięcie materiałów opartych na polimerach przewodzących elektryczność.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Heeger i H. Shirakawa.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2000 nr 238 s. 19
Dziennik Polski 2000 nr 239 s. 12
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 50-53
Polimery 2001 nr 2 s. 135-136*

0761

Shirakawa Hideki ur. 1936

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2000

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie poliacetyleny - polimeru, od którego zaczęła się era tworzyw sztucznych. Stworzył podstawy praktycznych zastosowań przewodzących polimerów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Heeger i A. MacDiarmid.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2000 nr 238 s. 19
Dziennik Polski 2000 nr 239 s. 12
Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 50-53
Polimery 2001 nr 2 s. 135-136*

0762

Nurse Paul ur. 1949

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wskazanie czynników sterujących cyklem komórkowym. Laureaci rozszyfrowali skomplikowane mechanizmy molekularne podziału komórkowego, wyjaśniając m.in. jak dochodzi do powstania raka i jak można go powstrzymać. Badania zapoczątkował Leland Hartwell z Centrum Badań nad Rakiem im. Freda Hutchinsona. Paul Nurse odkrył i opisał enzymy o nazwie cyklinkinazy białkowe zależne od cyklin (w skrócie CDK), które są kluczowym punktem regulacji cyklu komórkowego. Zasługą brytyjskich badaczy jest ustalenie genów i kodowanych przez nie białek, których stężenie lub aktywacja zmienia się w zależności od przechodzenia komórki przez kolejne etapy jej podziału. Badania tegorocznych noblistów pozwolą wcześniej wykrywać i skuteczniej leczyć raka.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: L. H. Hartwell i T. Hunt.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2001 nr 236 s. A2
Dziennik Polski 2001 nr 236 s. 11; nr 240 s. 38, /foto/
Gazeta Wyborcza 2001 nr 236 s. 12

0763

Hartwell Leland H. ur. 1939

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wskazanie czynników sterujących cyklem komórkowym. Laureaci rozszyfrowali skomplikowane mechanizmy molekularne podziału komórkowego, wyjaśniając m.in. jak dochodzi do powstania raka i jak można go powstrzymać. Badania zapoczątkował Leland Hartwell z Centrum Badań nad Rakiem im. Freda Hutchinsona. Odkrył on gen o nazwie "start" kontrolujący początek cyklu komórkowego. Ponadto wprowadził pojęcie "punktów kontrolnych" w cyklu komórkowym, co pozwoliło na lepsze zrozumienie tego zjawiska. Zasługą brytyjskich badaczy jest ustalenie genów i kodowanych przez nie białek, których stężenie lub aktywacja zmienia się w zależności od przechodzenia komórki przez kolejne etapy jej podziału. Badania tegorocznych noblistów pozwolą wcześniej wykrywać i skuteczniej leczyć raka.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: P. M. Nurse i T. Hunt.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2001 nr 236 s. A2
Dziennik Polski 2001 nr 236 s. 11; nr 240 s. 38, /foto/
Gazeta Wyborcza 2001 nr 236 s. 12

0764

Hunt Timothy ur. 1943

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:

wskazanie czynników sterujących cyklem komórkowym. Laureaci rozszyfrowali skomplikowane mechanizmy molekularne podziału komórkowego, wyjaśniając m.in. jak dochodzi do powstania raka i jak

można go powstrzymać. Badania zapoczątkował Leland Hartwell z Centrum Badań nad Rakiem im. Freda Hutchinsona. Hunt Timothy odkrył cykliny, białka regulujące działanie CDK. Zauważył on, że cykliny są niszczone zaraz po tym, jak przestają być potrzebne w cyklu komórkowym. Zasługą brytyjskich badaczy jest ustalenie genów i kodowanych przez nie białek, których stężenie lub aktywacja zmienia się w zależności od przechodzenia komórki przez kolejne etapy jej podziału. Badania tegorocznych noblistów pozwolą wcześniej wykrywać i skuteczniej leczyć raka.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: L. H. Hartwell i P. Nurse.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2001 nr 236 s. A2
Dziennik Polski 2001 nr 236 s. 11; nr 240 s. 38, /foto/
Gazeta Wyborcza 2001 nr 236 s. 12

0765

Knowles William S. ur. 1917 zm. 2012

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

rozwińnięcie metod syntezy chemicznej umożliwiających tworzenie związków i materiałów o nowych właściwościach, w rezultacie czego powstały dwa izometry optyczne - cząsteczki o przeciwnej skrętności. W uzasadnieniu Komitet Noblowski napisał: "laureaci stworzyli całkiem nową dziedzinę badawczą, dzięki której możliwe jest syntetyzowanie cząsteczek o zupełnie nowych właściwościach. Obecnie wyniki ich podstawowych badań znalazły szerokie zastosowanie w syntezie na skalę przemysłową produktów farmaceutycznych takich, jak antybiotyki, środki przeciwwzpalne i leki nasercowe".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. Noyori i K. B. Sharpless.**

Źródło:

Dziennik Polski 2001 nr 238 s. 10; nr 240 s. 38, /foto/
Rzeczpospolita 2001 nr 238 s. A2
Gazeta Krakowska 2001 nr 238 s. 6
Gazeta Wyborcza 2001 nr 238 s. 13
Wiedza i Życie 2002 nr 3 s. 42

0766

Noyori Ryoji ur. 1938

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

rozwińnięcie metod syntezy chemicznej umożliwiających tworzenie związków i materiałów o nowych właściwościach, w rezultacie czego powstały dwa izometry optyczne - cząsteczki o przeciwnej skrętności. W uzasadnieniu Komitet Noblowski napisał: "laureaci stworzyli całkiem nową dziedzinę badawczą, dzięki której możliwe jest syntetyzowanie cząsteczek o zupełnie nowych właściwościach. Obecnie wyniki ich podstawowych badań znalazły szerokie zastosowanie w syntezie na skalę przemysłową produktów farmaceutycznych takich, jak antybiotyki, środki przeciwwzpalne i leki nasercowe".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: W. S. Knowles i K. B. Sharpless.**

Źródło:

Dziennik Polski 2001 nr 238 s. 10; nr 240 s. 38, /foto/
Rzeczpospolita 2001 nr 238 s. A2
Gazeta Krakowska 2001 nr 238 s. 6
Gazeta Wyborcza 2001 nr 238 s. 13
Wiedza i Życie 2002 nr 3 s. 42

0767

Sharpless K. Barry ur. 1941

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

rozwińnięcie metod syntezy chemicznej umożliwiającycy tworzenie związków i materiałów o nowych właściwościach, w rezultacie czego powstały dwa izometry optyczne - cząsteczki o przeciwnej skrętności. W uzasadnieniu Komitet Noblowski napisał: "laureaci stworzyli całkiem nową dziedzinę badawczą, dzięki której możliwe jest syntetyzowanie cząsteczek o zupełnie nowych właściwościach. Obecnie wyniki ich podstawowych badań znalazły szerokie zastosowanie w syntezie na skalę przemysłową produktów farmaceutycznych takich, jak antybiotyki, środki przeciwwzpalne i leki nasercowe".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: W. S. Knowles i R. Noyori.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2001 nr 238 s. 10; nr 240 s. 38, /foto/
Rzeczpospolita 2001 nr 238 s. A2
Gazeta Krakowska 2001 nr 238 s. 6
Gazeta Wyborcza 2001 nr 238 s. 13*

0768

Akerlof George A. ur. 1940

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

stworzenie fundamentów ogólnej teorii rynków cechujących się asymetrią informacji w latach 70. Teoria ta mówi, że rynki, na których brak jest dostatecznej informacji, zachowują się inaczej niż te, które dysponują pełną informacją.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Spence i J. Stiglitz.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2001 nr 238 s. 6; nr 240 s. 38, /foto/
Rzeczpospolita 2001 nr 238 s. 1
Prawo i Gospodarka 2001 nr 237 s. 24
Gazeta Wyborcza 2001 nr 238 s. 18, /foto/
Polityka 2001 nr 42 s. 62, /foto/*

0769

Spence Michael ur. 1942

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

stworzenie fundamentów ogólnej teorii rynków cechujących się asymetrią informacji w latach 70. Teoria ta mówi, że rynki, na których brak jest dostatecznej informacji, zachowują się inaczej niż te, które dysponują pełną informacją.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G. Akerlof i J. Stiglitz.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2001 nr 238 s. 6; nr 240 s. 38, /foto/
Rzeczpospolita 2001 nr 238 s. 1
Prawo i Gospodarka 2001 nr 237 s. 24
Gazeta Wyborcza 2001 nr 238 s. 18, /foto/
Polityka 2001 nr 42 s. 62, /foto/*

0770

Stiglitz Joseph ur. 1942

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

stworzenie fundamentów ogólnej teorii rynków cechujących się asymetrią informacji w latach 70. Teoria ta mówi, że rynki, na których brak jest dostatecznej informacji, zachowują się inaczej niż te, które dysponują pełną informacją.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G. Akerlof i M. Spence.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2001 nr 238 s. 6; nr 240 s. 38, /foto/
Rzeczpospolita 2001 nr 238 s. 1
Prawo i Gospodarka 2001 nr 237 s. 24
Gazeta Wyborcza 2001 nr 238 s.18, /foto/
Polityka 2001 nr 42 s. 62, /foto/*

0771

Cornell Eric A. ur. 1961

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

stworzenie nowego stanu materii i podstaw wiedzy na temat własności kondensatów, za badania, które mogą przyczynić się do zbudowania w przyszłości komputerów kwantowych o wielkiej mocy. Laureaci stworzyli nowy stan materii - kondensat rozcieńczonych gazów Bosego-Einsteina przewidywany jeszcze w początku XX wieku. Nazwa kondensatu Bosego-Einsteina pochodzi od nazwisk naukowców, którzy przewidzieli jego istnienie. Cornell i Wieman stworzyli czysty kondensat z około 2 tysięcy atomów rubidu (pierwiastek chemiczny należący do grupy litowce) w temperaturze 20 nanokelwinów (1 nanokelwin - jedna miliardowa część Kelwina - +273,15 stop. C). Ketterle wykonał podobny eksperyment z atomami sodu. Kondensaty, które stworzył, zawierały większą liczbę atomów i dlatego mogły być używane do dokładniejszych badań tego zjawiska. Stosując dwa oddzielne kondensaty Bosego-Einsteina, które połączył ze sobą, otrzymał bardzo jasne wzory interferencji (wzajemnego nakładania się). Eksperyment ten wykazał, że kondensat składa się z całkowicie skoordynowanych atomów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: C. Wieman i W. Ketter.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2001 nr 237 s. A10
Gazeta Krakowska 2001 nr 237 s. 2
Dziennik Polski 2001 nr 237 s. 14; nr 240 s. 38, /foto/
Gazeta Wyborcza 2001 nr 237 s.16, /foto/*

0772

Wieman Carl ur. 1951

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2001
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

stworzenie nowego stanu materii i podstaw wiedzy na temat własności kondensatów, za badania, które mogą przyczynić się do zbudowania w przyszłości komputerów kwantowych o wielkiej mocy. Laureaci stworzyli nowy stan materii - kondensat rozcieńczonych gazów Bosego-Einsteina przewidywany jeszcze w początku XX wieku. Nazwa kondensatu Bosego-Einsteina pochodzi od nazwisk naukowców, którzy przewidzieli jego istnienie. Cornell i Wieman stworzyli czysty kondensat z około 2 tysięcy atomów rubidu (pierwiastek chemiczny należący do grupy litowce) w temperaturze 20 nanokelwinów (1 nanokelwin - jedna miliardowa część Kelwina - +273,15 stop. C). Ketterle wykonał podobny eksperyment z atomami sodu. Kondensaty, które stworzył, zawierały większą liczbę atomów i dlatego mogły być używane do dokładniejszych badań tego zjawiska. Stosując dwa oddzielne kondensaty Bosego-Einsteina, które połączył ze sobą, otrzymał bardzo jasne wzory interferencji (wzajemnego nakładania się). Eksperyment ten wykazał, że kondensat składa się z całkowicie skoordynowanych atomów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: E. Cornell i W. Ketter.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2001 nr 237 s. A10
Gazeta Krakowska 2001 nr 237 s. 2
Dziennik Polski 2001 nr 237 s. 14; nr 240 s. 38, /foto/
Gazeta Wyborcza 2001 nr 237 s.16, /foto/

0773

Ketterle Wolfgang ur. 1957

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 2001
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

stworzenie nowego stanu materii i podstaw wiedzy na temat własności kondensatów, za badania, które mogą przyczynić się do zbudowania w przyszłości komputerów kwantowych o wielkiej mocy. Laureaci stworzyli nowy stan materii - kondensat rozcieńczonych gazów Bosego-Einsteina przewidywany jeszcze w początku XX wieku. Nazwa kondensatu Bosego-Einsteina pochodzi od nazwisk naukowców, którzy przewidzieli jego istnienie. Cornell i Wieman stworzyli czysty kondensat z około 2 tysięcy atomów rubidu (pierwiastek chemiczny należący do grupy litowce) w temperaturze 20 nanokelwinów (1 nanokelwin - jedna miliardowa część Kelwina - +273,15 stop. C). Ketterle wykonał podobny eksperyment z atomami sodu. Kondensaty, które stworzył, zawierały większą liczbę atomów i dlatego mogły być używane do dokładniejszych badań tego zjawiska. Stosując dwa oddzielne kondensaty Bosego-Einsteina, które połączył ze sobą, otrzymał bardzo jasne wzory interferencji (wzajemnego nakładania się). Eksperyment ten wykazał, że kondensat składa się z całkowicie skoordynowanych atomów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: C. Wieman i E. Cornell.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2001 nr 237 s. A10
Gazeta Krakowska 2001 nr 237 s. 2
Dziennik Polski 2001 nr 237 s. 14; nr 240 s. 38, /foto/
Gazeta Wyborcza 2001 nr 237 s. 16, /foto/

0774

Naipaul Vidiadhar Surajprasad ur. 1932 zm. 2018

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2001
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"połączenie percepcyjnej narracji i uczciwości w twórczych poszukiwaniach, dzięki którym zauważamy obecność ukrytych opowieści". Naipaul jest autorem powieści, krótkich opowiadań i reportaży.

Uwagi: **Pisarz pochodzi z Trynidadu.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2001 nr 239 s. 1, 8; nr 240 s. 38, /foto/
Gazeta Wyborcza 2001 nr 239 s. 1, 20, /foto/
Polityka 2001 nr 42 s. 48, /foto/
Poradnik Bibliotekarza 2002 nr 1 s. 19-20
Przekrój 2001 nr 42 s. 72*

0775

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

pracę "na rzecz lepiej zorganizowanego i pokojowego świata".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również sekretarz generalny ONZ Kofi Anan.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2001 nr 240 s. 1, 6
Gazeta Krakowska 2001 nr 240 s. 2
Gazeta Wyborcza 2001 nr 240 s. 1, 2*

0776

Anan Kofi ur. 1938 zm. 2018

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2001

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

działania na rzecz praw człowieka i pokoju na świecie. Sekretarz generalny ONZ "stawił czoło nowym wyzwaniom, jak HIV i AIDS oraz terroryzm międzynarodowy, doprowadził też do bardziej efektywnego wykorzystania skromnych środków organizacji". To dzięki niemu, walka o prawa człowieka nabrała międzynarodowego rozgłosu.

Uwagi: **Sekretarz generalny ONZ ; nagrodę odebrała również Organizacja Narodów Zjednoczonych.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2001 nr 240 s. 1,6, /foto/
Gazeta Krakowska 2001 nr 240 s. 2
Gazeta Wyborcza 2001 nr 240 s. 1, 2*

0777

Kertész Imre ur. 1929 zm. 2016

Kraj - WĘGRY

Rok przyznania nagrody - 2002

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"powieści, które przeciwstawiają osobiste doświadczenie jednostki wobec brutalnej bezstronności historii". Autor powieści: "Los utracony"; "Fiasko"; "Kadysz za nienarodzone dziecko". Najbardziej znana jego debiutancka powieść "Los utracony" (wyd. 1975) oparta na doświadczeniach z obozów koncentracyjnych. Europejscy i amerykańscy krytycy uznali ją za dzieło wybitne, jedną z najbardziej poruszających relacji

obozowych.

Źródło:

*Dziennik Polski 2002 nr 238 s. 1, 15, /foto/
Gazeta Krakowska 2002 nr 1, 2, /foto/
Gazeta Wyborcza 2002 nr 238 s. 1, 6-7, /foto/
Przekrój 2002 nr 42 s. 16-20, /foto/
Polityka 2002 nr 42 s. 72
Forum 2002 nr 49 s. 39-41 /foto/*

0778

Giacconi Riccardo ur. 1931 zm. 2018

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2002

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie pierwszego poza naszą Galaktyką źródła promieni X w kosmosie; autorstwo pierwszego ostrego obrazu Słońca w promieniach X; zbudowanie pierwszego teleskopu rentgenowskiego, który w 1970 roku poleciał na orbitę na pokładzie satelity Uhuru (co w języku suahili znaczy "wolność"); za współtworzenie sond kosmicznych służących obserwacji promieniowania rentgenowskiego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Koshiba i R. Davis Jr.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2002 nr 236 s. 2,16, /foto/
Gazeta Krakowska 2002 nr 236 s. 2; nr 238 s. 16
Dziennik Polski 2002 nr 236 s. 8
Przekrój 2002 nr 42 s. 34-35*

0779

Koshiba Masatoshi ur. 1926

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2002

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

zarejestrowanie strumienia neutronów dobiegających z eksplozji odległej gwiazdy supernowej i zważenie tej cząstki; zbudował detektor, który potwierdził badania Davisa. Prace Davisa i Koshiby przyczyniły się do powstania nowej dziedziny badań - neutrino-astronomii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. Giacconi i R. Davis Jr.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2002 nr 236 s. 2,16, /foto/
Gazeta Krakowska 2002 nr 236 s. 2; nr 238 s. 16
Dziennik Polski 2002 nr 236 s. 8
Przekrój 2002 nr 42 s. 34-35*

0780

Davis Raymond Jr ur. 1914 zm. 2006

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2002

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

skonstruowanie na Ziemi "łapacza" kosmicznych neutronów ze Słońca; zaobserwował około 2000 neutronów pochodzenia słonecznego. Prace Davisa i Koshiby przyczyniły się do powstania nowej dziedziny badań - neutrino-astronomii.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Koshiba i R. Giacconi.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2002 nr 236 s. 2, 16, /foto/
Gazeta Krakowska 2002 nr 236 s. 2; nr 238 s. 16
Dziennik Polski 2002 nr 236 s. 8
Przekrój 2002 nr 42 s. 34-35*

0781

Kahnemann Daniel ur. 1934

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2002

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

zastosowanie narzędzi z dziedziny psychologii w badaniach ekonomicznych "ze szczególnym uwzględnieniem procesów decyzyjnych w warunkach niepewności".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również V.L. Smith.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2002 nr 237 s.23, /foto/
Dziennik Polski 2002 nr 237 s. 1, 13
Gazeta Krakowska 2002 nr 237 s. 2; nr 238 s. 16
Przekrój 2002 nr 42 s. 34-35*

0782

Smith Vernon L. ur. 1927

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2002

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

wprowadzenie do nauk ekonomicznych metody eksperymentu jako narzędzia badań empirycznych, stosowanego w analizie ekonomicznej oraz za badania alternatywnych mechanizmów rynkowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również D. Kahnemann.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2002 nr 237 s.23, /foto/
Gazeta Krakowska 2002 nr 237 s. 2; nr 238 s. 16
Dziennik Polski 2002 nr 237 s. 1,13
Przekrój 2002 nr 42 s. 34-35*

0783

Fenn John B. ur. 1917 zm. 2010

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2002

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"rozwój metod identyfikacji i analizy strukturalnej biologicznych makromolekuł". Metody opracowane przez trójkę noblistów położyły podwaliny pod nową dziedzinę biologii - proteomik. Tak jak zbadanie genomu ludzkiego jest celem genomiki, tak celem proteomiki jest poznanie białek, np. ile ich jest w komórce zdrowej i nowotworowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: T. Koichi i K. Wuethrich.**

Źródło:

Dziennik Polski 2002 nr 237 s. 1, 13
Gazeta Krakowska 2002 nr 237 s. 2; nr 238 s. 16
Gazeta Wyborcza 2002 nr 237 s. 1,18, /foto/
Przekrój 2002 nr 42 s. 34-35

0784

Koichi Tanaka ur. 1959

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2002

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"rozwój metody miękkiej jonizacyjnej desorpcji do analizy biologicznych makromolekuł za pomocą spektrometrii masowej". Metody opracowane przez trójkę noblistów położyły podwaliny pod nową dziedzinę biologii - proteomik. Tak jak zbadanie genomu ludzkiego jest celem genomiki, tak celem proteomiki jest poznanie białek, np. ile ich jest w komórce zdrowej i nowotworowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J.B. Fenn oraz K. Wuethrich.**

Źródło:

Dziennik Polski 2002 nr 237 s. 1, 13
Gazeta Krakowska 2002 nr 237 s. 2; nr 238 s. 16
Gazeta Wyborcza 2002 nr 237 s.1,18, /foto/
Przekrój 2002 nr 42 s. 34-35

0785

Wuethrich Kurt ur. 1938

Kraj - SZWAJCARIA

Rok przyznania nagrody - 2002

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"rozwój spektroskopii magnetycznego rezonansu jądrowego w określaniu trójwymiarowej struktury biologicznych makrocząsteczek w roztworze". Metody opracowane przez trójkę noblistów położyły podwaliny pod nową dziedzinę biologii - proteomik. Tak jak zbadanie genomu ludzkiego jest celem genomiki, tak celem proteomiki jest poznanie białek, np. ile ich jest w komórce zdrowej i nowotworowej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J.B. Fenn oraz T. Koichi.**

Źródło:

Dziennik Polski 2002 nr 237 s. 1,13
Gazeta Krakowska 2002 nr 237 s. 2; nr 238 s. 16
Gazeta Wyborcza 2002 nr 237 s. 1,18, /foto/
Przekrój 2002 nr 42 s. 34-35

0786

Brenner Sydney ur. 1927 zm. 2019

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2002
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
opracowanie zwierzęcego modelu do badań nad procesami rozwoju zarodkowego na przykładzie nicienia *Caenorhabditis elegans*.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J.E.Sulston oraz H.R. Horvitz.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2002 nr 235 s. 3-4, /foto/
Dziennik Polski 2002 nr 235 s.9, /foto/
Gazeta Krakowska 2002 nr 235 s. 2; nr 238 s. 16
Przekrój 2002 nr 42 s. 34-35*

0787

Sulston John E. ur. 1942 zm. 2018

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2002
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
wykazanie w badaniach nad nicieniem *Caenorhabditis elegans*, że zaprogramowana śmierć jest nieodłącznym elementem procesu różnicowania oraz za zidentyfikowanie pierwszej mutacji genu biorącego udział w procesie śmierci komórki.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: S.Brenner oraz H.R. Horovitz.**

Źródło:
*Dziennik Polski 2002 nr 235 s. 9, /foto/
Gazeta Wyborcza 2002 nr 235 s. 3-4, /foto/
Gazeta Krakowska 2002 nr 235 s. 2; nr 238 s. 16
Przekrój 2002 nr 42 s. 34-35*

0788

Horvitz Robert Howard ur. 1947

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2002
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
odkrycie i opisanie genów pełniących kluczową rolę w kontroli procesów apoptozy tj. samobójczej, zaprogramowanej śmierci komórek u nicienia *Caenorhabditis elegans* oraz za zidentyfikowanie genów kierujących eliminacją martwych komórek i wykazanie, że w ludzkim genomie jest odpowiednik ced-3.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J.E. Sulston oraz S. Brenner.**

Źródło:
*Dziennik Polski 2002 nr 235 s. 9, /foto/
Gazeta Wyborcza 2002 nr 235 s. 3-4, /foto/
Gazeta Krakowska 2002 nr 235 s. 2; nr 238 s. 16
Przekrój 2002 nr 42 s. 34-35*

0789

Carter Jimmy ur. 1924

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2002
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
mediacje w światowych konfliktach i obronie praw człowieka.

Źródło:
Gazeta Wyborcza 2002 nr 239 s. 1
Rzeczpospolita 2002 nr 239 s. 4

0790

Lauterbur Paul C. ur. 1929 zm. 2007

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2003
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
obrazowanie ludzkich narządów wewnętrznych za pomocą dokładanych i nieinwazyjnych metod, co jest bardzo ważne w stawianiu medycznej diagnozy, terapii i dalszego monitorowania zdrowia pacjenta. Profesor Paul C. Lauterbur odkrył możliwość tworzenia dwuwymiarowych obrazów struktur biologicznych i cząsteczek chemicznych, które nie mogły być uwidaczniane z użyciem poprzednich metod.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Paul C. Mansfield.**

Źródło:
Gazeta Wyborcza 2003 nr 234
Dziennik Polski 2003 nr 234 s. 1, 12, /foto/
Wprost 2003 nr 42 s. 85

0791

Mansfield Peter ur. 1933 zm. 2017

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2003
Dziedzina - medycyna

Nagrodę przyznano za:
obrazowanie ludzkich narządów wewnętrznych za pomocą dokładanych i nieinwazyjnych metod, co jest bardzo ważne w stawianiu medycznej diagnozy, terapii i dalszego monitorowania zdrowia pacjenta. Profesor Peter Mansfield w 1976 r. uzyskał pierwszy obraz ludzkiej części ciała z wykorzystaniem techniki rezonansu magnetycznego. Był to obraz ludzkiego palca.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Paul C. Lauterbur.**

Źródło:
Gazeta Wyborcza 2003 nr 231 s. 1, /foto/, s. 4-5
Dziennik Polski 2003 nr 231 s. 1, 10, /foto/
Gazeta Krakowska 2003 nr 231 s. 1, 27, /foto/
Wprost 2003 nr 42 s. 85

0792

Coetzee John Maxwell ur. 1940

Kraj - RPA
Rok przyznania nagrody - 2003

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

poruszenie w twórczości tematu dyskryminacji i rasizmu. Opowiada o świecie naznaczonym przez śmierć i gwałt. Akademia Szwedzka napisała w werdykcie, że utwory pisarza odznaczają się "analityczną błyskotliwością i wymownymi dialogami".

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2003 nr 231 s. 1, /foto/, s. 4-5
Dziennik Polski 2003 nr 231 s. 1, 10, /foto/
Gazeta Krakowska 2003 nr 231 s. 1, 27, /foto/
Tygodnik Powszechny 2003 nr 41 s.13
Wprost 2003 nr 41 s. 110
Polityka 2003 nr 41 s. 106-107, /foto/
Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

0793

Abrikosow Aleksiej ur. 1928 zm. 2017

Kraj - ROSJA I USA

Rok przyznania nagrody - 2003

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wniesienie znaczącego wkładu w teorię nadprzewodnictwa i nadciekłości. Materiały nadprzewodnikowe stosowane są na przykład w rezonansie magnetycznym do badań medycznych czy w akceleratorach cząstek w fizyce. Aleksiej Abrikosov wyjaśnił, dlaczego nadprzewodniki typu II zachowują zdolności nadprzewodnictwa w silnym polu magnetycznym.

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2003 nr 235 s. 13, /foto/
Dziennik Polski 2003 nr 235 s. 1, 12, /foto/
Gazeta Krakowska 2003 nr 235 s. 4, /foto/
Wprost 2003 nr 42 s. 84, /foto/

0794

Ginzburg Witalij Łazarewicz ur. 1916 zm. 2009

Kraj - ROSJA

Rok przyznania nagrody - 2003

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wniesienie znaczącego wkładu w teorię nadprzewodnictwa i nadciekłości. Materiały nadprzewodnikowe stosowane są na przykład w rezonansie magnetycznym do badań medycznych czy w akceleratorach cząstek w fizyce. Witalij L. Ginzburg wniósł pionierski wkład w rozwój współczesnej fizyki, otrzymał też wiele nagród, w tym nagrodę Polskiego Towarzystwa Fizycznego.

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2003 nr 235 s. 13, /foto/
Dziennik Polski 2003 nr 235 s. 1, 12, /foto/
Gazeta Krakowska 2003 nr 235 s. 4, /foto/
Wprost 2003 nr 42 s. 84, /foto/

0795

Leggett Anthony ur. 1938

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2003

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wniesienie znaczącego wkładu w teorię nadprzewodnictwa i nadciekłości. Materiały nadprzewodnikowe stosowane są na przykład w rezonansie magnetycznym do badań medycznych czy w akceleratorach cząstek w fizyce. Anthony J. Leggett opracował teorię wyjaśniającą, w jaki sposób atomy izotopu helu oddziałują ze sobą i wchodzą w stan nadciekły. Jego prace pomogły wyjaśnić wiele zjawisk z zakresu fizyki cząsteczek i kosmologii.

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2003 nr 235 s. 13, /foto/

Dziennik Polski 2003 nr 235 s. 1, 12, /foto/

Gazeta Krakowska 2003 nr 235 s. 4, /foto/

Wprost 2003 nr 42 s. 84, /foto/

0796

Agre Peter ur. 1949

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2003

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie kanałów wodnych w komórkach. Zrozumienie tych procesów ma znaczenie dla poznania przyczyn chorób serca, nerek, mięśni i układu nerwowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Roderick MacKinnon.**

Źródło:

Dziennik Polski 2003 nr 236 s. 8, /foto/

Gazeta Krakowska 2003 nr 236 s. 4

Gazeta Wyborcza 2003 nr 236 s. 11

Wprost 2003 nr 42 s. 85, /foto/

Kosmos 2004 nr 3/4 s. 243-249

0797

MacKinnon Roderick ur. 1956

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2003

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

poznanie struktury i działania kanałów jonowych w błonach komórkowych. Zrozumienie tych procesów ma znaczenie dla poznania przyczyn chorób serca, nerek, mięśni i układu nerwowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również P. Agre.**

Źródło:

Dziennik Polski 2003 nr 236 s. 8, /foto/

Gazeta Krakowska 2003 nr 236 s. 4

Gazeta Wyborcza 2003 nr 236 s. 11

Wprost 2003 nr 42 s. 85, /foto/

Kosmos 2004 nr 3/4 s. 243-249

0798

Engle Robert F. ur. 1942

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2003

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

stosowanie metod statystycznych w ekonomicznych sekwencjach czasowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Clive W.J. Granger.**

Źródło:

Dziennik Polski 2003 nr 236 s. 8, /foto/

Gazeta Krakowska 2003 nr 236 s. 4

Śląski Przegląd Statystyczny 2004 nr 3 s. 13-23

0799

Granger Clive W.J. ur. 1934 zm. 2009

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2003

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

stosowanie metod statystycznych w ekonomicznych sekwencjach czasowych.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Robert F. Engle.**

Źródło:

Dziennik Polski 2003 nr 236 s. 8, /foto/

Gazeta Krakowska 2003 nr 236 s. 4

Śląski Przegląd Statystyczny 2004 nr 3 s. 13-23

0800

Ebadi Szirin ur. 1947

Kraj - IRAN

Rok przyznania nagrody - 2003

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"wkład w demokratyzację Iranu oraz walkę o większe prawa kobiet i dzieci".

Uwagi: **prawniczka, wykładowca Uniwersytetu Teherańskiego, pisarka**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2003 nr 238 s. 1, 2, 7, /foto/

Dziennik Polski 2003 nr 238 s. 1, 6, /foto/

Gazeta Krakowska 2003 nr 238 s. 1, 4, /foto/

Wprost 2003 nr 42 s. 98-99, /foto/

Polityka 2003 nr 42 s. 15, /foto/

0801

Buck Linda B. ur. 1947

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2004

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

badania nad węchem, który długo pozostawał najbardziej zagadkowym z naszych zmysłów. Podstawy rozpoznawania i zapamiętywania około 10 tys. różnych zapachów były niezrozumiałe. Dzięki serii pionierskich badań tegoroczni laureaci rozwiązali to zagadnienie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również R. Axel.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2004 nr 234 s. 18
Dziennik Polski 2004 nr 234 s. 1, 9, /foto/
Gazeta Krakowska 2004 nr 234 s. 4, /foto/
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 15
Tygodnik Powszechny 2004 nr 42 s. 5
Polityka 2004 nr 42 s. 82
Wprost 2004 nr 42 s. 90
Biologia w Szkole 2005 nr 2 s. 4-7
Wszechświat z. 4/6 s. 106-109
Kosmos 2005 nr 2/3 s. 149-154

0802

Axel Richard ur. 1946

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2004

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

badania nad węchem, który długo pozostawał najbardziej zagadkowym z naszych zmysłów. Podstawy rozpoznawania i zapamiętywania około 10 tys. różnych zapachów były niezrozumiałe. Dzięki serii pionierskich badań tegoroczni laureaci rozwiązali to zagadnienie.

Uwagi: **Nagrodę otrzymała również L. Buck.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2004 nr 234 s. 18
Dziennik Polski 2004 nr 234 s. 1, 9, /foto/
Gazeta Krakowska 2004 nr 234 s. 4, /foto/
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 15
Tygodnik Powszechny 2004 nr 42 s. 5
Polityka 2004 nr 42 s. 82, /foto/
Wprost 2004 nr 42 s. 90
Biologia w Szkole 2005 nr 2 s. 4-7
Wszechświat 2005 z. 4/6 s. 106-109
Kosmos 2005 nr 2/3 s. 149-154

0803

Gross David J. ur. 1941

Rok przyznania nagrody - 2004

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

za odkrycie zjawiska asymptotycznej swobody w teorii silnych oddziaływań między cząstkami

elementarnymi. W czerwcu 1973 roku w "Physical Review Letters" ukazały się dwie prace - jedna autorstwa Grossa i Wilczka, a druga Politzera - które tłumaczyły "więzienie" kwarków.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: D. H.Politzer i F. Wilczek.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2004 nr 235 s.13, /foto/
Dziennik Polski 2004 nr 235 s.1,9, /foto/
Gazeta Krakowska 2004 nr 235 s. 1, 7, /foto/
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 16
Tygodnik Powszechny 2004 nr 42 s. 5
Polityka 2004 nr 42 s. 82, /foto/
Wprost 2004 nr 42 s. 90, /foto/*

0804

Politzer David Hugh ur. 1949

Rok przyznania nagrody - 2004

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

za odkrycie zjawiska asymptotycznej swobody w teorii silnych oddziaływań między cząstkami elementarnymi. W czerwcu 1973 roku w "Physical Review Letters" ukazały się dwie prace - jedna autorstwa Grossa i Wilczka, a druga Politzera - które tłumaczyły "więzienie" kwarków.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również : D. Gross i F. Wilczek.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2004 nr 235 s.13, /foto/
Dziennik Polski 2004 nr 235 s.1,9, /foto/
Gazeta Krakowska 2004 nr 235 s. 1, 7, /foto/
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 16
Tygodnik Powszechny 2004 nr 42 s. 5
Polityka 2004 nr 42 s. 82, /foto/
Wprost 2004 nr 42 s. 90, /foto/*

0805

Wilczek Frank ur. 1951

Rok przyznania nagrody - 2004

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie zjawiska asymptotycznej swobody w teorii silnych oddziaływań między cząstkami elementarnymi. W czerwcu 1973 roku w "Physical Review Letters" ukazały się dwie prace - jedna autorstwa Grossa i Wilczka, a druga Politzera - które tłumaczyły "więzienie" kwarków.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. L. Hall i T. W. Haensch.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2004 nr 235 s. 13, /foto/
Dziennik Polski 2004 nr 235 s. 1, 9, /foto/
Gazeta Krakowska 2004 nr 235 s. 1, 7, /foto/
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 16
Tygodnik Powszechny 2004 nr 42 s. 5
Polityka 2004 nr 42 s. 82, /foto/
Wprost 2004 nr 42 s. 90, /foto/*

0806

Ciechanover Aaron ur. 1947

Kraj - IZRAEL

Rok przyznania nagrody - 2004

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie procesu degradacji białek w komórkach, w którym bierze udział białko ubikwityna. Ubikwityna jest dla białek rodzajem etykiety, oznaczającym, że są one przeznaczone do zniszczenia.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Hershko i I. Rose.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2004 nr 236 s. 1, 9, /foto/
Gazeta Krakowska 2004 nr 236 s. 4, /foto/
Gazeta Wyborcza 2004 nr 236 s. 18, /foto/
Wprost 2004 nr 42 s. 90
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 15
Polityka 2004 nr 42 s. 82, /foto/
Tygodnik Powszechny 2004 nr 42 s. 5
Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/
Postępy Biochemii 2004 nr 4 s. 294-295
Biologia w Szkole 2005 nr 1 s. 6-9
Chemia w Szkole 2005 nr 3 s. 6-8
Kosmos 2005 nr 2/3 s. 133-148*

0807

Hershko Avram ur. 1937

Kraj - IZRAEL

Rok przyznania nagrody - 2004

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie procesu degradacji białek w komórkach, w którym bierze udział białko ubikwityna. Ubikwityna jest dla białek rodzajem etykiety, oznaczającym, że są one przeznaczone do zniszczenia.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Ciechanover i I. Rose.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2004 nr 236 s. 1, 9, /foto/
Gazeta Krakowska 2004 nr 236 s. 4, /foto/
Gazeta Wyborcza 2004 nr 236 s. 18, /foto/
Wprost 2004 nr 42 s. 90
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Polityka 2004 nr 42 s. 82, /foto/
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 15
Tygodnik Powszechny 2004 nr 42 s. 5
Postępy Biochemii 2004 nr 4 s. 294-295
Biologia w Szkole 2005 nr 1 s. 6-9
Chemia w Szkole 2005 nr 3 s. 6-8
Kosmos 2005 nr 2/3 s. 133-148*

0808

Rose Irwin ur. 1926 zm. 2015

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2004
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie procesu degradacji białek w komórkach, w którym bierze udział białko ubikwityna. Ubikwityna jest dla białek rodzajem etykiety, oznaczającym, że są one przeznaczone do zniszczenia.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. Ciechanover i A. Hershko.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2004 nr 236 s. 1, 9, /foto/
Gazeta Krakowska 2004 nr 236 s. 4, /foto/
Gazeta Wyborcza 2004 nr 236 s. 18, /foto/
Wprost 2004 nr 42 s. 90
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 15
Polityka 2004 nr 42 s. 82, /foto/
Tygodnik Powszechny 2004 nr 42 s. 5
Postępy Biochemii 2004 nr 4 s. 294-295
Biologia w Szkole 2005 nr 1 s. 6-9
Chemia w Szkole 2005 nr 3 s. 6-8
Kosmos 2005 nr 2/3 s. 133-148*

0809

Jelinek Elfriede ur. 1946

Kraj - AUSTRIA
Rok przyznania nagrody - 2004
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

demaskowanie absurdalności stereotypów społecznych w powieściach i dramatach. Twórczość Elfriede Jelinek spodobała się, jak tłumaczyli w swoim werdykcie członkowie jury - za muzyczną płynność swoich powieści, za niezwykłą pasję językową, która odślania absurdu społecznych stereotypów i ich podporządkowującą rolę.

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2004 nr 237 s. 1, 12-14, /foto/
Dziennik Polski 2004 nr 237 s. 1, 16, /foto/
Gazeta Krakowska 2004 nr 237 s. 2, /foto/
Tygodnik Powszechny 2004 nr 42 s. 5
Wprost 2004 nr 42 s. 108-109, /foto/
Polityka 2004 nr 42 s. 106-107, /foto/
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 16
Wysokie obcasy 2004 nr 42 s. 12, /foto/
Forum 2004 nr 41 s. 4, /foto/
Poradnik Bibliotekarza 2004 nr 11 s. 22*

0810

Maathai Wangari ur. 1940 zm. 2011

Kraj - KENIA
Rok przyznania nagrody - 2004
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

stałą działalność na rzecz "rozwoju przyrody, wolności poglądów i demokracji" w jej ojczystej Kenii i w całej Afryce. "Jesteśmy przekonani, że Maathay jest silnym głosem, przemawiającym w imię lepszych sił w

Afryce, w promowaniu pokoju i dobrych warunków życia na tym kontynencie".

Uwagi: **Jako pierwsza kobieta w Afryce Środkowej i Wschodniej zdobyła doktorat (z zoologii). Jest pierwszą kobietą, która została w Kenii profesorem uniwersytetu.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2004 nr 238 s. 1, 6, /foto/
Dziennik Polski 2004 nr 238 s. 1, 6, /foto/
Gazeta Krakowska 2004 nr 238 s. 1, 4, /foto/
Wprost 2004 nr 42 s. 10, /foto/
Polityka 2004 nr 42 s. 82, /foto/
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 16
Tygodnik Powszechny 2004 nr 42 s. 5
Forum 2004 nr 41 s. 4-5, /foto/
Wysokie Obcasy 2004 nr 42 s. 16, /foto/
Biologia w Szkole 2005 nr 1 s. 21-22
Śląsk nr 11 s. 61

0811

Kydland Finn ur. 1944

Kraj - NORWEGIA

Rok przyznania nagrody - 2004

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"pracę wyjaśniającą, w jaki sposób na cykle koniunkturalne wpływają takie czynniki jak zmiany w polityce ekonomicznej i technologii".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Edward Prescott.**

Źródło:

Dziennik Polski 2004 nr 240 s. 9
Gazeta Krakowska 2004 nr 240 s. 4, /foto/
Gazeta Wyborcza 2004 nr 240 s.23, /foto/
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 16

0812

Prescott Edward ur. 1941

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2004

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"pracę wyjaśniającą, w jaki sposób na cykle koniunkturalne wpływają takie czynniki jak zmiany w polityce ekonomicznej i technologii".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Finn Kydland.**

Źródło:

Dziennik Polski 2004 nr 240 s. 9
Gazeta Krakowska 2004 nr 240 s.4, /foto/
Gazeta Wyborcza 2004 nr 240 s.23, /foto/
Forum Akademickie 2004 nr 11 s. 37
Świat Nauki 2004 nr 12 s. 16

0813

Marshall Barry J. ur. 1951

Kraj - AUSTRALIA

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie bakterii *Helicobacter pylori* i jej roli w rozwoju choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. Robin Warren.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2005 nr 231 s. 20, /foto/

Dziennik Polski 2005 nr 232 s. 1, 7, /foto/

Rzeczpospolita 2005 nr 232 s. 1, 12

Gazeta Krakowska 2005 nr 231 s. 1, 7, /foto/

Wprost 2005 nr 41 s. 98, /foto/

Wiedza i Życie 2005 nr 11 s. 10-11, /foto/

0814

Warren Robin J. ur. 1937

Kraj - AUSTRALIA

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie bakterii *Helicobacter pylori* i jej roli w rozwoju choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Barry J. Marshall.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2005 nr 231 s. 20, /foto/

Dziennik Polski 2005 nr 232 s. 1, 7, /foto/

Rzeczpospolita 2005 nr 232 s. 1, 12

Gazeta Krakowska 2005 nr 231 s. 1, 7, /foto/

Wprost 2005 nr 41 s. 98, /foto/

Wiedza i Życie 2005 nr 11 s. 10-11, /foto/

0815

Glauber Roy J. ur. 1925 zm. 2018

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

teoretyczny opis zachowania cząstek światła.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: J. L. Hall i T. W. Haensch.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2005 nr 232 s. 1, 21, /foto/

Dziennik Polski 2005 nr 233 s. 1, 7, /foto/

Gazeta Krakowska 2005 nr 232 s. 7, /foto/

Rzeczpospolita 2005 nr 233 s. 13, /foto/

Wprost 2005 nr 41 s. 99, /foto/

Wiedza i Życie 2005 nr 11 s. 10-11, /foto/

Postępy Fizyki 2006 z. 1 s. II-III okł.

0816

Hall John L. ur. 1934

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wkład w rozwój precyzyjnej spektroskopii laserowej, czyli za określenie barwy światła atomów i cząteczek z ekstremalną dokładnością.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również : R. J. Glauber i T. W. Haensch.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2005 nr 232 s. 1, 21, /foto/

Dziennik Polski 2005 nr 233 s. 1, 7, /foto/

Gazeta Krakowska 2005 nr 232 s. 7, /foto/

Rzeczpospolita 2005 nr 233 s. 13, /foto/

Wprost 2005 nr 41 s. 99, /foto/

Wiedza i Życie 2005 nr 11 s. 10-11, /foto/

Postępy Fizyki 2006 z. 1 s. II-III okt.

0817

Haensch Theodor ur. 1941

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wkład w rozwój precyzyjnej spektroskopii laserowej, czyli za określenie barwy światła atomów i cząteczek z ekstremalną dokładnością.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. J. Glauber i J. Hall.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2005 nr 235 s. 1, 21, /foto/

Dziennik Polski 2005 nr 233 s. 1, 7, /foto/

Gazeta Krakowska 2005 nr 232 s. 7, /foto/

Rzeczpospolita 2005 nr 233 s. 13, /foto/

Wprost 2005 nr 41 s. 99, /foto/

Wiedza i Życie 2005 nr 11 s. 10-11, /foto/

0818

Chauvin Yve ur. 1930 zm. 2015

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

taniec odbijany dwóch cząsteczek chemicznych (metateza). Reakcja ta polegała na wzajemnej wymianie grup atomów między dwiema cząsteczkami.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. H. Grubbs i R. R. Schrock.**

Źródło:

Dziennik Polski 2005 nr 234 s. 1, 10, /foto/

Gazeta Krakowska 2005 nr 233 s. 5, /foto/

Gazeta Wyborcza 2005 nr 233 s.18, /foto/

*Rzeczpospolita 2005 nr 234 s. 11, /foto/
Wprost 2005 nr 41 s. 100, /foto/
Wiedza i Życie 2005 nr 11 s. 10-11
Chemia w Szkole 2006 nr 4 s. 6-12*

0819

Schrock Richard R. ur. 1945

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

taniec odbijany dwóch cząsteczek chemicznych (metateza). Reakcja ta polegała na wzajemnej wymianie grup atomów między dwiema cząsteczkami.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: R. H. Grubbs i Y. Chauvin.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2005 nr 234 s. 1, 10, /foto/
Gazeta Krakowska 2005 nr 233 s. 5, /foto/
Gazeta Wyborcza 2005 nr 233 s.18, /foto/
Rzeczpospolita 2005 nr 234 s. 11, /foto/
Wprost 2005 nr 41 s. 100, /foto/
Wiedza i Życie 2005 nr 11 s. 10-11
Chemia w Szkole 2006 nr 4 s. 6-12*

0820

Grubbs Robert H. ur. 1945

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

taniec odbijany dwóch cząsteczek chemicznych (metateza). Reakcja ta polegała na wzajemnej wymianie grup atomów między dwiema cząsteczkami.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Y. Chauvin i R. R. Schrock.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2005 nr 234 s. 1, 10, /foto/
Gazeta Krakowska 2005 nr 233 s. 5, /foto/
Gazeta Wyborcza 2005 nr 237 s. 26, /foto/
Rzeczpospolita 2005 nr 234 s. 11, /foto/
Wiedza i Życie 2005 nr 11 s. 10-11
Chemia w Szkole 2006 nr 4 s. 6-12*

0821

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (MAEA)

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

zapobieganie wykorzystywaniu energii nuklearnej do celów militarnych oraz starania się o możliwie najbezpieczniejsze wykorzystanie tej energii do celów pokojowych.

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2005 nr 235 s. 1, 8, /foto/
Gazeta Krakowska 2005 nr 235 s. 3, /foto/
Rzeczpospolita 2005 nr 236 s. 1, 4, /foto/
Wprost 2005 nr 41 s. 108, /foto/
Wiedza i Życie 2005 nr 11 s. 10-11

0822

Schelling Thomas C. ur. 1921 zm. 2016

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"rozszerzenie naszego rozumienia konfliktu i współpracy poprzez analizę (w kategoriach) teorii gier". Prace Aumanna i Schellinga pozwoliły zastosować teorię gier - lub teorię decyzji interaktywnej - do poszukiwania odpowiedzi na pytanie, dlaczego niektóre grupy, organizacje i kraje odnoszą sukcesy we współpracy, natomiast inne popadają w konflikty.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również R. J. Aumann.**

Źródło:

Dziennik Polski 2005 nr 238 s. 15, /foto/
Gazeta Krakowska 2005 nr 237 s. 7, /foto/
Rzeczpospolita 2005 nr 238 s. B2, /foto/
Wprost 2005 nr 42 s. 64
Wiedza i Życie 2005 nr 11 s. 10-11
Wiadomości Statystyczne 2005 nr 12 s. 101-103

0823

Aumann Robert J. ur. 1930

Kraj - IZRAEL

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"rozszerzenie naszego rozumienia konfliktu i współpracy poprzez analizę (w kategoriach) teorii gier". Prace Aumanna i Schellinga pozwoliły zastosować teorię gier - lub teorię decyzji interaktywnej - do poszukiwania odpowiedzi na pytanie, dlaczego niektóre grupy, organizacje i kraje odnoszą sukcesy we współpracy, natomiast inne popadają w konflikty.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również T. C. Schelling.**

Źródło:

Dziennik Polski 2005 nr 238 s. 15, /foto/
Gazeta Krakowska 2005 nr 237 s. 7, /foto/
Rzeczpospolita 2005 nr 238 s. B2, /foto/
Wiedza i Życie 2005 nr 11 s. 10-11
Wiadomości Statystyczne 2005 nr 12 s. 101-103

0824

Pinter Harold ur. 1930 zm. 2008

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2005

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
odkrywanie "przepaści pod codzienną gadaniną i wymuszanie wejścia do zamkniętych przestrzeni ucisku".

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2005 nr 237 s. 18, 19, nr 241 s.21, /foto/

Dziennik Polski 2005 nr 241 s. 1, 12, /foto/

Gazeta Krakowska 2005 nr 240 s. 3, /foto/

Wprost 2005 nr 42 s. 124-125, /foto/

Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku. Neofilologia 2006 T. 9 s. 175-185

0825

Kornberg Roger D. ur. 1947

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2006

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

zbadanie dokładnych mechanizmów odpowiedzialnych za proces transkrypcji genów. Proces ten jest bardzo ważny dla poprawnego działania każdej żywej komórki eukariotycznej.

Źródło:

Dziennik Polski 2006 nr 233 s. 11, /foto/

Gazeta Krakowska 2006 nr 233 s. 4, /foto/

Gazeta Wyborcza 2006 nr 233 s. 17, /foto/

Rzeczpospolita 2006 nr 233 s. 12, /foto/

Wiedza i Życie 2006 nr 11 s. 14-15

Biologia w Szkole 2007 nr 1 s. 31-37

Chemia w Szkole 2007 nr 1 s. 6-9

0826

Smoot George F. ur. 1945

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2006

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

badania promieniowania ciała doskonale czarnego we wszechświecie i anizotropii kosmicznego promieniowania tła.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również J. C. Mather.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2006 nr 232 s. 1, 20, /foto/

Dziennik Polski 2006 nr 232 s. 1, 9, /foto/

Rzeczpospolita 2006 nr 232 s. 10, /foto/

Wiedza i Życie 2006 nr 11 s. 14-15

Urania-Postępy Astronomii 2006 nr 6 s. 264

Postępy Fizyki 2007 z. 1 s. 2-3

0827

Mather John C. ur. 1945

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2006
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
badania promieniowania ciała doskonale czarnego we wszechświecie i anizotropii kosmicznego promieniowania tła.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również G. F. Smoot.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2006 nr 232 s. 1, 20, /foto/
Dziennik Polski 2006 nr 232 s. 1, 9, /foto/
Rzeczpospolita 2006 nr 232 s. 10, /foto/
Wiedza i Życie 2006 nr 11 s. 14-15
Postępy Fizyki 2008 z. 1 s. 12-29*

0828

Mello Craig C. ur. 1960

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2006
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie zjawiska interferencji RNA, które polega na wyłączaniu genów za pomocą dwuniciowych fragmentów RNA.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A. Z. Fire.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2006 nr 231 s. 24, /foto/
Dziennik Polski 2006 nr 231 s. 9, /foto/
Rzeczpospolita 2006 nr 231 s. 13, /foto/
Gazeta Krakowska 2006 nr 231 s. 4, /foto/
Wiedza i Życie 2006 nr 11 s. 14-15
Tygodnik Powszechny 2006 nr 42 s. 4*

0829

Fire Andrew Z. ur. 1959

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2006
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie zjawiska interferencji RNA, które polega na wyłączaniu genów za pomocą dwuniciowych fragmentów RNA.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również C. C. Mello.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2006 nr 231 s. 24 /foto/
Dziennik Polski 2006 nr 231 s. 9 /foto/
Rzeczpospolita 2006 nr 231 s. 13 /foto/
Gazeta Krakowska 2006 nr 231 s. 4 /foto/
Wiedza i Życie 2006 nr 11 s. 14-15
Tygodnik Powszechny 2006 nr 42 s. 4*

0830

Phelps Edmund S. ur. 1933

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2006

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

analizę międzyokresowych zależności w polityce makroekonomicznej.

Źródło:

Dziennik Polski 2006 nr 237 s. 11

Gazeta Wyborcza 2006 nr 237 s. 29 /foto/

Wiedza i Życie 2006 nr 11 s. 14-15

Prace i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego 2007 z. 3 s. 219-229

Problemy Polityki Społecznej 2007 nr 10 s. 257-267

Prace Naukowe. Ekonomika / Politechnika Radomska im. Kazimierza Pułaskiego 2006 nr 3 s. 299-307

0831

Pamuk Orhan ur. 1952

Kraj - TURCJA

Rok przyznania nagrody - 2006

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"w poszukiwaniu melancholijnej duszy swojego rodzinnego miasta odkrył nowe symbole zderzenia i przenikania się kultur".

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2006 nr 240 s. 1, 14-16, /foto/

Gazeta Wyborcza 2006 nr 240 dod. Kraków s. 1, 14-16, /foto/

Gazeta Krakowska 2006 nr 240 s. 23, /foto/

Dziennik Polski 2006 nr 240 s. 1, 10, /foto/

Rzeczpospolita 2006 nr 240 s. 1, 2, 6, 9, 11, /foto/

Tygodnik Powszechny 2006 nr 43 (dodatek: Książki w tygodniu s. 1, 4-5, /foto/)

Gazeta Wyborcza 2006 nr 288 s. 18

Odra 2006 nr 11 s. 124

0832

Junus Muhammad ur. 1940

Kraj - BANGLADESZ

Rok przyznania nagrody - 2006

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

działalność na rzecz postępu gospodarczego i społecznego wśród najuboższych.

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2006 nr 241 s. 1, 8, /foto/; nr 288 s. 28

Gazeta Krakowska 2006 nr 241 s. 1, 2, 4, /foto/

Rzeczpospolita 2006 nr 241 s. 1, 5, /foto/

Tygodnik Powszechny 2006 nr 43 (dod. Książki w tygodniu s. 1, 4, /foto/)

0833

Capecchi Mario R. ur. 1937

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

badania nad tzw. zarodkowymi komórkami macierzystymi, które umożliwiają modyfikację genów i w konsekwencji walkę z wieloma chorobami ludzkimi.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: O. Smithies i M. Evans.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2007 nr 236 s. 1, 20, /foto/

Gazeta Krakowska 2007 nr 236 s.4

Rzeczpospolita 2007 nr 236 s. 1, A13, /foto/

Dziennik Polski 2007 nr 236 s. 9

Tygodnik Powszechny 2007 nr 42 s. 7

0834

Smithies Oliver ur. 1925 zm. 2017

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

badania nad tzw. zarodkowymi komórkami macierzystymi, które umożliwiają modyfikację genów i w konsekwencji walkę z wieloma chorobami ludzkimi.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Capecchi i M. Evans.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2007 nr 236 s. 1, 20, /foto/

Gazeta Krakowska 2007 nr 236 s. 4

Rzeczpospolita 2007 nr 236 s. 1, A13, /foto/

Dziennik Polski 2007 nr 236 s. 9

Wprost 2007 nr 42 s. 78-80, /foto/

Tygodnik Powszechny 2007 nr 42 s. 7

Biologia w Szkole 2007 nr 6 s. 39-41

0835

Evans Martin J. ur. 1941

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

badania nad tzw. zarodkowymi komórkami macierzystymi, które umożliwiają modyfikację genów i w konsekwencji walkę z wieloma chorobami ludzkimi.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Capecchi i O. Smithies.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2007 nr 236 s. 1, 20 /foto/

Gazeta Krakowska 2007 nr 236 s.4

Rzeczpospolita 2007nr 236 s. 1, A13, /foto/

0836

Ertl Gerhard ur. 1936

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

badania procesów chemicznych zachodzących na powierzchni ciał stałych.

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2007 nr 238 s. 20, /foto/

Gazeta Krakowska 2007 nr 238 s. 4, /foto/

Rzeczpospolita 2007 nr 238 s. A14, /foto/

Dziennik Polski 2007 nr 238 s. 1, 10, /foto/

0837

Fert Albert ur. 1938

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie efektu gigantycznego magnetooporu (GMR), dzięki któremu np. twarde dyski mogą być coraz pojemniejsze.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również P. Grunberg.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 2007 nr 237 s. 4, /foto/

Rzeczpospolita 2007 nr 237 s. 1, A12, /foto/

Dziennik Polski 2007 nr 237 s. 12, /foto/

Postępy Fizyki 2008 T. 59 z. 1. s. II okładki i 2

0838

Grunberg Peter A. ur. 1939 zm. 2018

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie efektu gigantycznego magnetooporu (GMR), dzięki któremu np. twarde dyski mogą być coraz pojemniejsze.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A. Fert.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 2007 nr 237 s. 4, /foto/

Rzeczpospolita 2007nr 237 s. 1, A12, /foto/

Dziennik Polski 2007 nr 237 s. 12, /foto/

Postępy Fizyki 2008 T. 59 z. 1. s. II okładki i 2

0839

Maskin Eric S. ur. 1950

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"położenie fundamentów teorii projektowania mechanizmów gospodarczych."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: L. Hurwicz i R. Myerson.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2007 nr 242 s. 26

Gazeta Krakowska 2007 nr 242 s. 1, 3, /foto/

Rzeczpospolita 2007 nr 242 s. B16, /foto/

Dziennik Polski 2007 nr 242 s. 15

Wprost 2007 nr 43 s. 48, /foto/

0840

Lessing Doris ur. 1919 zm. 2013

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

bycie "epicką wyrazicielką kobiecych doświadczeń, które ze sceptycyzmem, żarem i wizjonerską siłą zgłębia podzieloną cywilizację".

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2007 nr 239 s. 1, 19, 22, /foto/

Rzeczpospolita 2007 nr 239 s. 1, A9, /foto/

Dziennik Polski 2007 nr 239 s. 1, 14-15, /foto/

Wprost 2007 nr 44 s. 114, /foto/

Wprost 2007 nr 42 s. 118-119, /foto/

Forum 2007 nr 42 s. 52-54, /foto/

Polityka 2007 nr 42 s. 115, /foto/

Tygodnik Powszechny 2007 nr 42 s. 25, /foto/

Akant 2007 nr 12 s. 9

0841

Hurwicz Leonid ur. 1917 zm. 2008

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"położenie fundamentów teorii projektowania mechanizmów gospodarczych".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: E. S. Maskin i R. B. Myerson.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2007 nr 242 s. 26

Gazeta Krakowska 2007 nr 242 s. 1, 3, /foto/

*Rzeczpospolita 2007 nr 242 s. B16, /foto/
Dziennik Polski 2007 nr 242 s. 15
Wprost 2007 nr 43 s. 48, /foto/
Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/
Zarządzanie Ryzykiem 2007 nr 23 s. 153-155*

0842

Gore Al ur. 1948

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

upowszechnianie wiedzy na temat globalnego ocieplenia wywołanego przez człowieka i stworzenie podstaw dla środków, które są niezbędne do walki z takimi zmianami.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Międzynarodowy Panel ds. Zmian Klimatu.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2007 nr 240 s. 2, 8, /foto/
Gazeta Krakowska 2007 nr 240 s. 1, 4, /foto/
Rzeczpospolita 2007 nr 240 s. 1, 2, 6, /foto/
Duży Format - dodatek do Gazety Wyborczej 2007 nr 42 s. 12, 13, /foto/
Wprost 2007 nr 42 s. 93, /foto/
Śląsk 2007 nr 11 s. 61
Problemy Ekologii 2008 nr 3 s. 131-133*

0843

Myerson Roger B. ur. 1951

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"położenie fundamentów teorii projektowania mechanizmów gospodarczych."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: L. Hurwicz i E. Maskin.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2007 nr 242 s. 26
Gazeta Krakowska 2007 nr 242 s. 1, 3, /foto/
Rzeczpospolita 2007 nr 242 s. B16, /foto/
Dziennik Polski 2007 nr 242 s. 15
Wprost 2007 nr 43 s. 48, /foto/*

0844

Międzynarodowy Panel ds. Zmian Klimatu

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2007

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

upowszechnianie wiedzy na temat globalnego ocieplenia wywołanego przez człowieka i stworzenie podstaw dla środków, które są niezbędne do walki z takimi zmianami.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również A. Gore.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2007 nr 240 s. 2, 8, /foto/
Gazeta Krakowska 2007 nr 240 s. 1, 4, /foto/
Rzeczpospolita 2007 nr 240 s. 1, 2, 6, /foto/
Duży Format - dodatek do Gazety Wyborczej 2007 nr 42 s. 12, 13, /foto/
Wprost 2007 nr 43 s. 48, /foto/*

0845

Clezio Jean-Marie Gustave ur. 1940

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 2008
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"prozę o zagubionych światach".

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2008 nr 238 s. 1, 22-23, /foto/
Rzeczpospolita 2008 nr 238 s. 1, 20-21, /foto/
Dziennik Polski 2008 nr 238 s. 10, /foto/
Gazeta Krakowska 2008 nr 238 s. 10, /foto/*

0846

Hausen Harold ur. 1936

Kraj - NIEMCY
Rok przyznania nagrody - 2008
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
"wykrycie związku między zakażeniem HPV a rozwojem tego nowotworu".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: F. Barre-Sinoussi i L. Montagnier.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2008 nr 235 s. 1, 18, /foto/
Gazeta Krakowska 2008 nr 235 s. 9, /foto/
Rzeczpospolita 2008 nr 235 s. A22-A23, /foto/
Dziennik Polski 2008 nr 235 s. 1, 7, /foto/*

0847

Barre-Sinoussi Françoise ur. 1947

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 2008
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
"badania nad wirusem HIV".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: L. Montagnier i H. Hausen.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2008 nr 235 s. 1, 18, /foto/
Gazeta Krakowska 2008 nr 235 s. 9, /foto/*

0848

Montagnier Luc ur. 1932

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 2008
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
"badania nad wirusem HIV".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: F. Barre-Sinoussi i H. Hausen.**

Źródło:
Gazeta Wyborcza 2008 nr 235 s. 1, 18, /foto/
Gazeta Krakowska 2008 nr 235 s. 9, /foto/
Rzeczpospolita 2008 nr 235 s. A22-A23, /foto/
Dziennik Polski 2008 nr 235 s. 1, 7, /foto/

0849

Kobayashi Makoto ur. 1944

Kraj - JAPONIA
Rok przyznania nagrody - 2008
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
"wykazanie, że złamana symetria przewiduje istnienie w przyrodzie przynajmniej trzech rodzin kwarków".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Toshihide i Y. Namu.**

Źródło:
Gazeta Krakowska 2008 nr 236 s. 9
Gazeta Wyborcza 2008 nr 236 s. 1, 18, /foto/
Rzeczpospolita 2008 nr 236 s. A20-12, /foto/
Dziennik Polski 2008 nr 236 s. 9, /foto/

0850

Maskawa Toshihide ur. 1940

Kraj - JAPONIA
Rok przyznania nagrody - 2008
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
"wykazanie, że złamana symetria przewiduje istnienie w przyrodzie przynajmniej trzech rodzin kwarków".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Kobayashi i Y. Namu.**

Źródło:
Gazeta Krakowska 2008 nr 236 s. 9
Gazeta Wyborcza 2008 nr 236 s. 1, 18, /foto/
Rzeczpospolita 2008 nr 236 s. A20-12, /foto/
Dziennik Polski 2008 nr 236 s. 9, /foto/

0851

Nambu Yoichiro ur. 1921 zm. 2015

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2008

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"wykazanie, że złamana symetria przewiduje istnienie w przyrodzie przynajmniej trzech rodzin kwarków".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Kobayashi i T. Maskawa.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 2008 nr 236, s. 9

Gazeta Wyborcza 2008 nr 236, s. 1, 18, /foto/

Rzeczpospolita 2008 nr 236, s. A20-12, /foto/

Dziennik Polski 2008 nr 236, s. 9, /foto/

0852

Chalfie Martin ur. 1947

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2008

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie zielonego białka fluoryzującego (GFP) oraz za badania nad nim.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: O. Shimomura i R.Y. Tsien.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2008 nr 237 s. 19, /foto/

Gazeta Krakowska 2008 nr 237 s.9

Rzeczpospolita 2008 nr 237 s. A22-A23, /foto/

Dziennik Polski 2008 nr 237 s. 8

Wprost 2008 nr 42 s. 80-81, /foto/

Biologia w Szkole 2008 nr 6 s. 5-9

0853

Shimomura Osamu ur. 1928 zm. 2018

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2008

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie zielonego białka fluoryzującego (GFP) oraz za badania nad nim.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Chalfie i R. Y. Tsien.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2008 nr 237, s. 19, /foto/

Gazeta Krakowska 2008 nr 237 s.9

Rzeczpospolita 2008 nr 237 s. A22-A23, /foto/

Dziennik Polski 2008 nr 237 s. 8

Wprost 2008 nr 42 s. 80-81

Biologia w Szkole 2008 nr 6 s. 5-9

0854

Tsien Roger Y. ur. 1952 zm. 2016

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2008

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie zielonego białka fluoryzującego (GFP) oraz za badania nad nim.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Chalfie i O. Shimomura.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2008 nr 237, s. 19, /foto/

Gazeta Krakowska 2008 nr 237 s.9

Rzeczpospolita 2008 nr 237 s. A22-A23, /foto/

Dziennik Polski 2008 nr 237 s. 8

Wprost 2008 nr 42 s. 80-81

Biologia w Szkole 2008 nr 6 s. 5-9

0855

Krugman Paul ur. 1953

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2008

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

prace dotyczące nowej teorii handlu międzynarodowego oraz nowej geografii ekonomicznej.

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2008 nr 241, s. 1, 6, /foto/

Rzeczpospolita 2008 nr 241 s. B20, /foto/

Dziennik Polski 2008 nr 241 s. 9, /foto/

0856

Ahtisaari Martti ur. 1937

Kraj - FINLANDIA

Rok przyznania nagrody - 2008

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"przyczynienie się do budowy bardziej pokojowego świata i braterstwa między narodami zgodnie z duchem Alfreda Nobla".

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2008 nr 239, s. 15, /foto/

Gazeta Krakowska 2008 nr 239 s. 1, 9, /foto/

Rzeczpospolita 2008 nr 239 s. 1, A7, /foto/

Dziennik Polski 2008 nr 239 s. 1, 9, /foto/

Wprost 2008 nr 42 s. 10, /foto/

0857

Rotblat Józef ur. 1908 zm. 2005

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 1995

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"zasługi w zmniejszaniu roli jaką odgrywa broń atomowa w polityce międzynarodowej oraz likwidację tej broni".

Uwagi: **Żydowski fizyk polskiego pochodzenia. Nagrodę otrzymał również ruch Pugwash Conferences on Science and World Affairs.**

Źródło:

Wprost 2008 nr 41 s. 76-81, /foto/

Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0858

Pugwash

Rok przyznania nagrody - 1995

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

wysiłki w walce ze zbrojeniami jądrowymi. W uzasadnieniu podano: za "zasługi w zmniejszaniu roli jaką odgrywa broń atomowa w polityce międzynarodowej oraz za likwidację tej broni".

Uwagi: **Pełna nazwa : Pugwash Conferences on Science and Word Affairs. Nagrodę otrzymał również J. Rotblat.**

Źródło:

Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

0859

Nobel Alfred ur. 1833 zm. 1896

Kraj - SZWECJA

Uwagi: **testament Nobla: "kapitał zostanie przez egzekutorów ulokowany bezpiecznie w papierach, tworzących fundusz, którego procenty każdego roku mają być rozdzielone w formie nagród między tych, którzy w roku poprzedzającym przynieśli ludzkości największe korzyści".**

Źródło:

Prawo i Życie 1980 nr 43 s. 15

Broniarek Z., Tajemnice Nagrody Nobla. Warszawa 1987 189 s.

Gazeta Krakowska 1992 nr 289 s. 5

Przegląd Techniczny 1990 nr 28 s.24

Polityka 1996 nr 42 s. 80

Wprost 1999 nr 1 s. 74-75

Polityka 1998 nr 44 s. 84-86

Wiedza i Życie 2001 nr 2 s. 45-49

Wiedza i Życie 2001 nr 3 s. 48-51

0860

Blackburn Elizabeth ur. 1948

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

badania w jaki sposób chromosomy mogą odtwarzać się bez uszczerbku w czasie podziału komórki, a także jaki enzym zabezpiecza je przed zniszczeniem; "To fundamentalny mechanizm w komórce, którego odkrycie pozwala lepiej zrozumieć niektóre choroby i przyspieszyć pracę nad potencjalnymi nowymi terapiami" - głosi komunikat Komisji Noblowskiej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: C. Greider i J. Szostak. E. Blackburn pochodzi z Australii.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2009 nr 234 s. 1, 17, /foto/

Dziennik Polski 2009 nr 234 s. A5, /foto/

Rzeczpospolita 2009 nr 234 s. 1, A18-19, /foto/

Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 36

Polityka 2009 nr 42 s. 74

0861

Greider Carol ur. 1961

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

badania w jaki sposób chromosomy mogą odtwarzać się bez uszczerbku w czasie podziału komórki, a także jaki enzym zabezpiecza je przed zniszczeniem; "To fundamentalny mechanizm w komórce, którego odkrycie pozwala lepiej zrozumieć niektóre choroby i przyspieszyć pracę nad potencjalnymi nowymi terapiami" - głosi komunikat Komisji Noblowskiej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: E. Blackburn i J. Szostak.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2009 nr 234 s. 1, 17, /foto/

Dziennik Polski 2009 nr 234 s. A5, /foto/

Rzeczpospolita 2009 nr 234 s. 1, A18-19, /foto/

Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 36

Polityka 2009 nr 42 s. 74

0862

Szostak Jack ur. 1952

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

badania w jaki sposób chromosomy mogą odtwarzać się bez uszczerbku w czasie podziału komórki, a także jaki enzym zabezpiecza je przed zniszczeniem; "To fundamentalny mechanizm w komórce, którego odkrycie pozwala lepiej zrozumieć niektóre choroby i przyspieszyć pracę nad potencjalnymi nowymi terapiami" - głosi komunikat Komisji Noblowskiej. "Za odkrycie i opisanie działania tzw. telomerów. Są to zakończenia chromosomów (czyli zwinionych nici DNA), które jak się okazało odgrywają kluczową rolę w procesie podziału komórek i w ten sposób decydują o długości życia."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: E. Blackburn i C. Greider. Pradziadkowie J.Szostaka pochodzili z Polski.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2009 nr 234 s. 1, 17, /foto/
Dziennik Polski 2009 nr 234 s. A5, /foto/
Rzeczpospolita 2009 nr 234 s. 1, A18-19, /foto/
Polityka 2009 nr 41 s. 8, /foto/
Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 36
Polityka 2009 nr 42 s. 74
Wprost 2009 nr 42 s. 66

0863

Smith George Elwood ur. 1930

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"wynalezienie półprzewodnikowego obwodu obrazującego - sensora CCD."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: W. S. Boyle i C. K. Kao.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 2009 nr 235 s. 11
Gazeta Wyborcza 2009 nr 235 s. 14-15, /foto/
Rzeczpospolita 2009 nr 235 s. A20-21, /foto/
Dziennik Polski 2009 nr 235 s. A7
Polityka 2009 nr 42 s. 74
Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 36

0864

Kao Charles Kuen ur. 1933 zm. 2018

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"przełomowe osiągnięcia w dziedzinie przesyłania światła we włóknach optycznych na duże odległości."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G. Smith i W. S. Boyle; C. K. Kao pochodzi z Chin.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 2009 nr 235 s. 11
Gazeta Wyborcza 2009 nr 235 s. 14-15, /foto/
Rzeczpospolita 2009 nr 235 s. A20-21, /foto/
Dziennik Polski 2009 nr 235 s. A7
Polityka 2009 nr 42 s. 74
Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 36

0865

Boyle Willard Sterling ur. 1924 zm. 2011

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"wynalezienie półprzewodnikowego obwodu obrazującego - sensora CCD."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: G. E. Smith i C. K. Kao.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 2009 nr 235 s. 11
Gazeta Wyborcza 2009 nr 235 s. 14-15, /foto/
Rzeczpospolita 2009 nr 235 s. A20-21, /foto/
Dziennik Polski 2009 nr 235 s. A7
Polityka 2009 nr 42 s. 74
Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 36

0866

Yonath Ada E. ur. 1939

Kraj - IZRAEL

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"badania nad procesami kluczowymi dla życia", za badania nad budową rybosomów. Rybosomy są strukturami kluczowymi dla życia, przekładają bowiem informację genetyczną zawartą w DNA na białka tworzące komórki żywych organizmów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: V. Ramakrishnan i T. Z. Steitz.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2009 nr 236 s. 1, 16, /foto/
Rzeczpospolita 2009 nr 236 s. A20-21, /foto/
Dziennik Polski 2009 nr 236 s. A8, /foto/
Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 36
Polityka 2009 nr 42 s. 75

0867

Ramakrishnan Venkatraman ur. 1952

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"badania nad procesami kluczowymi dla życia", za badania nad budową rybosomów. Rybosomy są strukturami kluczowymi dla życia, przekładają bowiem informację genetyczną zawartą w DNA na białka tworzące komórki żywych organizmów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. E. Yonath i T. Z. Steitz; V. Ramakrishnan pochodzi z Indii.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2009 nr 236 s. 1, 16, /foto/
Rzeczpospolita 2009 nr 236 s. A20-21, /foto/
Dziennik Polski 2009 nr 236 s. A8, /foto/
Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 36
Polityka 2009 nr 42 s. 74

0868

Steitz Thomas A. ur. 1940 zm. 2018

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"badania nad procesami kluczowymi dla życia", za badania nad budową rybosomów. Rybosomy są strukturami kluczowymi dla życia, przekazują bowiem informację genetyczną zawartą w DNA na białka tworzące komórki żywych organizmów.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: A. E. Yonath i V. Ramakrishnan.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2009 nr 236 s. 1, 16, /foto/
Rzeczpospolita 2009 nr 236 s. A20-21, /foto/
Dziennik Polski 2009 nr 236 s. A8, /foto/
Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 36
Polityka 2009 nr 42 s. 74

0869

Muller Herta ur. 1953

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"Komitet docenił jej pisarską odwagę mówienia o wykorzenionych." "Myślę, że w tym, co ona pisze, jest niezwykła siła, ma bardzo, ale to bardzo wyjątkowy styl - powiedział Peter Englund, sekretarz Akademii Noblowskiej."

Uwagi: **Pochodzi z Rumunii.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2009 nr 237 s. 1, 18, /foto/
Dziennik Polski 2009 nr 237 s. A12, /foto/
Rzeczpospolita 2009 nr 237 s. A32, /foto/
Gazeta Krakowska 2009 nr 237 s. 12, /foto/
Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 37, /foto/
Polityka 2009 nr 42 s. 115, /foto/
Wprost 2009 nr 42 s. 96-97, /foto/
Forum 2009 nr 43 s.38-40, /foto/
Polityka 2009 nr 43 s. 51
Poradnik Bibliotekarza 2010 nr 1 s. 22-24
Gazeta Wyborcza 2009 nr 287 s. 14-15
Zbliżenia Interkulturowe 2009 T. 6 s. 15-17

0870

Obama Barack ur. 1961

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"umacnianie dyplomacji międzynarodowej, zwłaszcza za zaangażowanie w uwolnienie świata od broni atomowej", "za niezwykle wysiłki na rzecz wzmocnienia dyplomacji międzynarodowej i współpracy między narodami". "Bardzo rzadko się zdarza, by ktoś tak jak Obama skupił na sobie uwagę świata i dał ludziom nadzieję na lepszą przyszłość" - wyjaśnił przewodniczący komitetu Thorbjørn Jagland.

Źródło:

Rzeczpospolita 2009 nr 238 s. A1-A2, A11-A12, /foto/
The Times (dodatek do Gazety Krakowskiej) 2009 nr 238 s. II, IV-V, /foto/
Gazeta Krakowska 2009 nr 238 s. 1

*Dziennik Polski 2009 nr 238 s. A1, A11, /foto/
Gazeta Wyborcza 2009 nr 238 s. 1, 2, 8, /foto/
Dziennik Polski 2009 nr 238 s. A1, A11, /foto/
Wprost 2009 nr 42 s. 16, /foto/
Forum 2009 nr 41 s. 4-5
Sprawy polityczne 2010 nr 1 s. 28-31*

0871

Buchanan James McGill ur. 1919 zm. 2013

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 1986

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

zwrócenie uwagi na znaczenie podstawowych reguł (w wyborze społecznym) i zastosowanie pojęcia systemu działań politycznych rozumianego jako proces wymiany będącej źródłem korzyści dla jej uczestników.

Źródło:

*Wiedza i Życie 2001 nr 1 s. 44-47
Przegląd Techniczny 1991 nr 2 s. 32, /foto/*

0872

Williamson Olivier E. ur. 1932

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2009

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"badania nad racjonalizacją działań przedsiębiorstw i kosztami transakcyjnymi", za teorię rozwiązywania konfliktów korporacyjnych i udowodnienie, że "niewidzialna ręka rynku" często działa w sposób bardzo kosztowny".

Uwagi: **Nagrodę otrzymała również Elinor Ostrom.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2009 nr 240 s. B2, /foto/
Gazeta Wyborcza 2009 nr 240 s. 1, 22, /foto/
Dziennik Polski 2009 nr 240 s. A8, /foto/
Gazeta Krakowska 2009 nr 240 s. 15
Tygodnik Powszechny 2009 nr 42 s. 36
Dziennik Gazeta Prawna 2009 nr 200 s. A2
Przegląd Organizacji 2009 nr 11 s. 3-6
Ekonomista 2010 nr 4 s. 573-588*

0873

Edwards Robert ur. 1925 zm. 2013

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2010

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"za rozwinięcie zapłodnienia metodą in vitro u ludzi".

Źródło:

*Rzeczpospolita 2010 nr 233 s. A16 - A17, /foto/
Gazeta Wyborcza 2010 nr 233 s. 1, 16, /foto/
Gazeta Krakowska 2010 nr 233 s. 1, 3, /foto/
Polityka 2010 nr 42 s. 104, /foto/
Dziennik Polski 2010 nr 233 s. A9, /foto/
Tygodnik Powszechny 2010 nr 42 s. 26*

0874

Novoselov Konstantin ur. 1974

Kraj - ROSJA

Rok przyznania nagrody - 2010

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

Za odkrycie grafenu (Jest to nowa postać węgla, która jest najcieńszym i najbardziej wytrzymałym znanym materiałem, "wyjątkowo lekki, superwytrzymały, giętki, przezroczysty i przewodzący materiał doskonały na tranzystory". Można go wykorzystywać do robienia ekranów dotykowych albo paneli baterii słonecznych.)

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Andre Geim.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2010 nr 234 s. A1, A20 - A21, /foto/
Gazeta Wyborcza 2010 nr 234 s. 15, /foto/
Polityka 2010 nr 42 s. 103-104, /foto/
Gazeta Krakowska 2010 nr 234 s. 12
Tygodnik Powszechny 2010 nr 42 s. 26, /foto/*

0875

Geim Andre ur. 1958

Kraj - ROSJA

Rok przyznania nagrody - 2010

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

odkrycie grafenu (Jest to nowa postać węgla, która jest najcieńszym i najbardziej wytrzymałym znanym materiałem, "wyjątkowo lekki, superwytrzymały, giętki, przezroczysty i przewodzący materiał doskonały na tranzystory". Można go wykorzystywać do robienia ekranów dotykowych albo paneli baterii słonecznych.)

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Konstantin Novoselov.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2010 nr 234 s. A1, A20 - A21, /foto/
Gazeta Wyborcza 2010 nr 234 s. 15, /foto/
Polityka 2010 nr 42 s. 103-104, /foto/
Gazeta Krakowska 2010 nr 234 s. 12
Tygodnik Powszechny 2010 nr 42 s. 26, /foto/*

0876

Heck Richard ur. 1931 zm. 2015

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2010

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

wynalezienie reakcji Hecka, która gwarantowała połączenie atomów węgla przy udziale palladu ; odkrycia dokonane przez trzech laureatów największe znaczenie mają dla tworzenia nowych leków.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ei-ichi Negishi i Akira Suzuki.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2010 nr 235 s. 15, /foto/
Rzeczpospolita 2010 nr 235 s. A20-A21, /foto/
Polityka 2010 nr 42 s. 102-103, /foto/
Dziennik Polski 2010 nr 235 s. A7, /foto/
Gazeta Krakowska 2010 nr 235 s. 12
Tygodnik Powszechny 2010 nr 42 s. 26*

0877

Negishi Ei-ichi ur. 1935

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2010

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

ulepszył metodę Gringarda, stosując w łączeniu atomów węgla cynk i pallad zamiast magnezu (reakcja stała się szybsza) ; odkrycia dokonane przez trzech laureatów największe znaczenie mają dla tworzenia nowych leków.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Richard Heck i Akira Suzuki.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2010 nr 235 s. 15, /foto/
Rzeczpospolita 2010 nr 235 s. A20-A21, /foto/
Polityka 2010 nr 42 s.102-103, /foto/
Dziennik Polski 2010 nr 235 s. A7, /foto/
Gazeta Krakowska 2010 nr 235 s. 12
Tygodnik Powszechny 2010 nr 42 s. 26*

0878

Suzuki Akira ur. 1930

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2010

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"opracował reakcję Suzukiego, odgrywa ona istotną rolę w syntezie organicznej i wykorzystywana jest w procesach przemysłowych" ; odkrycia dokonane przez trzech laureatów największe znaczenie mają dla tworzenia nowych leków.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Richard Heck i Ei-ichi Negishi.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2010 nr 235 s. 15, /foto/
Rzeczpospolita 2010 nr 235 s. A20-A21, /foto/
Polityka 2010 nr 42 s. 102-103, /foto/
Dziennik Polski 2010 nr 235 s. A7, /foto/
Gazeta Krakowska 2010 nr 235 s. 12
Tygodnik Powszechny 2010 nr 42 s. 26*

0879

Vargas Llosa Mario ur. 1936

Kraj - PERU

Rok przyznania nagrody - 2010

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"kartografię struktur władzy oraz wyraziste obrazy oporu, buntu i porażek jednostki".

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2010 nr 236 s. 18-19, /foto/
Rzeczpospolita 2010 nr 236 s. A20-A21, /foto/
Gazeta Krakowska 2010 nr 237 dodatek *The Times* s. 1, 4-5
Wprost 2010 nr 42 s. 80-83, /foto/
Gazeta Krakowska 2010 nr 236 s. 1, 11, /foto/
Polityka 2010 nr 42 s. 94-96, /foto/
Tygodnik Powszechny 2010 nr 42 s. 24-25, /foto/
Dziennik Polski 2010 nr 236 s. 1, A12, /foto/
Le Monde Diplomatique (Ed. polska) 2010 nr 11 s. 22
Śląsk 2011 nr 1 s. 37-39
Ameryka Łacińska 2010 nr 3/4 s. 124-125

0880

Xiaobo Liu ur. 1955 zm. 2017

Kraj - CHINY

Rok przyznania nagrody - 2010

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

walkę o prawa człowieka w Chinach ; jest jednym z inicjatorów Karty 08 - manifestu wzywającego władze do zmian demokratycznych.

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2010 nr 238 s. 12, /foto/
Gazeta Wyborcza 2010 nr 237 s. 1, 20-21
Gazeta Krakowska 2010 nr 237 s. 1,6, /foto/
Polityka 2010 nr 43 s. 52-55, /foto/
Polityka 2010 nr 42 s. 10, /foto/
Dziennik Polski 2010 nr 237 s. A6, /foto/
Rzeczpospolita 2010 nr 237 s. 1, A10-A11, /foto/
Wprost 2010 nr 42 s. 56-58, /foto/
Tygodnik Powszechny 2010 nr 42 s. 23, /foto/

0881

Diamond Peter ur. 1940

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2010

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"za analizę tzw. rynków poszukiwania (search markets) ; naukowcy wyjaśnili dlaczego na rynku pracy występuje bezrobocie, chociaż są wolne etaty".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Dale Mortensen i Christopher Pissarides.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2010 nr 239 s. A12, /foto/
Gazeta Krakowska 2010 nr 239 s. 1, 10
Gazeta Wyborcza 2010 nr 239 s. 24
Ekonomista 2011 nr 1 s. 121-133*

0882

Mortensen Dale ur. 1939 zm. 2014

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2010
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"za analizę tzw. rynków poszukiwania (search markets) ; naukowcy wyjaśnili dlaczego na rynku pracy występuje bezrobocie, chociaż są wolne etaty".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Peter Diamond i Christopher Pissarides.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2010 nr 239 s. A12, /foto/
Gazeta Krakowska 2010 nr 239 s. 1, 10
Gazeta Wyborcza 2010 nr 239 s. 24
Ekonomista 2011 nr 1 s. 121-133*

0883

Pissarides Christopher ur. 1948

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2010
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"za analizę tzw. rynków poszukiwania (search markets) ; naukowcy wyjaśnili dlaczego na rynku pracy występuje bezrobocie, chociaż są wolne etaty".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Peter Diamond i Dale Mortensen.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2010 nr 239 s. A12, /foto/
Gazeta Krakowska 2010 nr 239 s. 1, 10
Gazeta Wyborcza 2010 nr 239 s. 24
Ekonomista 2011 nr 1 s. 121-133*

0884

Beutler Bruce A. ur. 1957

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2011
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

odkrycia dotyczące funkcjonowania układu odpornościowego. Bruce Beutler i Jules Hoffmann wyjaśnili jak działa tzw. wrodzony układ odpornościowy.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Jules Hoffmann i Ralph Steinman.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2011 nr 231 s. 1, A10 /foto/
Gazeta Krakowska 2011 nr 231 s. 1, 3 /foto/*

0885

Hoffmann Jules A. ur. 1941

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 2011
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
odkrycia dotyczące funkcjonowania układu odpornościowego. Bruce Beutler i Jules Hoffmann wyjaśnili jak działa tzw. wrodzony układ odpornościowy.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Jules Hoffmann i Ralph Steinman.**

Źródło:
*Dziennik Polski 2011 nr 231 s. 1, A10 /foto/
Gazeta Krakowska 2011 nr 231 s. 1, 3 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 231 s. 1, 16 /foto/
Rzeczpospolita 2011 nr 231 s. A16-A17 /foto/*

0886

Steinman Ralph M. ur. 1943 zm. 2011

Kraj - KANADA
Rok przyznania nagrody - 2011
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
badania dotyczące komórek dendrytycznych w funkcjonowaniu tzw. układu odpornościowego.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Jules Hoffmann i Ralph Steinman. Laureat nie doczekał werdyktu Komitetu Noblowskiego. Zmarł 30 września. O jego śmierci poinformowała jego macierzysta uczelnia - Uniwersytet Rockefellera w Nowy mJorku - kilka godzin po ogłoszeniu decyzji przez Komitet Noblowski. Zgodnie z obowiązującą od 1974 roku regułą przyznawania Nagród Nobla laureatem wyróżnienia można zostać jedynie za życia. Fundacja orzekła jednak, że "Nagrodę Nobla przyznano Ralphowi Steinmanowi w dobrej wierze, zakładając, że laureat żył".**

Źródło:
*Dziennik Polski 2011 nr 231 s. 1, A10 /foto/
Gazeta Krakowska 2011 nr 231 s. 1, 3 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 231 s. 1, 16 /foto/
Rzeczpospolita 2011 nr 231 s. A16-A17 /foto/
Polityka 2011 nr 43 s. 76 /foto/*

0887

Perlmutter Saul ur. 1959

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2011
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie przyspieszania rozszerzania się wszechświata.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Adam G. Riess i Brian P. Schmidt.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2011 nr 232 s. A18-A19 /foto/
Gazeta Krakowska 2011 nr 232 s. 11
Dziennik Polski 2011 nr 232 s. A1, A10 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 232 s. 1, 18 /foto/
Tygodnik Powszechny 2011 nr 42 s. 42
Wprost 2011 nr 41 s. 7

0888

Riess Adam G. ur. 1969

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2011

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie przyspieszania rozszerzania się wszechświata.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Saul Perlmutter i Brian P. Schmidt.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2011 nr 232 s. A18-A19 /foto/
Gazeta Krakowska 2011 nr 232 s. 11
Dziennik Polski 2011 nr 232 s. A1, A10 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 232 s. 1, 18 /foto/
Tygodnik Powszechny 2011 nr 42 s. 42
Wprost 2011 nr 41 s. 7

0889

Schmidt Brian P. ur. 1967

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2011

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
odkrycie przyspieszania rozszerzania się wszechświata.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Saul Perlmutter i Adam G. Riess.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2011 nr 232 s. A18-A19 /foto/
Gazeta Krakowska 2011 nr 232 s. 11
Dziennik Polski 2011 nr 232 s. A1, A10 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 232 s. 1, 18 /foto/
Tygodnik Powszechny 2011 nr 42 s. 42
Wprost 2011 nr 42 s. 7

0890

Shechtman Daniel ur. 1941

Kraj - IZRAEL

Rok przyznania nagrody - 2011

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie tzw. kwazikryształów. "Zaobserwował kryształy z regularnymi koncentrycznymi kręgami złożonymi z dziesięciu elementów. To przeczyło prawom krystalografii. Przyjmowano, że mogą się składać najwyżej z sześciu elementów."

Źródło:

*Rzeczpospolita 2011 nr 233 s. A18-A19 /foto/
Dziennik Polski 2011 nr 233 s. A1, A9 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 233 s. 1, 18
Tygodnik Powszechny 2011 nr 42 s. 42
Wprost 2011 nr 41 s. 7*

0891

Tranströmer Tomas ur. 1931 zm. 2015

Kraj - SZWECJA
Rok przyznania nagrody - 2011
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"związłe, przejrzyste obrazy, które dają nam świeży dostęp do rzeczywistości".

Źródło:

*Rzeczpospolita 2011 nr 234 s. A18-A19 /foto/
Dziennik Polski 2011 nr 234 s. A1, A13 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 234 s. 1, 14 /foto/
Gazeta Krakowska 2011 nr 234 s. 1,7 /foto/
Tygodnik Powszechny 2011 nr 42 s. 40-41 /foto/
Polityka 2011 nr 42 s. 88 /foto/
Wprost 2011 nr 41 s. 7
Śląsk 2011 nr 11 s. 54-55*

0892

Johnson-Sirleaf Ellen ur. 1938

Kraj - LIBERIA
Rok przyznania nagrody - 2011
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"walkę bez przemocy na rzecz bezpieczeństwa kobiet i ich pełnego udziału w procesie budowania pokoju na świecie".

Uwagi: **Nagrodę otrzymały również: Leymah Gbowee i Tawakul Karman.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2011 nr 235 s. 1, A8 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 235 s. 2 /foto/
Gazeta Krakowska 2011 nr 235 s. 3 /foto/
Tygodnik Powszechny 2011 nr 42 s. 43
Wprost 2011 nr 41 s. 7 /foto/*

0893

Karman Tawakkul ur. 1979

Kraj - JEMEN
Rok przyznania nagrody - 2011
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"walkę bez przemocy na rzecz bezpieczeństwa kobiet i ich pełnego udziału w procesie budowania pokoju na świecie".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Leymah Gbowee i Ellen Johnson-Sirleaf.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2011 nr 235 s. 1, A8 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 235 s. 2 /foto/
Gazeta Krakowska 2011 nr 235 s. 3 /foto/
Tygodnik Powszechny 2011 nr 42 s. 43
Wprost 2011 nr 41 s. 7 /foto/*

0894

Gbowee Leymah ur. 1972

Kraj - LIBERIA

Rok przyznania nagrody - 2011

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"walkę bez przemocy na rzecz bezpieczeństwa kobiet i ich pełnego udziału w procesie budowania pokoju na świecie".

Uwagi: **Nagrodę otrzymały również: Tawakkul Karman i Ellen Johnson-Sirleaf.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2011 nr 235 s. 1, A8 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 235 s. 2 /foto/
Gazeta Krakowska 2011 nr 235 s. 3 /foto/
Tygodnik Powszechny 2011 nr 42 s. 43
Wprost 2011 nr 42 s. 7 /foto/*

0895

Sargent Thomas ur. 1943

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2011

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"empiryczne badania nad przyczyną i skutkiem w makroekonomii".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Christopher Sims.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2011 nr 237 s. B16 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 237 s. 23 /foto/
Dziennik Polski 2011 nr 237 s. A10 /foto/
Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie 2011 nr 4 s. 100-105*

0896

Sims Christopher ur. 1943

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2011

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"empiryczne badania nad przyczyną i skutkiem w makroekonomii".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Thomas Sargent.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2011 nr 237 s. B16 /foto/
Gazeta Wyborcza 2011 nr 237 s. 23 /foto/
Dziennik Polski 2011 nr 237 s. A10 /foto/
Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie 2011 nr 4 s. 100-105*

0897

Gurdon John B. ur. 1933

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2012

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie, że dojrzałe komórki organizmu można cofnąć w rozwoju do etapu komórek macierzystych, które potem są ponownie przekształcane w dowolne komórki organizmu".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Shinya Yamanaka.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2012 nr 236 s.1, 13
Dziennik Polski 2012 nr 236 s. A09 /foto/
Gazeta Krakowska 2012 nr 236 s. 1, 3 /foto/
Rzeczpospolita 2012 nr 236 s. A16-A17 /foto/*

0898

Yamanaka Shinya ur. 1962

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2012

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie, że dojrzałe komórki organizmu można cofnąć w rozwoju do etapu komórek macierzystych, które potem są ponownie przekształcane w dowolne komórki organizmu".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również John B. Gurdon.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2012 nr 236 s.1, 13
Dziennik Polski 2012 nr 236 s. A09 /foto/
Gazeta Krakowska 2012 nr 236 s. 1, 3 /foto/
Rzeczpospolita 2012 nr 236 s. A16-A17 /foto/*

0899

Haroche Serge ur. 1944

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 2012

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"eksperymenty z dziedziny optyki kwantowej i wynalezienie metody obserwacji osobliwych właściwości kwantowego światła".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również David J. Wineland.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2012 nr 237 s.1, 19 /foto/
Dziennik Polski 2012 nr 237 s. A11
Gazeta Krakowska 2012 nr 237 s. 3
Rzeczpospolita 2012 nr 237 s. A12-A13 /foto/*

0900

Wineland David Jeffrey ur. 1944

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2012

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"eksperymenty z dziedziny optyki kwantowej i wynalezienie metody obserwacji osobliwych właściwości kwantowego światła".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Serge Haroche.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2012 nr 237 s.1, 19 /foto/
Dziennik Polski 2012 nr 237 s. A11
Gazeta Krakowska 2012 nr 237 s. 3
Rzeczpospolita 2012 nr 237 s. A12-A13 /foto/*

0901

Lefkowitz Robert ur. 1943

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2012

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"badania nad receptorami związanymi z białkiem G. Jest to ważna grupa receptorów, dzięki którym komórki wyczuwają zmiany środowiska i mogą się do niego zaadaptować."

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Brian Kobilka.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2012 nr 238 s.1, 16 /foto/
Dziennik Polski 2012 nr 238 s. A10 /foto/
Gazeta Krakowska 2012 nr 238 s. 3
Rzeczpospolita 2012 nr 238 s. A12-A13 /foto/*

0902

Kobilka Brian ur. 1955

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2012

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"badania nad receptorami związanymi z białkiem G. Jest to ważna grupa receptorów, dzięki którym komórki wyczuwają zmiany środowiska i mogą się do niego zaadaptować."

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Robert Lefkowitz.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2012 nr 238 s.1, 16 /foto/
Dziennik Polski 2012 nr 238 s. A10 /foto/
Gazeta Krakowska 2012 nr 238 s. 3
Rzeczpospolita 2012 nr 238 s. A12-A13 /foto/

0903

Moye Guan ur. 1955

Kraj - CHINY

Rok przyznania nagrody - 2012

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"wizyjny realizm łączący opowieści ludowe, historię i współczesność".

Uwagi: **Pseudonim literacki: Mo Yan.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2012 nr 239 s.1, 28-29 /foto/
Dziennik Polski 2012 nr 239 s. A10 /foto/
Gazeta Krakowska 2012 nr 239 s. 3 /foto/
Rzeczpospolita 2012 nr 239 s. A13 /foto/
Wprost 2012 nr 42 s. 8 /foto/
Polityka 2012 nr 42 s. 86-87 /foto/

0904

Unia Europejska

Rok przyznania nagrody - 2012

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"stabilizującą rolę odegraną przez UE, która pomogła przekształcić większość Europy z kontynentu wojen w kontynent pokoju".

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2012 nr 240 s. 12
Dziennik Polski 2012 nr 240 s. 1, A2, A9
Gazeta Krakowska 2012 nr 240 s. 7
Rzeczpospolita 2012 nr 240 s. A2, A14

0905

Shapley Lloyd ur. 1923 zm. 2016

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2012

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"teorię stabilnego dostosowania i wykorzystanie projektowania rynku".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Alvin E. Roth.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2012 nr 242 s. 19 /foto/
Gazeta Krakowska 2012 nr 242 s. 10
Rzeczpospolita 2012 nr 242 s. B16 /foto/*

0906

Roth Alvin E. ur. 1952

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2012

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"teorię stabilnego dostosowania i wykorzystanie projektowania rynku".

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Lloyd Shapley.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2012 nr 242 s. 19 /foto/

Gazeta Krakowska 2012 nr 242 s. 10

Rzeczpospolita 2012 nr 242 s. B16 /foto/

0907

Higgs Peter W. ur. 1929

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2013

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"pracę nad tzw. bozonem (czyli cząstką) Higgsa. Przewidzieli istnienie tej cząstki i przyczynili się do zrozumienia skąd bierze się masa cząstek, z których składa się otaczająca nas materia."

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Francois Englert.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 236 s. 18 /foto/

Gazeta Krakowska 2013 nr 236 s. 1, 9 /foto/

Rzeczpospolita 2013 nr 236 s. A16 /foto/

Dziennik Polski 2013 nr 236 s. 1, A10 /foto/

http://www.kva.se/Documents/Priser/Nobel/2013/fysik/press_fy_en_13.pdf

0908

Englert Francois ur. 1932

Kraj - BELGIA

Rok przyznania nagrody - 2013

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"pracę nad tzw. bozonem (czyli cząstką) Higgsa. Przewidzieli istnienie tej cząstki i przyczynili się do zrozumienia skąd bierze się masa cząstek, z których składa się otaczająca nas materia."

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Peter W. Higgs.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 236 s. 18 /foto/

Gazeta Krakowska 2013 nr 236 s. 1, 9 /foto/

Rzeczpospolita 2013 nr 236 s. A16 /foto/

Dziennik Polski 2013 nr 236 s. 1, A10 /foto/

0909

Organizacja ds. Zakazu Broni Chemicznej (OPCW)

Rok przyznania nagrody - 2013

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"intensywne wysiłki w celu wyeliminowania arsenałów chemicznych na świecie".

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 239 s. 9 /foto/

Gazeta Krakowska 2013 nr 239 s. 7

Dziennik Polski 2013 nr 239 s. 1, A7

0910

Munro Alice ur. 1931

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 2013

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"mistrzostwo współczesnego opowiadania czyli "mały" gatunek wielkiej literatury".

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 238 s. 1, 22 /foto/

Gazeta Krakowska 2013 nr 238 s. 1, 3 /foto/

Rzeczpospolita 2013 nr 238 s. A1, A16 /foto/

Dziennik Polski 2013 nr 238 s. 1, A11 /foto/

Polityka 2013 nr 42 s. 109-110 /foto/

Tygodnik Powszechny 2013 nr 42 s. 40-41 /foto/

0911

Südhof Thomas C. ur. 1955

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 2013

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"badania nad systemem transportu substancji chemicznych wewnątrz niewielkich pęcherzyków poruszających się w komórkach. W ten sposób przenoszone są enzymy, hormony czy neuroprzekaźniki. To proces o fundamentalnym znaczeniu dla prawidłowej pracy żywych organizmów."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: James E. Rothman i Randy W. Schekman.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 235 s. 16 /foto/

Gazeta Krakowska 2013 nr 235 s. 1, 2

Rzeczpospolita 2013 nr 235 s. A14 /foto/

<http://www.nobelprizemedicine.org/wp-content/uploads/2013/10/PR-2013.pdf>

0912

Schekman Randy W. ur. 1948

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2013

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"badania nad systemem transportu substancji chemicznych wewnątrz niewielkich pęcherzyków poruszających się w komórkach. W ten sposób przenoszone są enzymy, hormony czy neuroprzekaźniki. To proces o fundamentalnym znaczeniu dla prawidłowej pracy żywych organizmów."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: James E. Rothman i Thomas C. Südhof.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 235 s. 16 /foto/

Gazeta Krakowska 2013 nr 235 s. 1, 2

Rzeczpospolita 2013 nr 235 s. A14 /foto/

<http://www.nobelprizemedicine.org/wp-content/uploads/2013/10/PR-2013.pdf>

0913

Rothman James E. ur. 1950

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2013

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"badania nad systemem transportu substancji chemicznych wewnątrz niewielkich pęcherzyków poruszających się w komórkach. W ten sposób przenoszone są enzymy, hormony czy neuroprzekaźniki. To proces o fundamentalnym znaczeniu dla prawidłowej pracy żywych organizmów."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Randy W. Schekman i Thomas C. Südhof.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 235 s. 16 /foto/

Gazeta Krakowska 2013 nr 235 s. 1, 2

Rzeczpospolita 2013 nr 235 s. A14 /foto/

<http://www.nobelprizemedicine.org/wp-content/uploads/2013/10/PR-2013.pdf>

0914

Shiller Robert J. ur. 1946

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2013

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"badania i analizy nad wycenami aktywów".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Eugene F. Fama i Lars Peter Hansen.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 241 s. 19 /foto/

Gazeta Krakowska 2013 nr 241 s. 1, 8

Rzeczpospolita 2013 nr 241 s. 19, B3 /foto/

Dziennik Polski 2013 nr 241 s. 1, A09

<http://www.nobelprizemedicine.org/wp-content/uploads/2013/10/PR-2013.pdf>

0915

Karplus Martin ur. 1930

Kraj - [USA](#)

Rok przyznania nagrody - [2013](#)

Dziedzina - [chemia](#)

Nagrodę przyznano za:

"opracowanie wielkoskalowych modeli złożonych systemów chemicznych. Laureaci stworzyli podstawy pod potężne programy, których używamy, aby zrozumieć i przewidzieć procesy chemiczne."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Michael Levitt i Arieh Warshel. Martin Karplus urodził się w Austrii.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 237 s. 16 /foto/

Rzeczpospolita 2013 nr 237 s. A14 /foto/

Dziennik Polski 2013 nr 237 s. A 8 /foto/

Chemik 2013 nr 12 okł. s. 2 /foto/

0916

Levitt Michael ur. 1947

Kraj - [USA](#)

Rok przyznania nagrody - [2013](#)

Dziedzina - [chemia](#)

Nagrodę przyznano za:

"opracowanie wielkoskalowych modeli złożonych systemów chemicznych. Laureaci stworzyli podstawy pod potężne programy, których używamy, aby zrozumieć i przewidzieć procesy chemiczne."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Martin Karplus i Arieh Warshel. Michael Levitt urodził się w RPA.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 237 s. 16 /foto/

Rzeczpospolita 2013 nr 237 s. A14 /foto/

Dziennik Polski 2013 nr 237 s. A 8 /foto/

Chemik 2013 nr 12 okł. s. 2 /foto/

0917

Warshel Arieh ur. 1940

Kraj - [USA](#)

Rok przyznania nagrody - [2013](#)

Dziedzina - [chemia](#)

Nagrodę przyznano za:

"opracowanie wielkoskalowych modeli złożonych systemów chemicznych. Laureaci stworzyli podstawy pod potężne programy, których używamy, aby zrozumieć i przewidzieć procesy chemiczne."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Martin Karplus i Michael Levitt. Arieh Warshel urodził się w Izraelu.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 237 s. 16 /foto/

Rzeczpospolita 2013 nr 237 s. A14 /foto/

Dziennik Polski 2013 nr 237 s. A 8 /foto/

Chemik 2013 nr 12 okł. s. 2 /foto/

0918

Hansen Lars Peter ur. 1952

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2013

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"badania i analizy nad wycenami aktywów".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Eugene F. Fama i Robert J. Shiller.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 241 s. 19 /foto/

Gazeta Krakowska 2013 nr 241 s. 1, 8

Rzeczpospolita 2013 nr 241 s. 19, B3 /foto/

Dziennik Polski 2013 nr 241 s. 1, A09

<http://www.nobelprizemedicine.org/wp-content/uploads/2013/10/PR-2013.pdf>

0919

Fama Eugene F. ur. 1939

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2013

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"badania i analizy nad wycenami aktywów".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Lars Peter Hansen i Robert J. Shiller.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2013 nr 241 s. 19 /foto/

Gazeta Krakowska 2013 nr 241 s. 1, 8

Rzeczpospolita 2013 nr 241 s. 19, B3 /foto/

Dziennik Polski 2013 nr 241 s. 1, A09

<http://www.nobelprizemedicine.org/wp-content/uploads/2013/10/PR-2013.pdf>

0920

Akasaki Isamu ur. 1929

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2014

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wynalezienie niebieskiej diody LED wykorzystywanej m. in. w oświetleniu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Shuji Nakamura i Hiroshi Amano.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2014 nr 234 s. 1, 20 /foto/

Gazeta Krakowska 2014 nr 234 s. 1, 10

Rzeczpospolita 2014 nr 234 s. 1, A14-A15 /foto/

Dziennik Polski 2014 nr 234 s. 1, A8

Foton 2014 nr 127 Zima s. 14-22 /foto/

0921

Nakamura Shuji ur. 1954

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2014

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wynalezienie niebieskiej diody LED wykorzystywanej m. in. w oświetleniu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Isamu Akasaki i Hiroshi Amano. Shuji Nakamura urodził się w Japonii, ale jest obywatelem USA.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2014 nr 234 s. 1, 20 /foto/

Gazeta Krakowska 2014 nr 234 s. 1, 10

Rzeczpospolita 2014 nr 234 s. 1, A14-A15 /foto/

Dziennik Polski 2014 nr 234 s. 1, A8

Foton 2014 nr 127 Zima s. 14-22 /foto/

0922

Amano Hiroshi ur. 1960

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2014

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

wynalezienie niebieskiej diody LED wykorzystywanej m. in. w oświetleniu.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Isamu Akasaki i Shuji Nakamura.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2014 nr 234 s. 1, 20 /foto/

Gazeta Krakowska 2014 nr 234 s. 1, 10

Rzeczpospolita 2014 nr 234 s. 1, A14-A15 /foto/

Dziennik Polski 2014 nr 234 s. 1, A8

Foton 2014 nr 127 Zima s. 14-22 /foto/

0923

Hell Stefan W. ur. 1962

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 2014

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

rozwój mikroskopii fluorescencyjnej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: William E. Moerner i Eric Betzig.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2014 nr 235 s. 1, 13 /foto/

Rzeczpospolita 2014 nr 235 s. A14-A15 /foto/

Dziennik Polski 2014 nr 2375s. A7

Gazeta Krakowska 2014 nr 235 s. 11 /foto/

0924

Moerner William E. ur. 1953

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2014
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
rozwój mikroskopii fluorescencyjnej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Stefan W. Hell i Eric Betzig.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2014 nr 235 s. 1, 13 /foto/
Rzeczpospolita 2014 nr 235 s. A14-A15 /foto/
Dziennik Polski 2014 nr 2375s. A7
Gazeta Krakowska 2014 nr 235 s. 11 /foto/*

0925

Betzig Eric ur. 1960

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2014
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
rozwój mikroskopii fluorescencyjnej.

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Stefan W. Hell i William E. Moerner.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2014 nr 235 s. 1, 13 /foto/
Rzeczpospolita 2014 nr 235 s. A14-A15 /foto/
Dziennik Polski 2014 nr 2375s. A7
Gazeta Krakowska 2014 nr 235 s. 11 /foto/*

0926

O'Keefe John ur. 1939

Kraj - WIELKA BRYTANIA/USA
Rok przyznania nagrody - 2014
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
"odkrycie komórek, które tworzą system nawigacyjny mózgu".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Edvard Moser i May-Britt Moser. John O'Keefe posiada podwójne obywatelstwo.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2014 nr 233 s. 1, 18 /foto/
Gazeta Krakowska 2014 nr 233 s. 1, 2
Rzeczpospolita 2014 nr 233 s. A14-A15 /foto/
Dziennik Polski 2014 nr 233 s. A6*

0927

Moser Edvard ur. 1962

Kraj - NORWEGIA
Rok przyznania nagrody - 2014

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie komórek, które tworzą system nawigacyjny mózgu".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: May-Britt Moser (żona Edwarda Mosera) i John O'Keefe.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2014 nr 233 s. 1, 18 /foto/
Gazeta Krakowska 2014 nr 233 s. 1, 2
Rzeczpospolita 2014 nr 233 s. A14-A15 /foto/
Dziennik Polski 2014 nr 233 s. A6*

0928

Moser May-Britt ur. 1963

Kraj - NORWEGIA

Rok przyznania nagrody - 2014

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie komórek, które tworzą system nawigacyjny mózgu".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Edvard Moser (mąż May-Britt Moser) i John O'Keefe.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2014 nr 233 s. 1, 18 /foto/
Gazeta Krakowska 2014 nr 233 s. 1, 2
Rzeczpospolita 2014 nr 233 s. A14-A15 /foto/
Dziennik Polski 2014 nr 233 s. A6*

0929

Modiano Patrick ur. 1945

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 2014

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"sztukę uchwycenia niepojętych ludzkich losów i odkrywanie świata czasu okupacji na kartach powieści".

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2014 nr 236 s. 20-21 /foto/
Gazeta Krakowska 2014 nr 236 s. 9 /foto/
Rzeczpospolita 2014 nr 236 s. A12 /foto/
Dziennik Polski 2014 nr 236 s. A12 /foto/*

0930

Yousafzai Malala ur. 1997

Kraj - PAKISTAN

Rok przyznania nagrody - 2014

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

walkę o prawo do powszechnej edukacji

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Kailash Satyarthi.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2014 nr 237 s. 11 /foto/
Gazeta Krakowska 2014 nr 237 s. 5 /foto/
Dziennik Polski 2014 nr 237 s. A5 /foto/*

0931

Satyarthi Kailash ur. 1954

Kraj - INDIE

Rok przyznania nagrody - 2014

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

walkę o edukację i walkę z fundamentalizmem, za działalność na rzecz dzieci

Uwagi: **Nagrodę otrzymała również Malala Yousafzai.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2014 nr 237 s. 11 /foto/
Gazeta Krakowska 2014 nr 237 s. 5 /foto/
Dziennik Polski 2014 nr 237 s. A5 /foto/*

0932

Tirole Jean ur. 1953

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 2014

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"analizę siły rynku i regulacji" (za prace dotyczące regulacji branż zdominowanych przez kilka potężnych firm)

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2014 nr 239 s. 1, 22 /foto/
Rzeczpospolita 2014 nr 239 s. B6 /foto/*

0933

Tu Youyou ur. 1930

Kraj - CHINY

Rok przyznania nagrody - 2015

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie artemizyny czyli leku na malarię

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Satoshi Omura i William C.Campbell.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2015 nr 233 s. 1, 15 /foto/
Rzeczpospolita 2015 nr 233 s. A15 /foto/
Dziennik Polski 2015 nr 233 s. A6
Wprost 2015 nr 42 s. 80-81 /foto/*

0934

Omura Satoshi ur. 1935

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2015

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"opracowanie nowej kategorii leków, które udowodniły swoją skuteczność w walce ze ślepotą rzeczną i słońiwaczną tropikalną"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Tu Youyou i William C.Campbell.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2015 nr 233 s. 1, 15 /foto/

Rzeczpospolita 2015 nr 233 s. A15 /foto/

Dziennik Polski 2015 nr 233 s. A6

Wprost 2015 nr 42 s. 80-81 /foto/

0935

Campbell William C. ur. 1930

Kraj - IRLANDIA

Rok przyznania nagrody - 2015

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"opracowanie nowej kategorii leków, które udowodniły swoją skuteczność w walce ze ślepotą rzeczną i słońiwaczną tropikalną"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Tu Youyou i Satoshi Omura.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2015 nr 233 s. 1, 15 /foto/

Rzeczpospolita 2015 nr 233 s. A15 /foto/

Dziennik Polski 2015 nr 233 s. A6

Wprost 2015 nr 42 s. 80-81 /foto/

0936

Kajita Takaaki ur. 1959

Kraj - JAPONIA

Rok przyznania nagrody - 2015

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie oscylacji neutrin (najbardziej ulotnych cząstek we Wszechświecie), które pokazuje, że cząstki te mają masę"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Arthur B. McDonald.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2015 nr 234 s. 1, 18-19

Gazeta Krakowska 2015 nr 234 s. 08

Dziennik Polski 2015 nr 234 s. A7

Wprost 2015 nr 42 s. 80-81 /foto/

Rzeczpospolita 2015 nr 234 s. A14 /foto/

0937

McDonald Arthur B. ur. 1943

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 2015

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie oscylacji neutrin (najbardziej ulotnych cząstek we Wszechświecie), które pokazuje, że cząstki te mają masę"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Takaaki Kajita.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2015 nr 234 s. 1, 18-19

Gazeta Krakowska 2015 nr 234 s. 08

Dziennik Polski 2015 nr 234 s. A7

Wprost 2015 nr 42 s. 80-81 /foto/

Rzeczpospolita 2015 nr 234 s. A14 /foto/

0938

Lindahl Tomas ur. 1938

Kraj - SZWECJA

Rok przyznania nagrody - 2015

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie, jak usuwane są uszkodzenia genów (wiedza ta jest wykorzystywana do wytwarzania nowych leków na raka)

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Aziz Sancar i Paul Modrich.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2015 nr 235 s. 1, 11

Rzeczpospolita 2015 nr 235 s. A14 /foto/

Wprost 2015 nr 42 s. 80-81 /foto/

0939

Sancar Aziz ur. 1946

Kraj - TURCJA

Rok przyznania nagrody - 2015

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie, jak usuwane są uszkodzenia genów (wiedza ta jest wykorzystywana do wytwarzania nowych leków na raka)

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Tomas Lindahl i Paul Modrich.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2015 nr 235 s. 1, 11

Rzeczpospolita 2015 nr 235 s. A14 /foto/

Wprost 2015 nr 42 s. 80-81 /foto/

0940

Modrich Paul ur. 1946

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2015

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie, jak usuwane są uszkodzenia genów (wiedza ta jest wykorzystywana do wytwarzania nowych leków na raka)

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Tomas Lindahl i Aziz Sancar.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2015 nr 235 s. 1, 11

Rzeczpospolita 2015 nr 235 s. A14 /foto/

Wprost 2015 nr 42 s. 80-81 /foto/

0941

Aleksijewicz Swietłana ur. 1948

Kraj - BIAORUŚ

Rok przyznania nagrody - 2015

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

pisarstwo, które jest "pomnikiem cierpienia i odwagi we współczesności" ; "za tworzenie wielkiej kroniki uczuć ludzi żyjących w byłym ZSRR"

Uwagi: **Urodziła się na Ukrainie**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2015 nr 236 s. 22 /foto/

Rzeczpospolita 2015 nr 236 s. A10 /foto/

Gazeta Krakowska 2015 nr 236 s. 9 /foto/

Dziennik Polski 2015 nr 236 s. A11 /foto/

0942

Tunezyjski Kwartet na rzecz Dialogu Narodowego

Kraj - TUNEZJA

Rok przyznania nagrody - 2015

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"wkład w budowanie pluralistycznej demokracji po jaśminowej rewolucji 2011 r."

Uwagi: **Tunezyjski Kwartet na rzecz Dialogu Narodowego tworzą cztery organizacje kluczowe dla społeczeństwa obywatelskiego: Tunezyjska Konfederacja Przemysłu, Handlu i Rzemiosła (UTICA), centrala Tunezyjskich Związków Zawodowych (UGTT), Tunezyjska Liga Praw Człowieka (LTHD) i Narodowe Stowarzyszenie Tunezyjskich Prawników.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2015 nr 237 s. 10 /foto/

Gazeta Krakowska 2015 nr 237 s. 2

Wprost 2015 nr 42 s. 72-74 /foto/

Dziennik Polski 2015 nr 237 s. 1

0943

Deaton Angus ur. 1945

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2015
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
"analizę konsumpcji, ubóstwa i dobrobytu, za badanie znaczenia wyborów konsumpcyjnych w dziedzinie zwalczania ubóstwa"

Uwagi: **Ma również obywatelstwo amerykańskie.**

Źródło:
Rzeczpospolita 2015 nr 239 s. 23
Gazeta Krakowska 2015 nr 239 s. 8
Dziennik Polski 2015 nr 239 s. A6

0944

Ohsumi Yoshinori ur. 1945

Kraj - JAPONIA
Rok przyznania nagrody - 2016
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie mechanizmu autofagii

Uwagi: **(Tokyo Institute of Technology)**

Źródło:
Rzeczpospolita 2016 nr 232 s. A14 /foto/
Gazeta Krakowska 2016 nr 232 s. 8 /foto/
Dziennik Polski 2016 nr 232 s. A6
Tygodnik Powszechny 2016 nr 42 s. 51 /foto/

0945

Thouless David J. ur. 1934 zm. 2019

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2016
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
teoretyczne odkrycia topologicznych przejść fazowych oraz topologicznych faz materii

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Duncan M. Haldane i John M. Kosterlitz.**

Źródło:
Dziennik Polski 2016 nr 233 s. A9
Gazeta Wyborcza 2016 nr 233 s. 20 /foto/
Rzeczpospolita 2016 nr 233 s. A15 /foto/
Tygodnik Powszechny 2016 nr 42 s. 50 /foto/

0946

Kosterlitz John M. ur. 1942

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2016

Dziedzina - [fizyka](#)

Nagrodę przyznano za:
teoretyczne odkrycia topologicznych przejść fazowych oraz topologicznych faz materii

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: David J. Thouless i Duncan M. Haldane.**

Źródło:

Dziennik Polski 2016 nr 233 s. A9
Gazeta Wyborcza 2016 nr 233 s. 20 /foto/
Rzeczpospolita 2016 nr 233 s. A15 /foto/
Tygodnik Powszechny 2016 nr 42 s. 50 /foto/

0947

Sauvage Jean-Pierre ur. 1944

Kraj - [FRANCJA](#)
Rok przyznania nagrody - [2016](#)
Dziedzina - [chemia](#)

Nagrodę przyznano za:
zaprojektowanie i syntezę maszyn molekularnych

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Bernard L. Feringa i Fraser Stoddard.**

Źródło:

Dziennik Polski 2016 nr 234 s. A8
Gazeta Wyborcza 2016 nr 234 s. 16 /foto/
Rzeczpospolita 2016 nr 234 s. A15 /foto/
Tygodnik Powszechny 2016 nr 42 s. 51 /foto/

0948

Stoddart Fraser ur. 1942

Kraj - [WIELKA BRYTANIA](#)
Rok przyznania nagrody - [2016](#)
Dziedzina - [chemia](#)

Nagrodę przyznano za:
zaprojektowanie i syntezę maszyn molekularnych

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Bernard L. Feringa i Jean-Pierre Sauvage.**

Źródło:

Dziennik Polski 2016 nr 234 s. A8
Gazeta Wyborcza 2016 nr 234 s. 16 /foto/
Rzeczpospolita 2016 nr 234 s. A15 /foto/
Tygodnik Powszechny 2016 nr 42 s. 51 /foto/

0949

Feringa Bernard L. ur. 1951

Kraj - [HOLANDIA](#)
Rok przyznania nagrody - [2016](#)
Dziedzina - [chemia](#)

Nagrodę przyznano za:
zaprojektowanie i syntezę maszyn molekularnych

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Jean-Pierre Sauvage i Fraser Stoddard.**

Źródło:

Dziennik Polski 2016 nr 234 s. A8
Gazeta Wyborcza 2016 nr 234 s. 16 /foto/
Rzeczpospolita 2016 nr 234 s. A15 /foto/
Tygodnik Powszechny 2016 nr 42 s. 51 /foto/

0950

Haldane Duncan M. ur. 1951

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2016
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
teoretyczne odkrycia topologicznych przejść fazowych oraz topologicznych faz materii

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: David J. Thouless i John M. Kosterlitz.**

Źródło:

Dziennik Polski 2016 nr 233 s. A9
Gazeta Wyborcza 2016 nr 233 s. 20 /foto/
Rzeczpospolita 2016 nr 233 s. A15 /foto/
Tygodnik Powszechny 2016 nr 42 s. 50 /foto/

0951

Santos Juan Manuel ur. 1951

Kraj - KOLUMBIA
Rok przyznania nagrody - 2016
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
porozumienie pokojowe z FARC

Źródło:

Dziennik Polski 2016 nr 236 s. 1, 5 /foto/
Gazeta Krakowska 2016 nr 236 s. 2 /foto/
Gazeta Wyborcza 2016 nr 236 s. 10-11 /foto/

0952

Dylan Bob ur. 1941

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2016
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
stworzenie nowych form poetyckiej ekspresji w ramach wielkiej tradycji amerykańskiej pieśni

Uwagi: **właśc. Robert Allen Zimmerman**

Źródło:

Dziennik Polski 2016 nr 241 s. A11 /foto/
Gazeta Krakowska 2016 nr 241 s. 10 /foto/
Gazeta Wyborcza 2016 nr 241 s. 1, 18-19 /foto/

*Rzeczpospolita 2016 nr 241 s. A1, A12 /foto/
Polityka 2016 nr 43 s. 92-93 /foto/
Tygodnik Powszechny 2016 nr 43 s. 66-69 /foto/*

0953

Holmström Bengt ur. 1949

Kraj - FINLANDIA

Rok przyznania nagrody - 2016

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"wkład w teorię kontraktów"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: Oliver Hart.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2016 nr 238 dod. Ekonomia & Rynek s. B4 /foto/
Wprost 2016 nr 43 s. 78-79*

0954

Hart Oliver ur. 1948

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2016

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"wkład w teorię kontraktów"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również: Bengt Holmström.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2016 nr 238 dod. Ekonomia & Rynek s. B4 /foto/

0955

Dubochet Jacques ur. 1942

Kraj - SZWAJCARIA

Rok przyznania nagrody - 2017

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

rewolucyjną technologię badania struktury organicznych molekuł, za wkład w rozwój mikroskopii krio-elektronowej (krio-EM), która umożliwiła trójwymiarowe obrazowanie dużych cząsteczek w niespotykanej dotąd rozdzielczości

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Joachim Frank i Richard Henderson.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2017 nr 232 s. 13 /foto/
Rzeczpospolita 2017 nr 232 s. A15 /foto/
Tygodnik Powszechny 2017 nr 42 s. 52*

0956

Frank Joachim ur. 1940

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2017

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

rewolucyjną technologię badania struktury organicznych molekuł, za wkład w rozwój mikroskopii krio-elektronowej (krio-EM), która umożliwiła trójwymiarowe obrazowanie dużych cząsteczek w niespotykanej dotąd rozdzielczości

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Jacques Dubochet i Richard Henderson. Joachim Frank urodził się w Niemczech.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2017 nr 232 s. 13 /foto/

Rzeczpospolita 2017 nr 232 s. A15 /foto/

Tygodnik Powszechny 2017 nr 42 s. 52

0957

Henderson Richard ur. 1945

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2017

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

rewolucyjną technologię badania struktury organicznych molekuł, za wkład w rozwój mikroskopii krio-elektronowej (krio-EM), która umożliwiła trójwymiarowe obrazowanie dużych cząsteczek w niespotykanej dotąd rozdzielczości

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Jacques Dubochet i Joachim Frank.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2017 nr 232 s. 13 /foto/

Rzeczpospolita 2017 nr 232 s. A15 /foto/

Tygodnik Powszechny 2017 nr 42 s. 52

0958

Weiss Rainer ur. 1932

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2017

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"kluczowy wkład w powstanie detektora LIGO oraz obserwację fal grawitacyjnych"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Barry C. Barish i Kip S. Thorne.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2017 nr 231 s. 20 /foto/

Rzeczpospolita 2017 nr 231 s. A14 /foto/

Tygodnik Powszechny 2017 nr 42 s. 51

0959

Barish Barry C. ur. 1936

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2017
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
"kluczowy wkład w powstanie detektora LIGO oraz obserwację fal grawitacyjnych"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Rainer Weiss i Kip S. Thorne.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2017 nr 231 s. 20 /foto/
Rzeczpospolita 2017 nr 231 s. A14 /foto/
Tygodnik Powszechny 2017 nr 42 s. 51*

0960

Thorne Kip S. ur. 1940

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2017
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:
"kluczowy wkład w powstanie detektora LIGO oraz obserwację fal grawitacyjnych"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Rainer Weiss i Barry C. Barish.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2017 nr 231 s. 20 /foto/
Rzeczpospolita 2017 nr 231 s. A14 /foto/
Tygodnik Powszechny 2017 nr 42 s. 51*

0961

Hall Jeffrey C. ur. 1945

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2017
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie genu kontrolującego prawidłowy rytm okołodobowy u muchówek z rodziny Drosophila, który ma znaczenie w badaniach zegara biologicznego (odpowiada za kodowanie białka gromadzącego się w komórkach w czasie nocy oraz degradowanego w ciągu dnia)

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Michael Rosbash i Michael W. Young.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2017 nr 230 s. 18 /foto/
Rzeczpospolita 2017 nr 230 s. A13*

0962

Rosbash Michael ur. 1944

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2017
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie genu kontrolującego prawidłowy rytm okołodobowy u muchówek z rodziny Drosophila, który ma znaczenie w badaniach zegara biologicznego (odpowiada za kodowanie białka gromadzącego się w

komórkach w czasie nocy oraz degradowanego w ciągu dnia)

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Jeffrey C. Hall i Michael W. Young.**

Źródło: *Gazeta Wyborcza 2017 nr 230 s. 18 /foto/
Rzeczpospolita 2017 nr 230 s. A13*

0963

Young Michael W. ur. 1949

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2017
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
odkrycie genu kontrolującego prawidłowy rytm okołodobowy u muchówek z rodziny Drosophila, który ma znaczenie w badaniach zegara biologicznego (odpowiada za kodowanie białka gromadzącego się w komórkach w czasie nocy oraz degradowanego w ciągu dnia)

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Jeffrey C. Hall i Michael Rosbash.**

Źródło: *Gazeta Wyborcza 2017 nr 230 s. 18 /foto/
Rzeczpospolita 2017 nr 230 s. A13*

0964

ICAN Międzynarodowa Kampania na rzecz Zniesienia Broni Nuklearnej

Kraj - SZWAJCARIA
Rok przyznania nagrody - 2017
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:
"zwracanie uwagi na katastrofalne humanitarne konsekwencje każdego użycia broni jądrowej i za przełomowe wysiłki na drodze do osiągnięcia porozumienia o zakazie stosowania takiej broni"

Źródło: *Gazeta Wyborcza 2017 nr 234 s. 6
Dziennik Polski 2017 nr 234 s. A1
Forum 2017 nr 21 s. 26
Wprost 2017 nr 41 s. 12*

0965

Ishiguro Kazuo ur. 1954

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2017
Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:
"powieści o wielkiej sile emocjonalnej, które odkrywały czeluści kryjące się pod złudnym przekonaniem o porozumieniu człowieka ze światem"

Uwagi: **Urodził się w Japonii.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2017 nr 233 s. A1, A13 /foto/
Gazeta Wyborcza 2017 nr 233 s. 1, 22-23 /foto/
Polityka 2017 nr 41 s. 95 /foto/
Wprost 2017 nr 41 s. 12 /foto/
Poradnik Bibliotekarza 2017 nr 12 s. 23-24 /foto/*

0966

Thaler Richard H. ur. 1945

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2017
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
"badania dotyczące psychologii podejmowania decyzji"

Źródło:

*Rzeczpospolita 2017 nr 236 s. A1, B12 /foto/
Gazeta Wyborcza 2017 nr 236 s. 11 /foto/
Tygodnik Powszechny 2017 nr 43 s. 54--55 /foto/*

0967

Allison James P. ur. 1948

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2018
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
"odkrycie terapii przeciwnowotworowej poprzez hamowanie negatywnej regulacji immunologicznej", za badania receptorów CTLA-4 znajdujących się w limfocytach. Badania te pozwoliły opracować nowoczesną immunoterapię. Dzięki receptorom CTLA-4 możliwe jest odblokowanie układu odpornościowego i jego stymulacja do skuteczniejszego niszczenia złośliwych komórek.

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Tasuku Honjo.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2018 nr 229 s. 14 /foto/
Rzeczpospolita 2018 nr 229 s. A10 /foto/
Polityka 2018 nr 41 s. 66 /foto/*

0968

Honjo Tasuku ur. 1942

Kraj - JAPONIA
Rok przyznania nagrody - 2018
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:
"odkrycie terapii przeciwnowotworowej poprzez hamowanie negatywnej regulacji immunologicznej", za odkrycie receptorów PD-1 (obenych w limfocytach)"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również James P. Allison.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2018 nr 229 s. 14 /foto/
Rzeczpospolita 2018 nr 229 s. A10 /foto/*

0969

Ashkin Arthur ur. 1922

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2018

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"optyczne pęsety i ich zastosowanie w biologii"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Gerard Mourou i Donna Strickland.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2018 nr 230 s. 12 /foto/

Rzeczpospolita 2018 nr 230 s. A10 /foto/

0970

Mourou Gerard ur. 1944

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 2018

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"metodę generowania bardzo intensywnych i ultrakrótkich optycznych impulsów"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Arthur Ashkin i Donna Strickland.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2018 nr 230 s. 12 /foto/

Rzeczpospolita 2018 nr 230 s. A10 /foto/

0971

Strickland Donna ur. 1959

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 2018

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"metodę generowania bardzo intensywnych i ultrakrótkich optycznych impulsów"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Arthur Ashkin i Gerard Mourou.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2018 nr 230 s. 12 /foto/

Rzeczpospolita 2018 nr 230 s. A10 /foto/

0972

Arnold Frances H. ur. 1956

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2018

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"przyspieszoną i kierunkową, a zatem sterowaną ewolucję enzymów"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: George P. Smith i Gregory P. Winter.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2018 nr 231 s. 17 /foto/
Rzeczpospolita 2018 nr 231 s. A11 /foto/*

0973

Winter Gregory P. ur. 1951

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2018

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"prace nad prezentacją fagową peptydów i przeciwciał"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: George P. Smith i Frances H. Arnold.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2018 nr 231 s. 17 /foto/
Rzeczpospolita 2018 nr 231 s. A11 /foto/*

0974

Smith George P. ur. 1941

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2018

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"prace nad prezentacją fagową peptydów i przeciwciał"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Gregory P. Winter i Frances H. Arnold.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2018 nr 231 s. 17 /foto/
Rzeczpospolita 2018 nr 231 s. A11 /foto/*

0975

Mukwege Denis ur. 1955

Kraj - KONGO

Rok przyznania nagrody - 2018

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

wysiłki na rzecz zakończenia przemocy seksualnej w trakcie konfliktów zbrojnych

Uwagi: **Nagrodę otrzymała również Nadia Murad.**

Źródło:

*Gazeta Krakowska 2018 nr 233 s. 5 /foto/
Gazeta Wyborcza 2018 nr 233 s. 21 /foto/*

0976

Murad Nadia ur. 1993

Kraj - IRAK

Rok przyznania nagrody - 2018

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

wysiłki na rzecz zakończenia przemocy seksualnej w trakcie konfliktów zbrojnych

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Denis Mukwege.**

Źródło:

Gazeta Krakowska 2018 nr 233 s. 5 /foto/

Gazeta Wyborcza 2018 nr 233 s. 21 /foto/

Rzeczpospolita 2018 nr 234 s. A7

0977

Rok przyznania nagrody - 2018

Dziedzina - literatura

Uwagi: **Nagrody nie przyznano.**

0978

Romer Paul M. ur. 1955

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2018

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"dostrzeżenie roli innowacji jako motoru rozwoju gospodarczego"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również William Nordhaus.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2018 nr 235 s. A1, A19 /foto/

Gazeta Wyborcza 2018 nr 235 s. 13 /foto/

0979

Nordhaus William ur. 1941

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2018

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"włączenie do analiz makroekonomicznych kwestii zmian klimatu"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Paul M. Romer.**

Źródło:
*Rzeczpospolita 2018 nr 235 s. A1, A19 /foto/
Gazeta Wyborcza 2018 nr 235 s. 13 /foto/*

0980

Kaelin, Jr. William G. ur. 1957

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2019
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie, jak komórki wyczuwają tlen i reagują na jego niedobór, za odkrycie mechanizmu molekularnego umożliwiającego regulowanie aktywności genów w odpowiedzi na zmieniające się dostawy tlenu"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Peter J. Ratcliffe i Gregg L. Semenza.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2019 nr 235 s. 6
Rzeczpospolita 2019 nr 235 s. A3*

0981

Ratcliffe Peter J. ur. 1954

Kraj - WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2019
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie, jak komórki wyczuwają tlen i reagują na jego niedobór, za odkrycie mechanizmu molekularnego umożliwiającego regulowanie aktywności genów w odpowiedzi na zmieniające się dostawy tlenu"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Gregg L. Semenza i Wiliam G. Kaelin Jr.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2019 nr 235 s. 6
Rzeczpospolita 2019 nr 235 s. A3*

0982

Semenza Gregg L. ur. 1956

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2019
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie, jak komórki wyczuwają tlen i reagują na jego niedobór, za odkrycie mechanizmu molekularnego umożliwiającego regulowanie aktywności genów w odpowiedzi na zmieniające się dostawy tlenu"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Wiliam G. Kaelin Jr. i Peter J. Ratcliffe.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2019 nr 235 s. 6
Rzeczpospolita 2019 nr 235 s. A3*

0983

Peebles Phillip James Edwin ur. 1935

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 2019

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"wkład w zrozumienie ewolucji kosmosu oraz za odkrycie planet poza Układem Słonecznym"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Michel G. E. Mayor i Didier Queloz.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2019 nr 236 s. A10 /foto/

Dziennik Polski 2019 nr 236 s. A5

Gazeta Wyborcza 2019 nr 236 s. 1, 18

0984

Mayor Michael G. E. ur. 1942

Kraj - SZWAJCARIA

Rok przyznania nagrody - 2019

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"wkład w zrozumienie ewolucji kosmosu oraz za odkrycie planet poza Układem Słonecznym"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Phillip James Edwin Peebles i Didier Queloz.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2019 nr 236 s. A10 /foto/

Dziennik Polski 2019 nr 236 s. A5

Gazeta Wyborcza 2019 nr 236 s. 1, 18

0985

Queloz Didier ur. 1966

Kraj - SZWAJCARIA

Rok przyznania nagrody - 2019

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"wkład w zrozumienie ewolucji kosmosu oraz za odkrycie planet poza Układem Słonecznym"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Phillip James Edwin Peebles i Michael G. E. Mayor.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2019 nr 236 s. A10 /foto/

Dziennik Polski 2019 nr 236 s. A5

Gazeta Wyborcza 2019 nr 236 s. 1, 18

0986

Goodenough John Bannister ur. 1922

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2019
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
"wynalezienie baterii litowo-jonowych"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: M. Stanley Whittingham i Akira Yoshino.**

Źródło:
Gazeta Wyborcza 2019 nr 237 s. 19 /foto/

0987

Whittingham Michael Stanley ur. 1941

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2019
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
"wynalezienie baterii litowo-jonowych"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: John B. Goodenough i Akira Yoshino.**

Źródło:
Gazeta Wyborcza 2019 nr 237 s. 19 /foto/

0988

Yoshino Akira ur. 1948

Kraj - JAPONIA
Rok przyznania nagrody - 2019
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
"wynalezienie baterii litowo-jonowych"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: John B. Goodenough i M. Stanley Whittingham.**

Źródło:
Gazeta Wyborcza 2019 nr 237 s. 19 /foto/

0989

Banerjee Abhijit ur. 1961

Kraj - INDIE
Rok przyznania nagrody - 2019
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
"wykorzystanie i upowszechnienie eksperymentów terenowych jako narzędzia walki z ubóstwem na świecie"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Esther Duflo i Michael Kremer.**

Źródło:
Rzeczpospolita 2019 nr 241 s. A23 /foto/

0990

Duflo Esther ur. 1972

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 2019

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"wykorzystanie i upowszechnienie eksperymentów terenowych jako narzędzia walki z ubóstwem na świecie"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Abhijit Banerjee i Michael Kremer.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2019 nr 241 s. A23 /foto/

0991

Kremer Michael ur. 1964

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2019

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"wykorzystanie i upowszechnienie eksperymentów terenowych jako narzędzia walki z ubóstwem na świecie"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Abhijit Banerjee i Esther Duflo.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2019 nr 241 s. A23 /foto/

0992

Ahmed Ali Abiy ur. 1976

Kraj - ETIOPIA

Rok przyznania nagrody - 2019

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

zasługi na rzecz procesu pokojowego między swoim krajem i sąsiednią Erytreą

Źródło:

Dziennik Polski 2019 nr 239 s. A5 /foto/

Gazeta Wyborcza 2019 nr 239 s. 2 /foto/

Forum 2019 nr 22 s. 32-33 /foto/

Gazeta Krakowska 2019 nr 239 s. 5 /foto/

0993

Tokarczuk Olga ur. 1962

Kraj - POLSKA

Rok przyznania nagrody - 2019 (nagroda za rok 2018)

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"narracyjną wyobraźnię, która z encyklopedyczną pasją pokazuje przekraczanie granic jako formę życia"

Źródło:

Dziennik Polski 2019 nr 238 s. 12 /foto/

Forum 2019 nr 22 s. 28-31 /foto/

Rzeczpospolita 2019 nr 238 s. 1, A6 /foto/

Gazeta Wyborcza 2019 nr 239 dod. spec.: Nasza Tokarczuk s. 1-7 /foto/

Gazeta Wyborcza 2019 nr 239 dod.: Kraków s. 2 /foto/

Wprost 2019 nr 44 s. 19 /foto/

Polityka 2019 nr 43 s. 72-74 /foto/

Polityka 2019 nr 42 s. 23 /foto/

Gazeta Krakowska 2019 nr 238 s. 1, 6 /foto/

Gazeta Wyborcza 2019 nr 238 s. 1, 4-5 /foto/

0994

Handke Peter ur. 1942

Kraj - AUSTRIA

Rok przyznania nagrody - 2019

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"lingwistyczną pomysłowość, z którą bada obrzeża ludzkich doświadczeń, inspirując się kinem i malarstwem"

Źródło:

Rzeczpospolita 2019 nr 238 s. A7 /foto/

Forum 2019 nr 22 s. 28-31 /foto/

Gazeta Wyborcza 2019 nr 238 s. 5 /foto/

0995

Charpentier Emmanuelle ur. 1968

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie mechanizmu CRISPR/Cas9 czyli mechanizmu pamięci genetycznej zakażeń wirusowych w komórkach bakterii. "Jeśli komórka bakterii przeżyje zakażenie, włącza fragment materiału genetycznego wirusa do swojej nici DNA, by w przypadku kolejnej infekcji rozpoznać wirusa i skutecznie się przed nim bronić."

Uwagi: **Nagrodę otrzymała również: Jennifer Doudna.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2020 nr 236 s. A7 /foto/

0996

Doudna Jennifer ur. 1964

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie mechanizmu CRISPR/Cas9 czyli mechanizmu pamięci genetycznej zakażeń wirusowych w komórkach bakterii. "Jeśli komórka bakterii przeżyje zakażenie, włącza fragment materiału genetycznego wirusa do swojej nici DNA, by w przypadku kolejnej infekcji rozpoznać wirusa i skutecznie się przed nim bronić."

Uwagi: **Nagrodę otrzymała również: Emmanuelle Charpentier.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2020 nr 236 s. A7 /foto/

0997

Alter Harvey J. ur. 1935

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie wirusa odpowiedzialnego za zapalenie wątroby typu C

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Michael Houghton i Charles M. Rice.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2020 nr 234 s. 2

0998

Houghton Michael ur. 1949

Kraj - KANADA

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie wirusa odpowiedzialnego za zapalenie wątroby typu C

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Harvey J. Alter i Charles M. Rice.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2020 nr 234 s. 2

0999

Rice Charles M. ur. 1952

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

odkrycie wirusa odpowiedzialnego za zapalenie wątroby typu C

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Harvey J. Alter i Michael Houghton.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2020 nr 234 s. 2

1000

Penrose Roger ur. 1931

Kraj - WIELKA BRYTANIA

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"najciemniejszą tajemnicę Wszechświata", za udowodnienie, że teoria względności Alberta Einsteina nieuchronnie prowadzi do istnienia czarnych dziur

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Reinhard Genzel i Andrea Ghez.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2020 nr 235 s. 20-21 /foto/

1001

Genzel Reinhard ur. 1952

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"najciemniejszą tajemnicę Wszechświata", za wytopienie gigantycznej czarnej dziury w centrum Drogi Mlecznej

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Roger Penrose i Andrea Ghez.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2020 nr 235 s. 20-21 /foto/

1002

Ghez Andrea ur. 1965

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"najciemniejszą tajemnicę Wszechświata", za wytopienie gigantycznej czarnej dziury w centrum Drogi Mlecznej

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Roger Penrose i Reinhard Genzel.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2020 nr 235 s. 20-21 /foto/

1003

Glück Louise ur. 1943

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"niepowtarzalny poetycki głos, który swym surowym pięknem czyni ludzką egzystencję uniwersalną"

Źródło:

*Dziennik Polski 2020 nr 237 s. 17 /foto/
Gazeta Wyborcza 2020 nr 237 s. 6-7 /foto/*

1004

Wilson Robert ur. 1937

Kraj - STANY ZJEDNOCZONE

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

badanie jak działają aukcje, laureaci wykorzystali swoje przemyślenia do zaprojektowania nowych formatów aukcji dla towarów i usług, które trudno sprzedać w tradycyjny sposób, np. częstotliwości radiowych. „Ich odkrycia przyniosły korzyści sprzedającym, kupującym, ale też podatnikom na całym świecie - napisał w uzasadnieniu poniedziałkowej decyzji Komitet Noblowski."

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Paul Milgrom.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2020 nr 240 s. A15 /foto/

1005

Milgrom Paul ur. 1948

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

badanie jak działają aukcje, laureaci wykorzystali swoje przemyślenia do zaprojektowania nowych formatów aukcji dla towarów i usług, które trudno sprzedać w tradycyjny sposób, np. częstotliwości radiowych. „Ich odkrycia przyniosły korzyści sprzedającym, kupującym, ale też podatnikom na całym świecie - napisał w uzasadnieniu poniedziałkowej decyzji Komitet Noblowski."

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Robert Wilson.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2020 nr 240 s. A15 /foto/

1006

World Food Programme (WFP)

Kraj - WŁOCHY

Rok przyznania nagrody - 2020

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

„wysiłki na rzecz zwalczania głodu, za wkład w poprawę warunków pokoju na obszarach dotkniętych konfliktami oraz za działanie jako siła napędowa w wysiłkach na rzecz zapobiegania używaniu głodu jako broni w czasie wojny i konfliktu."

Źródło:

*Gazeta Krakowska 2020 nr 238 s. 6 /foto/
Dziennik Polski 2020 nr 238 s. 6 /foto/*

1007

1008

Julius David ur. 1955

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2021

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie receptorów temperatury i dotyku"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Ardem Patapoutian.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2021 nr 232 s. A8
Dziennik Polski 2021 nr 232 s. 10
Polityka 2021 nr 42 s. 63-65 /rys./
Tygodnik Powszechny 2021 nr 42 s. 58-61 /rys./*

1009

Patapoutian Ardem ur. 1967

Kraj - USA, LIBAN

Rok przyznania nagrody - 2021

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie receptorów temperatury i dotyku"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również David Julius.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2021 nr 232 s. A8
Dziennik Polski 2021 nr 232 s. 10
Polityka 2021 nr 42 s. 63-65 /rys./
Tygodnik Powszechny 2021 nr 42 s. 58-61 /rys./*

1010

Manabe Syukuro ur. 1931

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2021
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"fizyczne modelowanie klimatu Ziemi, ilościowe określanie zmienności i wiarygodne przewidywanie globalnego ocieplenia"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Klaus Hasselmann oraz Giorgio Parisi.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2021 nr 233 s. 18
Dziennik Polski 2021 nr 233 s. 11
Polityka 2021 nr 42 s. 63-65 /rys./
Tygodnik Powszechny 2021 nr 42 s. 58-61 /rys./

1011

Hasselmann Klaus ur. 1931

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 2021

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"fizyczne modelowanie klimatu Ziemi, ilościowe określanie zmienności i wiarygodne przewidywanie globalnego ocieplenia"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Syukuro Manabe oraz Giorgio Parisi.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2021 nr 233 s. 18
Dziennik Polski 2021 nr 233 s. 11
Polityka 2021 nr 42 s. 63-65 /rys./
Tygodnik Powszechny 2021 nr 42 s. 58-61 /rys./

1012

Parisi Giorgio ur. 1948

Kraj - WŁOCHY

Rok przyznania nagrody - 2021

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"odkrycie wzajemnego oddziaływania nieporządku i fluktuacji w układach fizycznych od skali atomowej do planetarnej"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Syukuro Manabe oraz Klaus Hasselmann.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2021 nr 233 s. 18
Dziennik Polski 2021 nr 233 s. 11
Polityka 2021 nr 42 s. 63-65 /rys./
Tygodnik Powszechny 2021 nr 42 s. 58-61 /rys./

1013

List Benjamin ur. 1968

Kraj - NIEMCY

Rok przyznania nagrody - 2021

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
"rozwój asymetrycznej organokatalizy"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również David MacMillan.**

Źródło:
Gazeta Wyborcza 2021 nr 234 s. 2
Polityka 2021 nr 42 s. 63-65 /rys./
Tygodnik Powszechny 2021 nr 42 s. 58-61 /rys./

1014

MacMillan David ur. 1968

Kraj - USA, WIELKA BRYTANIA
Rok przyznania nagrody - 2021
Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:
"rozwój asymetrycznej organokatalizy"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Benjamin List.**

Źródło:
Gazeta Wyborcza 2021 nr 234 s. 2
Polityka 2021 nr 42 s. 63-65 /rys./
Tygodnik Powszechny 2021 nr 42 s. 58-61 /rys./

1015

Card David ur. 1956

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2021
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
"empiryczny wkład w ekonomikę pracy"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Joshua D. Angrist i Guido W. Imbens.**

Źródło:
Rzeczpospolita 2021 nr 238 s. A16 /foto/

1016

Angrist Joshua D. ur. 1960

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2021
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:
"metodologiczny wkład w analizę związków przyczynowych"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: David Card i Guido W. Imbens.**

Źródło:
Rzeczpospolita 2021 nr 238 s. A16 /foto/

1017

Imbens Guido W. ur. 1963

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2021

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"metodologiczny wkład w analizę związków przyczynowych"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: David Card i Joshua D. Angrist.**

Źródło:

Rzeczpospolita 2021 nr 238 s. A16 /foto/

1018

Gurnah Abdulrazak ur. 1948

Kraj - TANZANIA

Rok przyznania nagrody - 2021

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"bezkompromisową i współczującą penetrację skutków kolonializmu i losu uchodźcy w przepaści między kulturami i kontynentami"

Źródło:

Rzeczpospolita 2021 nr 235 s. A2, A9 /foto/

Gazeta Wyborcza 2021 nr 235 s. 18-19 /foto/

Dziennik Polski 2021 nr 235 s. 16 /foto/

1019

Muratow Dmitrij ur. 1961

Kraj - ROSJA

Rok przyznania nagrody - 2021

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"wysiłki na rzecz ochrony wolności słowa, która jest warunkiem wstępnym demokracji i trwałego pokoju"

Uwagi: **Nagrodę otrzymała również Maria Ressa.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2021 nr 236 s. 8 /foto/

Dziennik Polski 2021 nr 236 s. 06 /foto/

Gazeta Wyborcza 2021 nr 237 s. 11

Rzeczpospolita 2021 nr 237 s. A9 /foto/

Gazeta Wyborcza 2021 nr 242 dod.: Wolna Sobota s. 2-3 /foto/

1020

Ressa Maria ur. 1963

Kraj - FILIPINY
Rok przyznania nagrody - 2021
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"wysiłki na rzecz ochrony wolności słowa, która jest warunkiem wstępnym demokracji i trwałego pokoju"

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Dmitrij Muratow.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2021 nr 236 s. 8 /foto/
Dziennik Polski 2021 nr 236 s. 06 /foto/
Rzeczpospolita 2021 nr 237 s. A9 /foto/*

1021

Pääbo Svante ur. 1955

Kraj - SZWECJA
Rok przyznania nagrody - 2022
Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"odkrycia dotyczące genomów wymarłych człowiekowatych i ewolucji człowieka"

Źródło:

*Rzeczpospolita 2022 nr 231 s. A8 /foto/
Dziennik Polski 2022 nr 231 s. 8 /foto/
Gazeta Wyborcza 2022 nr 231 s. [1] /foto/
Gazeta Wyborcza 2022 nr 232 s. 19 /foto/
Tygodnik Powszechny 2022 nr 42 s. 60-61 /rys./
Polityka 2022 nr 42 s. 54-56 /foto/*

1022

Aspect Alain ur. 1947

Kraj - FRANCJA
Rok przyznania nagrody - 2022
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"eksperymenty ze splątanymi fotonami, potwierdzenie naruszenia nierówności Bella i pionierską informatykę kwantową"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: John F. Clauser oraz Anton Zeilinger.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2022 nr 232 s. [1], 18 /foto/
Tygodnik Powszechny 2022 nr 42 s. 58-59 /rys./
Polityka 2022 nr 42 s. 54-57 /foto/*

1023

Clauser John F. ur. 1942

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2022
Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"eksperymenty ze splątanymi fotonami, potwierdzenie naruszenia nierówności Bella i pionierską informatykę kwantową"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Alain Aspect oraz Anton Zeilinger.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2022 nr 232 s. [1], 18 /foto/
Tygodnik Powszechny 2022 nr 42 s. 58-59 /rys./
Polityka 2022 nr 42 s. 54-57 /foto/*

1024

Zeilinger Anton ur. 1945

Kraj - AUSTRIA

Rok przyznania nagrody - 2022

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"eksperymenty ze splątanymi fotonami, potwierdzenie naruszenia nierówności Bella i pionierską informatykę kwantową"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Alain Aspect oraz John F. Clauser.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2022 nr 232 s. [1], 18 /foto/
Tygodnik Powszechny 2022 nr 42 s. 58-59 /rys./
Polityka 2022 nr 42 s. 54-57 /foto/*

1025

Bertozzi Carolyn R. ur. 1966

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2022

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"rozwój technologii typu 'click' oraz chemii bioortogonalnej". "Nagrodzeni laureaci przenieśli chemię z klasycznej kolby laboratoryjnej do biologicznej komórki. Ich prace otwierają drogę m.in. do nowoczesnych terapii onkologicznych".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Morten Meldal oraz K. Barry Sharpless.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2022 nr 234 s. 18-19 /foto/
Tygodnik Powszechny 2022 nr 42 s. 59-60 /rys./
Polityka 2022 nr 42 s. 56-57 /foto/*

1026

Meldal Morten ur. 1954

Kraj - DANIA

Rok przyznania nagrody - 2022

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"rozwój technologii typu 'click' oraz chemii bioortogonalnej". "Nagrodzeni laureaci przenieśli chemię z klasycznej kolby laboratoryjnej do biologicznej komórki. Ich prace otwierają drogę m.in. do nowoczesnych terapii onkologicznych".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Carolyn R. Bertozzi oraz K. Barry Sharpless.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2022 nr 234 s. 18-19 /foto/
Tygodnik Powszechny 2022 nr 42 s. 59-60 /rys./
Polityka 2022 nr 42 s. 57 /foto/*

1027

Sharpless K. Barry ur. 1941

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2022

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"rozwój technologii typu 'click' oraz chemii bioortogonalnej". "Nagrodzeni laureaci przenieśli chemię z klasycznej kolby laboratoryjnej do biologicznej komórki. Ich prace otwierają drogę m.in. do nowoczesnych terapii onkologicznych".

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Carolyn R. Bertozzi oraz Morten Meldal.**

Źródło:

*Gazeta Wyborcza 2022 nr 234 s. 18-19 /foto/
Tygodnik Powszechny 2022 nr 42 s. 59-60 /rys./
Polityka 2022 nr 42 s. 56-57 /foto/*

1028

Ernaux Annie ur. 1940

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 2022

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"odwagę i chirurgiczną precyzję, z jaką odkrywa korzenie, wyobcowanie i zbiorowe ograniczenia osobistej pamięci"

Źródło:

*Rzeczpospolita 2022 nr 234 s. [A1], A9 /foto/
Gazeta Wyborcza 2022 nr 234 s. [1], 4 /foto/
Polityka 2022 nr 42 s. 78-80 /foto/
Tygodnik Powszechny 2022 nr 42 s. 11 /foto/*

1029

Białacki Aleś ur. 1962

Kraj - BIAŁORUŚ

Rok przyznania nagrody - 2022

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"promowanie pokoju, podtrzymywanie pamięci, dokumentowanie zbrodni". W uzasadnieniu podano, że wszyscy laureaci są "reprezentantami społeczeństw obywatelskich w swoich krajach. Latami walczyli o prawo do krytyki władz i występowali w obronie praw obywateli. Położyli wielkie zasługi w dokumentowaniu zbrodni wojennych, łamania praw człowieka i nadużwania władzy. Razem pokazują, jak wielkie znaczenie ma społeczeństwo obywatelskie dla pokoju i demokracji."

Uwagi: **Nagrodę otrzymało również stowarzyszenie Memoriał oraz organizacja Centrum Wolności Obywatelskich.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2022 nr 236 s. 11 /foto/
Dziennik Polski 2022 nr 236 s. 10 /foto/
Polityka 2022 nr 42, s. 10 /foto/
Tygodnik Powszechny 2022 nr 42 s. 9 /foto/*

1030

Memoriał

Kraj - ROSJA
Rok przyznania nagrody - 2022
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"promowanie pokoju, podtrzymywanie pamięci, dokumentowanie zbrodni". W uzasadnieniu podano, że wszyscy laureaci są "reprezentantami społeczeństw obywatelskich w swoich krajach. Latami walczyli o prawo do krytyki władz i występowali w obronie praw obywateli. Położyli wielkie zasługi w dokumentowaniu zbrodni wojennych, łamania praw człowieka i nadużwania władzy. Razem pokazują, jak wielkie znaczenie ma społeczeństwo obywatelskie dla pokoju i demokracji."

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Aleś Bialacki oraz organizacja Centrum Wolności Obywatelskich.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2022 nr 236 s. 11
Dziennik Polski 2022 nr 236 s. 10 /foto/
Tygodnik Powszechny 2022 nr 42 s. 9*

1031

Centrum Wolności Obywatelskich

Kraj - UKRAINA
Rok przyznania nagrody - 2022
Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"promowanie pokoju, podtrzymywanie pamięci, dokumentowanie zbrodni". W uzasadnieniu podano, że wszyscy laureaci są "reprezentantami społeczeństw obywatelskich w swoich krajach. Latami walczyli o prawo do krytyki władz i występowali w obronie praw obywateli. Położyli wielkie zasługi w dokumentowaniu zbrodni wojennych, łamania praw człowieka i nadużwania władzy. Razem pokazują, jak wielkie znaczenie ma społeczeństwo obywatelskie dla pokoju i demokracji."

Uwagi: **Nagrodę otrzymał również Aleś Bialacki oraz stowarzyszenie Memoriał.**

Źródło:
*Gazeta Wyborcza 2022 nr 236 s. 11
Dziennik Polski 2022 nr 236 s. 10 /foto/
Tygodnik Powszechny 2022 nr 42 s. 9*

1032

Bernanke Ben ur. 1953

Kraj - USA
Rok przyznania nagrody - 2022
Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"badania dotyczące banków i kryzysów finansowych." "Prace nagrodzonych badaczy kładą nacisk na rozumienie procesu upadku banków i wpływu takich zdarzeń na gospodarki krajowe i lokalne."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Douglas Diamond oraz Philip Dybvig.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2022 nr 237 s. A15 /foto/
Gazeta Wyborcza 2022 nr 237 s. 13*

1033

Diamond Douglas ur. 1953

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2022

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"badania dotyczące banków i kryzysów finansowych." "Prace nagrodzonych badaczy kładą nacisk na rozumienie procesu upadku banków i wpływu takich zdarzeń na gospodarki krajowe i lokalne."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ben Barnanke oraz Philip Dybvig.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2022 nr 237 s. A15 /foto/
Gazeta Wyborcza 2022 nr 237 s. 13*

1034

Dybvig Philip ur. 1955

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2022

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"badania dotyczące banków i kryzysów finansowych." "Prace nagrodzonych badaczy kładą nacisk na rozumienie procesu upadku banków i wpływu takich zdarzeń na gospodarki krajowe i lokalne."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ben Bernanke oraz Douglas Diamond.**

Źródło:

*Rzeczpospolita 2022 nr 237 s. A15 /foto/
Gazeta Wyborcza 2022 nr 237 s. 13*

1035

Karikó Katalin ur. 1955

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2023

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"technologię stojącą za stworzeniem szczepionek, które pozwoliły pokonać pandemię COVID-19"

Uwagi: **Pochodzi z Węgier. Nagrodę otrzymał również Drew Weissman.**

Źródło:

1036

Weissman Drew ur. 1959

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2023

Dziedzina - medycyna i fizjologia

Nagrodę przyznano za:

"technologię stojącą za stworzeniem szczepionek, które pozwoliły pokonać pandemię COVID-19"

Uwagi: **Nagrodę otrzymała również Katalin Karikó.**

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2023 nr 230 s. 1, 3 /foto/

Dziennik Polski 2023 nr 231 s. 9

Tygodnik Powszechny 2023 nr 42 s. 66-67

1037

Bawendi Mounji ur. 1961

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2023

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"prace nad tzw. kwantowymi nanocząstkami lub kropkami kwantowymi. To kryształki tak małe, że przestają zachowywać się jak "konwencjonalna" materia, a ich właściwościami zaczynają rządzić efekty kwantowe."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Louis Brus i Aleksiej Jekimow.**

Źródło:

Tygodnik Powszechny 2023 nr 42 s. 64-65 /foto/

Gazeta Wyborcza 2023 nr 232 s. 13

1038

Brus Louis ur. 1943

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2023

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"prace nad tzw. kwantowymi nanocząstkami lub kropkami kwantowymi. To kryształki tak małe, że przestają zachowywać się jak "konwencjonalna" materia, a ich właściwościami zaczynają rządzić efekty kwantowe."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Mounji Bawendi i Aleksiej Jekimow.**

Źródło:

Tygodnik Powszechny 2023 nr 42 s. 64-65 /foto/

Gazeta Wyborcza 2023 nr 232 s. 13

1039

Aleksiej Jekimow ur. 1945

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2023

Dziedzina - chemia

Nagrodę przyznano za:

"prace nad tzw. kwantowymi nanocząstkami lub kropkami kwantowymi. To kryształki tak małe, że przestają zachowywać się jak "konwencjonalna" materia, a ich właściwościami zaczynają rządzić efekty kwantowe."

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Mounji Bawendi i Louis Brus.**

Źródło:

*Tygodnik Powszechny 2023 nr 42 s. 64-65 /foto/
Gazeta Wyborcza 2023 nr 232 s. 13*

1040

Agostini Pierre ur. 1941

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2023

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"metody eksperymentalne generujące attosekundowe impulsy światła do badania dynamiki elektronów w materii"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Ferenc Krausz oraz Anne L'Huillier.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2023 nr 231 s. 9
Tygodnik Powszechny 2023 nr 42 s. 68-69 /rys./
Gazeta Wyborcza 2023 nr 231 s. 18-19 /foto/*

1041

Krausz Ferenc ur. 1962

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2023

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"metody eksperymentalne generujące attosekundowe impulsy światła do badania dynamiki elektronów w materii"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Pierre Agostini oraz Anne L'Huillier.**

Źródło:

*Dziennik Polski 2023 nr 231 s. 9
Tygodnik Powszechny 2023 nr 42 s. 68-69 /rys./
Gazeta Wyborcza 2023 nr 231 s. 18-19 /foto/*

1042

L'Huillier Anne ur. 1958

Kraj - FRANCJA

Rok przyznania nagrody - 2023

Dziedzina - fizyka

Nagrodę przyznano za:

"metody eksperymentalne generujące attosekundowe impulsy światła do badania dynamiki elektronów w materii"

Uwagi: **Nagrodę otrzymali również: Pierre Agostini oraz Ferenc Krausz.**

Źródło:

Dziennik Polski 2023 nr 231 s. 9
Tygodnik Powszechny 2023 nr 42 s. 68-69 /rys./
Gazeta Wyborcza 2023 nr 231 s. 18-19 /foto/

1043

Fosse Jan ur. 1959

Kraj - NORWEGIA

Rok przyznania nagrody - 2023

Dziedzina - literatura

Nagrodę przyznano za:

"innovacyjne sztuki teatralne i prozę, które dają głos temu, co niewypowiedziane"

Źródło:

Tygodnik Powszechny 2023 nr 42 s. 98-100 /foto/

1044

Mohammadi Narges ur. 1972

Kraj - IRAN

Rok przyznania nagrody - 2023

Dziedzina - pokojowa nagroda

Nagrodę przyznano za:

"niezłomną walkę o prawa kobiet i prawo do pełni i godności życia"

Źródło:

Tygodnik Powszechny 2023 nr 42 s. 9

1045

Goldin Claudia ur. 1946

Kraj - USA

Rok przyznania nagrody - 2023

Dziedzina - ekonomia

Nagrodę przyznano za:

"badania nad sytuacją kobiet na rynku pracy"

Źródło:

Gazeta Wyborcza 2023 nr 236 s. 12 /foto/